

Назив предмета: Педагошка комуникологија
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета - Проучавање и критичко анализирање аксиома међуљудског опхођења у различитим контекстима и сталној интеракцији са педагошким ситуацијама. - Проучавање и анализирање различитих пракси комуникације, техника вођења разговора, обликовање и јачање мотиватора у отежаним ситуацијама педагошког комуницирања.
Исход предмета - Развијање компетенција интерперсоналне комуникације, активног и интерактивног приступа начину развоја модерне комуникације у педагошким и другим свакодневним, животним ситуацијама. - Оспособљеност за вођење и налажење значења наше свакодневне педагошке комуникације као и толерантног решавања конфликта у педагошким као и у другим животним ситуацијама и релацијама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам, природа, важност, модели међуљудске комуникације Контексти међуљудског комуницирања – интерперсонална, интеркултурална комуникација; комуникација у малој групи, јавна комуникација; комуникација у организацији; масовна комуникација. Етика комуникације, делотворна комуникација - конфликти и преговарање, превазилажење конфликта разговором. Вербална комуникација – речи и значење; Невербалне поруке – мимика, говор тела, гестови, глас. Технике комуникације – асертивна, ненасилна комуникација, активно слушање. Масовна комуникација и нове технологије; комуникација у умреженом друштву; комуникација у времену дигитализације.
Препоручена литература - Андевски, М. (2007) <i>Уметност комуницирања</i> , ЦЕКОМ-букс, Нови Сад. - Табс, С. (2013) <i>Комуникација. Принципи и контексти</i> . Клио, Београд. - Кастелс, М. (2014) <i>Моћ комуникације</i> . Клио, Београд. - Арсенијевић, Ј., Андевски, М. (2015) <i>Мреже медијске стварности</i> . Висока школа струковних студија за васпитаче, Вршац; Филозофски факултет, Нови Сад.

Назив предмета: Образовање за одрживи развој
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета - Развијање парадигме одрживог развоја са фокусом на неговање еколошке свести. - Јачање проактивне улоге применом еколошке науке у педагошком контексту и свакодневном понашању. - Промишљање и неговање принципа здравог, квалитетног животног стила, етичког односа према природним ресурсима, еколошким ризицима, циљевима одрживог развоја, научним и технолошким решењима еколошких проблема.
Исход предмета - Оспособљеност за холистички, интердисциплинарни и мултидисциплинарни приступ превентивном решавању еколошких проблема и еколошки свесном понашању. - Прихватање нове филозофије живљења са природом уз јачање компетенција превентивног еколошког деловања и решавања актуелних еколошких проблема и дилема. - Креирање и примена моралног критеријума у разним областима еколошке праксе; примена различитих, одрживих концепата са пледирањем одрживих еколошких принципа.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Одрживи развој и еколошко образовање – реформа образовања према концепту одрживог развоја; Еколошко образовање у светлу концепта одрживог развоја; принципи одрживог развоја; концепт одрживог развоја – нове оријентације у програму еколошког образовања. Одрживи развој – узор за друштво и шанса за еколошку мисао; одрживи развој као подстицај за реформу друштва. Одговорност према будућим генерацијама – одрживи развој. Одговорност према свету природе – од антропоцентричне ка неантропоцентричној етици; етика земље, дубинска екологија – еколошка правда и социјална екологија; плурализам, прагматизам и одрживост. Еколошка педагогија – концепт отворен према будућности; еколошко образовање – досег, могућности, ограничења, преокрет у култури. Научна и технолошка решења еколошких проблема.
Препоручена литература - Андевски, М. (2006) <i>Екологија и одрживи развој</i> , ЦЕКОМ боокс, Нови Сад - Андевски, М. Кнежевић-Флорић, О. (2002) <i>Образовање и одрживи развој</i> , Нови Сад - Андевски, М., Кундачина, М. (2004) <i>Еколошко образовање - од бриге за околину до одрживог развоја</i> , Ужице. - Жарден, Џозеф Р. (2006) <i>Еколошка етика, Увод у еколошку филозофију</i> . Службени гласник, Београд.

Назив предмета: Историја европских педагошких идеја
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета - Продубити и критички анализирати идеје европских педагошких мислилаца.
Исход предмета - Оспособљавање студената за анализу и теоријско истраживање историјско-педагошких појава и идеја у односу на целокупну културу и кроз однос према целокупном животу историјске епохе, у којој се оне јављају, као и у односу на претходне развојне линије тих појава и идеја. - Комплетна слика историјског развоја европског педагошког промишљања као основе сваке друге педагошке мисли и педагошке стварности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Изучавање, тумачење и процењивање опуса значајних европских педагошких мислилаца.
Препоручена литература 1. Дунђерски, С. (2003). <i>Светлост у тами педагошког маскулинума</i>. Нови Сад: Тампограф. 2. Платон (1971). <i>Закони</i>. Београд: Култура. 3. Рабле (1950). <i>Gargantua i Pantagruel</i>. Београд: Просвета. 4. Коменски, Ј.А. (1967). <i>Велика дидактика</i>. Београд: ЗЗИВ СРС. 5. Коменски, Ј.А. (1993). <i>Материнска школа</i>. Београд: ЗЗИУ. 6. Русо, Ж.Ж. (1989): Емил или о васпитању. Ваљево-Београд: Естетика. 7. Русо, Ж.Ж. (1990): Емил. Софија или жена. Ваљево-Београд: Естетика. 8. Песталоци (1946). <i>Како Гертруда учи своју децу</i>. Београд: Просвета. 9. Кершенштајнер (1939). <i>Теорија образовања</i>. Београд: Геца Кон. 10. Феријер (1835). <i>Активна школа</i>. Београд: Геца Кон. 11. Спевак, З. (2003). Јан Амос Коменски – педагог и утописта. Бачки Петровац-Нови Сад: Култура, ФОРС. 12. Спевак, З. (2009). Кратка историја детињства. Нови Сад: ауторако издање.

Назив предмета: МЕТОДИЧКО МОДЕЛОВАЊЕ ОБРАЗОВНИХ СТРАТЕГИЈА
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Оспособљавање студената за научноистраживачки рад у области образовања, постизање академских вештина, дизајнирање образовних стратегија, креирање курикулума у складу са образовним стандардима, развој креативности, критичког мишљења, као и овладавање специфичним практичним компетенцијама за професионални развој.
Исход предмета Студенти ће након савладаног програма моћи самостално да решавају проблеме у области педагогије и методике, да организују и реализују научна истраживања, укључују се у међународне научне програме, користе најсавременија сазнања у области педагогије и методике, саопштавају резултате истраживања на научним конференцијама и научним часописима, те доприносе развоју ове научне дисциплине. Предметно-специфичне компетенције односе се на способност повезивања сазнања из различитих области, њихову стваралачку примену, праћење савремених достигнућа у науци, коришћење информационо-комуникационих технологија у образовању и сл.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> - Темелни појмови и основне релације - стратегије учења, образовни стандарди; Теорија образовне акције; - Образовни стандарди као део курикулумске традиције у савременим условима; Димензије методичког деловања (социјални облици, обрасци деловања, организација васпитно-образовних процеса; дизајнирање стратегија учења као теоријска основа за доживотно образовање; Конструкција функционалног модела курикулума и квалитет васпитно-образовног процеса; Критичка теоријско-методичка валоризација; Ефикасност стратегија као рефлексивних веза са условима и могућностима сазнавања; Професионализација наставне делатности.
Препоручена литература - Ivanović, J. – Španović, S. – Gajić, O. (2014). Od samousmerenog do kooperativnog učenja u medijskom okruženju. Subotica: Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Univerzitet u Novom Sadu. - Radulović, B., Gajić, O. (2018). Cognitive scheme as an innovative effective learning strategy, ined. Karabašić, D., Vukotić, S., Maksimović, M. (eds.) . <i>Innovation as an initiator of the development „Innovations-basis for development“</i> , <i>International thematic monograph-thematic proceedings</i> , publisher: Faculty of Applied Management, Economy and Finance, Belgrade - Kurikulum. Teorije-metodologija-sadržaj-struktura (ured. V. Previšić) (2007). Zagreb: Zavod za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/Zagreb: Školska knjiga. - Gajić, O. (2011). <i>Self Regulated Learning Strategies in Higher Education – Striving for Excellence, Transnational Sustainable Methods for Quality Increase in Higher Education</i> , International Scientific Conference, Timisoara, Romania, 26th October 2011. (eds. Grozdanka Gojkov, Titus Slavici), Timisoara: Ioan Slavici Foundation for Culture and Education Press: Vršac: Preeschool Teacher Training College „Mihajlo Palov“, pp. 107-115

Назив предмета: СОЦИЈАЛНО-ПЕДАГОШКИ РАД У (НЕ)ФОРМАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета -Упознавање и овладавање различитим облицима социјално-педагошког рада (превентивни, васпитни, саветодавни, социјално-интегративни, и др.); -Стицање знања и вештина потребних за индивидуални и групни рад са младима на личном и социјалном развоју, самопоуздању, развијању вредности и ставова, испуњавању развојних потреба, те комуникацији, решавању конфликта и узимања активног учешћа у заједници; -Припрема, реализација и евалуација посебних социјално-педагошких пројеката; -Аналитички истраживачки рад на подручју социјалне педагогије за потребе унапређења праксе.
Исход предмета Студенти ће након савладаног програма моћи самостално да решавају проблеме у области социјалне педагогије и методике социјално-педагошког рада, да организују и реализују научна истраживања, укључују се у међународне научне програме, користе најсавременија сазнања у области социјалне педагогије, саопштавају резултате истраживања на научним конференцијама и научним часописима, те доприносе развоју ове научне дисциплине. Предметно-специфичне компетенције односе се на способност повезивања сазнања из различитих области, њихову стваралачку примену, праћење савремених достигнућа у науци, коришћење информационо-комуникационих технологија у образовању и сл.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i>- Темелјни појмови и основне релације - стратегије учења, образовни стандарди; Теорија образовне акције; - Образовни стандарди као део курикулумске традиције у савременим условима; Димензије методичког деловања (социјални облици, обрасци деловања, организација васпитно-образовних процеса);- дизајнирање стратегија учења као теоријска основа за доживотно образовање; Конструкција функционалног модела курикулума и квалитет васпитно-образовног процеса; Критичка теоријско-методичка валоризација; Ефикасност стратегија као рефлексивних веза са условима и могућностима сазнавања; Професионализација наставне делатности.
Препоручена литература - Gajić, O. (2007). <i>Prilozi metodici vaspitno-obrazovnog rada. Diskurs o strategijama obrazovanja i socijalno-pedagoškim temama</i>. Novi Sad: Filozofski fakultet. - Gajić, O. (2008). School failure and general strategies of learning and social development, in: <i>Socialna pedagogika med teorijo in prakso</i> (ured. M. Krajncan, D. Zorc-Maver, B. Bajželj), Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, pp. 45-54. - Микуш Кос, А. ет. ал. (2005). <i>Школа и ментално здравље</i>: приручник за наставнике, Грачаница: Осмијех и Љубљана: „Skupaj“, Regionalni center za psihosocialno dobrobit otrok, str. 1-73. - Gajić, O. – Budić, S. - Andevski, M. - Lungulov, B. (2016): Inclusion of Socially Marginalized Individuals in the Light of Human Rights Education [Inkluzija socijalno marginalizovanih pojedinaca i grupa u institucionalno okruženje i lokalnu zajednicu], „Challenges and Perspectives of Inclusive Education“ (eds. N. Gutvajn, M. Vujačić), Belgrade (Serbia): Institute for Educational Research, Volgograd (Russia): Volgograd State Socio-Pedagogical University, Belgrade (Serbia): Teacher Training faculty, University of Belgrade.p.103-117.

Назив предмета: Предшколска педагогија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета: Разумевање природе предшколског васпитања и образовања као комплексног система људског деловања и интерактивног односа теорије и праксе, утемељеног на принципима моделовања савремених политика образовања и социјалне заштите.
Исход предмета: Критичко разматрање кључних питања и дилема у теорији, пракси и политици предшколског васпитања и образовања уз стицање научно-истраживачких и других академских вештина неопходних за разумевање, истраживање и унапређивање теорије и праксе обликовања и истраживања предшколског васпитања и образовања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предшколско васпитање и образовање из перспективе системистемске еколошке парадигме; Образовне промене у комплексним системима и различити епистемолошко-методолошки приступи системским променама - моделовање, развојна евалуација; Одрживост промена у пракси предшколског васпитања и образовања;Институционализација раног детињства: конструкција и деконструкција предшколске установе - од мреже установа до умрежавања "учећих организација"; Могућности научног заснивања праксе предшколског васпитања: однос теорије и праксе, програма и курикулума; Васпитач као рефлексивни практичар: партнерство у ко-конструкцији курикулума; Педагошки пројекти и пракса детињства у породичним, локалним и институционалним контекстима: политички, економски и етички аспекти.
Препоручена литература - Dalberg, G., Moss, P., (2005). <i>Ethics and Politics in Early Childhood Education</i>, London/New York: Routledge. - Miller, L., Dally, C., Urban, M. (2012). <i>Early Childhood Grows Up: Towards a Critical Ecology of the Profession</i>. London: Springer. - Клеменовић, Ј. (2009). <i>Савремени предшколски програми</i>, Н. Сад: Савез педагошких друштава Војводине. - Павловић-Бренеселовић, Д. (2012). Крос-национална анализа политика грађења квалитета у предшколском васпитању, У: Крњаја, Ж. и Д. Павловић-Бренеселовић, <i>Где станује квалитет</i>, књига 1, Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду. - Павловић Бренеселовић, Д. (2009). Промене у васпитној пракси: изводљивост и/или компатибилност, <i>Педагогија</i>, 64 (2), 319-324. - Slunjski, E. (2011). <i>Kurikulum ranog odgoja</i>, Zagreb: Školska knjiga. - Taguchi, H. L. (2010). <i>Going beyond the theory-practice divide in early childhood education: introducing an intra active pedagogy</i>, New York: Rutledge. - Williams, B., Hummelbrunner, R. (2011). <i>Systems concepts in action</i>. Stanford: University Press.

Назив предмета: Курикулум институционалног васпитања и образовања
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета: Стицање сазнања, научно-истраживачких способности и других академских вештина неопходних за разумевање, истраживање и унапређивање теорије и праксе обликовања и истраживања курикулума институционалног васпитања и образовања.
Исход предмета: Темелно познавање релевантне домаће и стране литературе о обликовању и евалуацији курикулума; самостална теоријска анализа и критичко вредновање релевантних истраживања курикулума; израда оригиналног истраживачког нацрта, истраживање, компетентна контекстуална интерпретација добијених резултата и њихово јавно представљање.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Утицај научних парадигми на трансформације курикулума и организацију васпитно-образованог процеса; карактеристике савремених курикулума институционалног васпитања и образовања; утицај технолошких промена на обликовање курикулума; процеси глобализације и обликовање курикулума; полазишта у обликовању савремених курикулума; макро и микро план курикулума институционалног васпитања и образовања; принципи обликовања курикулума; методологија истраживања курикулума; евалуација курикулума институционалног васпитања и образовања; светска искуства и модели евалуације курикулума; генеза модела курикулума институционалног васпитања и образовања у нашој ближој и даљој прошлости; анализа курикулума који се примењују у нашој васпитној пракси и њихова евалуација; одлике курикулума за 21.век.
Препоручена литература - Tanner, D., Tanner, L. (2007). <i>Curriculum Development, Theory into Practice</i>, New Yersey: Pearson Prentice - Jacobs, H. H. (2010). <i>Curriculum 21: Essential Education for a Changing World</i>, Publisher: ASCD - Schiro, M. S. (2012). <i>Curriculum theory: Conflicting visions and enduring concerns</i>. Thousand Oaks, CA: Sage - Крњаја, Ж., Павловић-Бренеселовић, Д. (2012). <i>Где станује квалитет: Политике грађења квалитета у предшколском васпитању</i>, књига 1, Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду. - Клеменовић, Ј. (2004). Развој савремених курикулума предшколског васпитања и образовања, <i>Педагогија</i>, 59 (3), 24-40. - Slunjski, E. (2011). <i>Kurikulum ranog odgoja: istraživanje i konstrukcija</i>. Zagreb: Školska knjiga; - Previšić, M.(2007). <i>Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura</i>, Zagreb: Školska knjiga - Branković, N., Rodić, V., Kostović, S. (2012), Determination of Indicators of School Culture in Primary School, <i>The New Educational Review</i>, Vol. 29/2012, No.3.

Назив предмета: Учење у музеју и педагошки музејски пројекти
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Усвајање и проширивање знања о историји образовне делатности музеја и о различитим филозофским школама мишљења у овој области; Стицање академских вештина и знања, као и развијање критичког и креативног приступа теорији и пракси образовне делатности музеја; Оспособљавање студената за научноистраживачки рад и дизајнирање педагошких музејских пројеката.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требало да умеју да: - Опише историју образовне делатности музеја и објасне различите филозофске школе мишљења у овој области; - Укажу на историјске, филозофске, политичке и професионалне претпоставке које контекстуализују образовну делатност музеја; - Издвоје и објасне релевантне педагошке теорије за образовни рад у музеју; - Израде нацрт, организују и реализују научно истраживања у области музејске педагогије, те интерпретирају резултате истраживачког рада.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Образовна и комуникацијска улога музеја; Историја и филозофије образовне делатности музеја; Савремене теорије и модели учења у музеју и могућности њихове имплементације у васпитно-образовном раду; Теорије сазнавања, различити приступи тумачењу процеса учења у музеју и стратегије образовног рада; Теоријско-методолошка и епистемолошка полазишта нове образовне парадигме у музеју; Могућности примене конструктивистичке парадигме на образовну делатност музеја; Сазнавање унутар социјалног контекста: концепт „интерпретативних заједница” и партиципативни модел учења у музеју; Инклузија и социјална одговорност музеја; Музеј као место учења унутар заједнице: допринос демократским процесима, остваривању социјалне правде и доживотног учењу; Образовна делатност музеја у доба дигитализације; Музејски педагошки пројекти – претпоставке и могућности; Праћење и вредновање педагошке делатности музеја.
Препоручена литература - Hein, G. E. (1998). <i>Learning in the Museum</i> . New York: Routledge; - Hooper-Greenhill, E. (Ed.) (1994). <i>The Educational Role of the Museum</i> . London and New York: Routledge; - Makdonald, Š. (ur.) (2014). <i>Vodič kroz muzejske studije</i> . Beograd: CLIO; - Marstin, Dž. (ur.) (2013). <i>Nova muzejska teorija i praksa</i> . Beograd: CLIO; - Milutinović, J. (2003). <i>Humanistički pristup vaspitno-obrazovnoj ulozi muzeja</i> . Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; - Milutinović, J. (2019). Savremene tendencije u obrazovanju – kritička pedagoška praksa u muzeju. <i>Teme</i> , 43(1), 53-68. - Šola, T. (2002). <i>Marketing u muzejima ili O vrlini i kako je obznaniti</i> . Beograd: Clio;

Назив предмета: Теоријске оријентације у васпитању и образовању
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Продубљивање знања о различитим савременим теоријским оријентацијама у педагогији; Оспособљавање студената за идентификовање, критичку анализу и примену савремених педагошких концепата; Оспособљавање студената за научноистраживачки рад у овој области.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требало да умеју да: – Објасне теоријске, епистемолошке и идеолошке основе савремених теоријских оријентација у васпитању и образовању; – Интерпретирају и критички преиспитују процес васпитања и образовања у контексту различитих теоријских оријентација у васпитању и образовању, као и у контексту теоријског плурализма у педагогији; – Самостално израде нацрт, организују и реализују научно истраживање у овој области, те интерпретирају резултате истраживачког рада.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Промене у социјалном животу и изазови који се постављају пред савремену педагогију (постмодерна, глобализација, културни плурализам, нове технологије и писменост, односи моћи, утопија или дистопија педагошке будућности); Теоријске, епистемолошке и идеолошке основе различитих теоријских оријентација у васпитању и образовању; Анализа и преглед научно теоријских педагошких усмерења; Импликације за педагошку праксу; Концепцијске дилеме у васпитању и образовању: педагошки конзервативизам и прогресивизам; Радикални облици прогресивизма; Васпитање за еманципацију – предмет проучавања критичке концепције васпитања; Знање као објективна стварност или социјална конструкција: филозофија постмодерне и теоријске оријентације у васпитању и образовању.
Препоручена литература – Duffour, B., & W. Curtis, W. (ur.) (2012). <i>Studij odgojno-obrazovnih znanosti: Uvod u ključne discipline</i>. Zagreb: Educa; – Gutek, L. G. (2004). <i>Philosophical and ideological voices in education</i>. Boston, MA: Pearson – Allyn & Bacon; – König, E., & Zedler, P. (2001). <i>Teorije znanosti o odgoju</i>. Zagreb: Educa; – Mijatović, A. (1999). Razvoj suvremenih pedagoških ideja. U A. Mijatović (ur.), <i>Osnove suvremene pedagogije</i> (str. 39–77). Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor; – Milutinović, J. (2008). <i>Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija vaspitanja 20. veka</i>. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; – Savićević, D. M. (2002). <i>Filozofski osnovi andragogije</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Filozofski fakultet, Institut za pedagogiju i andragogiju; – Žiru, A. (2013). <i>O kritičkoj pedagogiji</i>. Beograd: Educa.

Назив предмета: Породица, васпитање и социјално окружење
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: продубљивање знања о релевантним теоријско-методолошким приступима проучавању породице и породичног васпитања; разумевање породичног функционисања на микро и макро нивоу; аналитичко-истраживачки приступ у сагледавању утицаја породичне динамике и карактеристика ширег социјалног окружења на породично васпитање; оспособљавање за примену стечених знања у раду са породицом/родитељима.
Исход предмета: Студент ће умети да: објасни и критички процењује значај различитих теоријских перспектива за разумевање породице; изради адекватан истраживачки концепт у проучавању породице на микронивоу и у односу на шире социјално окружење; примени стечена знања у области унапређења теорије и праксе породичног васпитања; конципира и реализује пројекте и програме подршке породици/родитељима.
Садржај предмета: Теоријске оријентације у проучавању породице и породичног васпитања - структурално-функционална теорија, теорија симболичке интеракције, теорија система, развојна теорија, теорија конфликта, родне теорије, теорија социјалне размене, теорија социјалне мреже, теорија друштвене (социјалне) размене, биолошко-аналитичка теорија, еколошка теорија, теорија афективне везаности. Специфичности емпијског истраживања породице. Методолошки приступи, технике и инструменти истраживања породице и породичног васпитања. Породица као систем – карактеристике и аспекти функционисања. Модели и димензије породичне функционалности. Развојна динамика породице – концепт породичног животног циклуса. Интра и интерпородична динамика. Специфичне породичне констелације. Стратегије породичног превладавања проблема. Породичне улоге. Породични односи и васпитни процеси у породици. Породично васпитање – карактеристике, димензије међугенерациски трансфер. Мултидимензионална перспектива породичних интеракција - квалитет интеракција родитељ-дете. Концепт, димензије и квалитет родитељства. Васпитни стил родитеља. Родитељске компетенције. Педагошко образовање родитеља. Карактеристике и принципи саветодавног рада са породицом/родитељима. Алтернативни облици породичног живота, родитељство и васпитање. Однос породице и ширег системског окружења. Облици педагошко-социјалне подршке породици и родитељству.
Препоручена литература Whitte J., Klein D. (2008). <i>Family theories</i> . Los Angeles: Sage pub. Cierpka M., Thomas V., Sprenkle D. (2005). <i>Family assessment: integrating multiple perspectives</i> . Gottingen: Hogrefe. Bornstein M. H. (ed.) (2002). <i>Handbook of Parenting</i> . New Jersey, London: LEA. Zuković, S. (2012). <i>Porodica kao sistem – funkcionalnost i resursi osnaživanja</i> . Novi Sad: Pedagoško društvo Vojvodine. Zuković, S. (2017). <i>Savetodavni rad u institucijama vaspitanja i obrazovanja –teorijski i praktični aspekti</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet (V poglavlje – Saradnja i savetodavni rad sa roditeljima). Touliatos, J. et al. (eds..) (1990). <i>Handbook of Family Measurement Techniques</i> . Newbary Park, London, New Delhi: Sage Publication. Polovina, N. (2011). <i>Porodica u sistemskom okruženju</i> . Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. Čudina- Obradović, M., Obradović, J. (2006). <i>Psihologija braka i obitelji</i> . Zagreb: Gloden marketing. Janković, J. (2004). <i>Pristupanje obitelji – sustvani pristup</i> . Zagreb: Alinea.

Назив предмета: Педагошко саветовање и партнерски односи у васпитању
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: упознавање са концептом партнерства у образовању; разумевање значаја сарадње између различитих актера васпитно-образовне делатности у институционалном и ванинституционалном контексту; оспособљавање за рефлексивну и иновативну образовну праксу која подржава партнерство са породицом/родитељима; примена стечених знања у процесу креирања свеобухватног партнерства школе, породице и заједнице.
Исход предмета: Студент ће умети да: планира и реализује научно-истраживачки рад у циљу развоја партнерских односа у образовању; критички разматра улоге и осмишљава стратегије за успостављање и одржавање партнерских односа у образовној делатности; примени стечена знања и вештине у грађењу ефикасних сарадничких односа са породицом/родитељима; стручно делује у области унапређења партнерства школе, породице и заједнице.
Садржај предмета: Концепт партнерства у образовању - системски приступ. Принципи партнерства (партиципација, аутономија, комплементарност, континуитет). Партнерство засновано на заједници која учи. Партнерски значај развоја партнерских односа за унапређење квалитета образовања и свеобухватног развоја деце/ученика. Аспекти развоја партнерства у оквиру образовне установе и на нивоу образовног система – значај умрежавања предшколских установа, школских установа, универзитета, установа за образовање одраслих). Партнерство образовних институција са другим институцијама (установе социјалног рада и социјалне заштите, здравствене установе, културне установе, невладине организације итд). Однос институција васпитања и образовања са породицом: од сарадње ка партнерству. Теорија преклапања сфере утицаја као основа за партнерство са породицом – заједнички интерес и подељена одговорност. Садржајно-методички аспекти партнерства са породицом: планирање, програмирање, реализација и вредновање. Облици и методе сарадње са породицом/родитељима. Саветодавни рад са родитељима и програми подршке породици/родитељима. Родитељи као активни учесници образовног процеса – родитељска укљученост vs. родитељско ангажовање. Свеобухватни модел партнерства школе, породице и заједнице – сврха и циљеви, компатибилност и противречности, стратегије за превазилажење баријера. Иницијативе за грађење и одржавање партнерства школе и породице и заједнице. Модели повезивања школе, породице и заједнице.
Препоручена литература: Cox-Petersen, A. (2010). <i>Educational Partnerships</i> .. SAGE Publications. Barbour, C., Barbour, N. H., Scully, P. A. (2005). <i>Families, Schools and Communities. Building Partnerships for Educating Children</i> . New Jersey: Pearson Education. Breneselović Pavlović, D. (2010). Partnerstvo u obrazovanju. <i>Andragoške studije</i> , 2, 123-139. Wright, K., Stegeline, D. A. (2003). <i>Building School and Community Partnerships Through Parent Involvement</i> . New Jersey: Pearson Education. Epstein, J. L., Sanders, M. G. (2002). <i>Family, School, and Community Partnerships</i> . In: M.H. Bornstein (Ed.) <i>Handbook of Parenting</i> , Second edition, Vol. 5, 407-437, New Jersey, London. Zuković, S. (2017). <i>Savetodavni rad u institucijama vaspitanja i obrazovanja –teorijski i praktični aspekti</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet (V poglavlje – Saradnja i savetodavni rad sa roditeljima). Zuković, S. (2013). Partnerstvo porodice, škole i zajednice – teorijski i praktični aspekti. <i>Godišnjak filozofskog fakulteta u Novom Sadu</i> , Vol. XXXVIII, No. 2, 55-68. Zuković, S. (2012). Odnos između porodice i škole: od saradnje ka partnerstvu. U O. Gajić (ur.) <i>Kvalitet obrazovnog sistema u evropskoj perspektivi</i> , knjiga 2 (219-230). Novi Sad: Filozofski fakultet.

Назив предмета: Имплицитни курикулум школе - теорије и истраживачки модели
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Развијање компетенција докторанада за научну анализу микро, мезо и макро контекстуалних детерминаната васпитаног процеса (структуралних, социокултурних, биографских, историјских) и проучавање њихових утицаја на образовне ефекте (исходе и квалитет образовања); Оспособљавање студената за теоријско и емпиријско истраживање кључних аспеката и димензија имплицитног курикулума школе.
Исход предмета: Од студента се након курса очекује да: покаже свеобухватно разумевање, формалних и неформалних односа у образовном контексту - социјални оквир школског курикулума; покаже темељно разумевање контекстуалних чинилаца васпитнообразовног процеса који чине имплицитни (скривени) курикулум школе; разуме и критички сагледа различите теоријске modele за анализу имплицитног курикулума школе; демонстрира познавање савремених приступа, метода и техника мерења феномена имплицитног курикулума; примени стечена теоријско-методолошка (са)знања у нацрту емпиријског истраживања.
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> 1. Имплицитни курикулум – теоријски дискурс: 1.1. Имплицитни курикулум - феномен, конструкт и филозофија васпитања, значење и функције (теоријска и историјска становишта); 1.2. Концептуализација скривеног курикулума у другој половини двадесетог века (кључни концепти: функционалистички, критички, либерални, постмодерни); 1.3. Основни аспекти и димензије имплицитног курикулума; Социјализацијски и дискриминаторски аспекти имплицитног курикулума (маргинализовање, селективност, стигматизације); 2. Имплицитни курикулум – дискурс васпитно-образовне праксе: 2.1. Социјални контекст школе и курикулум(и); Школа као социјални систем, културни и комуникацијски миље учења и поучавања (теорије и модели); 2.2. Професионални и лични; формални и неформални интерперсонални односи у школском контексту (структуре, хијерархија, социјална перцепција, емоције ставови, потребе, уверења и очекивања, искуства и значења); 2.3. Наставник и имплицитни курикулум (уверења, рутине, стил, ритуали, сценарији и синопсиси); 2.4. Педагошки професионалци и креирање позитивног инклузивног контекста учења и поучавања. 3. Имплицитни курикулум – истраживачки дискурс: 3.1. Школска култура и култура школе - теорије, димензионалност, типологије и приступи истраживању; 3.2. Школска и разредна клима - концептуални модели, димензионалност, мерење, истраживачки инструменти;
Препоручена литература: Apple, M. W. (2012) <i>Ideologija i kurikulum</i> . Beograd: Fabrika knjiga.; Bašić, S. (2000). <i>Koncept prikrivenog kurikuluma</i> , <i>Napredak</i> , 141 (2), 170-180; Hozjan, D. (2019). A Theoretical Conceptualization of the Hidden Curriculum in the Second Half of the Twentieth Century. In <i>Implicit Pedagogy for Optimized Learning in Contemporary Education</i> (pp. 23-40). IGI Global; Ђерманов. Ј. (2007). Школска клима као детерминанта и чинилац побољшања квалитета у образовању: концептуализација и мерење; Зборник радова: Европске димензије промена образовног система у Србији, Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 323-336; Ђерманов Ј., Костовић С., Ољача М.(2009). <i>Култура школе: према неопходном разумевању квалитета и одрживе промене у образовању</i> , Европске димензије промена образовног система у Србији, Нови Сад: Филозофски факултет, Стр. 19-36; Kentli FD. <i>Comparison of hidden curriculum theories</i> . <i>European Journal of Educational Studies</i> . 2009;1 (2) ; Jančec, L., & Vodopivec, J. L. (2019). The Implicit Pedagogy and the Hidden Curriculum in Postmodern Education. In <i>Implicit Pedagogy for Optimized Learning in Contemporary Education</i> (pp. 41-59). IGI Global; Marsh, C.J., & Willis, G. (2007). <i>Curriculum: Alternative approaches, ongoing issues</i> . New Jersey, Pearson Education; Mlinarević, V. (2016) <i>Implicitne poruke u skrivenom kurikulumu savremene škole</i> , <i>Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja</i> , Vol. LXII, No. 2, 13–26; Nikšić Rebihić, E., & Novosel, V. (2018). <i>Implikacije skrivenog kurikuluma</i> , <i>Zbornik radova: Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju</i> , br.2, str.350-36; Pavičić Vukičević, J. (2013). <i>Uloga implicitne teorije nastavnika u skrivenom kurikulumu suvremene škole</i> , <i>Pedagogijska istraživanja</i> , 10 (1), 119–133; Šušnjara, S. (2014). <i>Skriveni kurikulum</i> . <i>Suvremena pitanja</i> , (18), 35-42.

Назив предмета: Перспективе високошколског образовања
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Анализирање и вредновање савремених трендова и реформи високог образовања у домаћем и међународном контексту, као и њихов значај за осигурање квалитета у високом образовању; Овладавање техникама научноистраживачког рада у области високог образовања, планирање и формулисање теоријски заснованих истраживачких проблема из области универзитетске педагогије; Критичко промишљање релевантних аспеката високог образовања (квалитет наставе, компетенције студената, својства наставника, научноистраживачки рад, контрола и унапређење квалитета и др.).
Исход предмета По завршетку курса студенти би требало да умеју да: – Идентификују и процењују друштвене, образовне, политичке и историјске околности које утичу на циљеве, промене и квалитет високог образовања; – Разумеју и објасне актуелне ставове и теоријске концепције из области универзитетске педагогије; – Самостално уочавају истраживачке проблеме у високом образовању и планирају истраживање у складу са уоченим проблемом; – Анализирају и интерпретирају добијене резултате истраживања и презентују их у научној јавности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Високошколско образовање – међународна и национална образовна политика. Квалитет у високом образовању. Методе и поступци контроле и унапређења квалитета (акредитација, евалуација, самовредновање, рангирање). Високошколска дидактика и савремене методе у високошколској настави. Нове информацијске технологије у високом образовању. Студентско тело и универзитетски наставници. Реформе високог образовања. Болоњски процес и стварање Европског простора високог образовања. Исходи учења у високом образовању и компетенције дипломираних студената. Финансирање високог образовања, тржишне снаге и савремени процеси приватизације у високом образовању. Социјална димензија, демократичност и доступност високог образовања.
Препоручена литература Forest, J. & Altbach, P. (Eds.) (2006). <i>International Handbook of Higher Education</i> . Dordrecht: Springer. Ashwin, P. (2009). <i>Analysing Teaching–Learning Interactions in Higher Education</i> , New York: Continuum. Biggs, J., Tang, C. (2011). <i>Teaching for Quality Learning at University - What the Student Does (4th edition)</i> . Maidenhead: The Society for Research into Higher Education & Open University Press. Ramsden, P. (2003). <i>Learning to teach in higher education (2nd edition)</i> . London: Routledge Falmer. R. Begg (Ed.), (2003). <i>The Dialogue between Higher Education Research and Practice</i> . New York: Kluwer Academic Publisher. High Level Group on the Modernisation of Higher Education (2013). <i>Report to the European Commission on Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions</i> , Luxembourg: Publications Office of the European Union. Jevremov, T., Lungulov, B., i Dinić, B. (2016). Zadovoljstvo studenata kvalitetom nastave: efekti godine studija i akademskog postignuća. <i>Nastava i vaspitanje</i> , 65(3), 491–508. Lungulov, B. (2015). Demokratičnost i dostupnost visokog obrazovanja: formalni okvir i socijalna dimenzija reformskih procesa. <i>Pedagoška stvarnost</i> , 61(2), 228-239. Bodroški, B. (2012). Komercijalizacija visokoškolskog obrazovanja i različiti pristupi osiguranju kvaliteta. <i>Nastava i vaspitanje</i> , 61(4), 645-661.

Назив предмета: Дидактичке теорије и стратегије развоја курикулума
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Продубљивање знања о различитим дидактичким теоријама и теоријским оријентацијама за развој курикулума; Оспособљавање студената за идентификовање, критичку анализу и примену савремених дидактичких концепата; Критичко промишљање релевантних аспеката квалитета наставног процеса и дидактичких иновација; Разумевање утицаја и значаја бројних фактора на креирање, конструисање и карактеристике различитих врста и нивоа курикулума. Оспособљавање студената за научноистраживачки рад у овој области.
Исход предмета По завршетку курса студенти би требало да умеју да: – Разумеју и објасне дидактичке теорије и теорије курикулума и њихов значај за образовање и наставу; – Идентификују и процењују дидактичке теорије и иновације у настави и образовању у одређеном друштвеном, образовном, политичком и историјском контексту; – Критички анализирају стратегије развоја и конструкције различитих врста и нивоа курикулума; – Самостално уочавају истраживачке проблеме у наставној пракси и планирају истраживање у складу са уоченим проблемом; – Анализирају и интерпретирају добијене резултате истраживања и презентују их у научној јавности.
Садржај предмета Теоријска настава Савремене дидактичке теорије. Теорије дидактичке анализе, дизајнирања и организације наставе, учења и супервизије у образовним програмима. Теорије учења и њихове импликације за наставу и образовање. Дидактичке иновације и могућности унапређења квалитета наставног процеса. Водећи теоријско-методолошки приступи развоју курикулума (појмовно-концептуална одређења, нивои и врсте курикулума, полазишта за израду курикулума). Образовни стандарди као полазиште за израду курикулума. Развој и конструкција курикулума као резултат актуелних друштвених, политичких и образовних тенденција и промена. Однос дидактике и теорије курикулума. Дидактичко моделовање наставних садржаја. Курикулум и педагошке иновације. Повезаност и утицај друштвено-историјских приступа на теорије курикулума. Избор наставних стратегија, метода, организације, медија и евалуације у складу са образовним контекстом.
Препоручена литература Linné, A. (2015). Curriculum theory and didactics–towards a theoretical rethinking. <i>Nordic Journal of Studies in Educational Policy</i> , 2015(1), 27002. Gudjons, H. (1994). <i>Didaktičke teorije</i> . Zagreb: Eduka. Pinar, W. F. (2004). <i>What is Curriculum Theory?</i> . London: Lawrence Erlbaum Associates. Kattington, L. E. (ED.) (2010). Handbook of Curriculum Development (Education in a Competitive and Globalizing World). <i>New York</i> : Nova Science Publishers, Inc. Lattuca, L. R. (2007). Curricula in International Perspective. In J. J. F. Forest and P. G. Altbach (Eds.), <i>International Handbook of Higher Education</i> (pp. 39-64). Dordrecht: Springer. Coate, K. (2009). Curriculum. In M. Tight, K. H. Mok, J. Huisman and C. C. Morphew (Eds.), <i>The Routledge International Handbook of Higher Education</i> (pp. 77-90). New York and London: Routledge. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2004). <i>A Guide to Teaching Practice (Fifth edition)</i> . London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group. Lungulov, B. (2017). Pedagoški aspekti primene koncepta ishoda učenja u visokoškolskoj nastavi, <i>Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu</i> , 17(2), 243- 257.

Назив предмета: Теорије интелектуалног васпитања
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10 ЕСПБ
Услов: /
Циљ предмета Оспособљавање за критичко сагледавање различитих теоријских становишта о интелектуалном развоју и васпитању и о односу интелектуалног развоја и васпитања. Оспособљавање за критички одабир одговарајуће литературе и њену систематизацију, формулисање адекватног истраживачког проблема и израду прикладног нацрта истраживања.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требало да умеју да: – наведу основне поставке актуелних теорија интелектуалног развоја и васпитања и критички процењује њихову емпиријску заснованост и потенцијалну експланаторну моћ; – идентификују релевантан истраживачки проблем у овој области, компетентно дискутују о његовом референтном оквиру, коректно операционализују истраживачки проблем, спроведе истраживање, критички анализирају и аргументовано евалуирају спроведено истраживање.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремене теорије интелектуалног развоја и васпитања. Новија истраживања интелектуалног развоја и њихове педагошке импликације. Интелектуално васпитање и васпитно-образовни процес; стратегије истраживања васпитно-образовног процеса. Школа, интелектуални развој и васпитање; интелектуални развој, настава и учење. Значај мотивације у процесу интелектуалног развоја и васпитања; модели мотивације. Значај образовних постигнућа: новија истраживања образовних постигнућа, знања и способности као исходи васпитно-образовног процеса. Подстицање интелектуалног развоја код деце различитих способности: индивидуализација и диференцијација васпитно-образовног процеса. Интелектуални развој и васпитање даровите деце.
Препоручена литература – Altaras Dimitrijević, A., Tatić Janevski, S. (2016). <i>Образовање ученика изузетних способности: научне основе и смернице за школску праксу</i>. Београд: Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja. – Antonijeвић, R. (2008). Интелектуално васпитање у проблемској настави, у Ш. Алибабић и А. Пејатовић (прir.): <i>Образовање и учење претпоставке европских интеграција</i> (23-34). Београд: Институт за педагогiju и андрагогiju Филозофског факултета. – Antonijeвић, R. (2009). Сазнавање путем откривања у функцији интелектуалног васпитања, <i>Педагогija</i>, 3, 372-384. – Antonijeвић, R. (2011). Природа когнитивне препреке у процесу интелектуалног васпитања, <i>Настава и васпитање</i>, 4, 565-583. – Ivić, I. (1992): Теорије менталног развоја и проблем ishoda образовања, <i>Психологија</i>, 3-4, 7-35. – Letić, M. (2015). <i>Значај моралних и лidersких својстава за остварење даровитости</i>. Докtorsка дисертација, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду. – Максић, S. (2007). <i>Даровито дете у школи</i>. Београд: Zavod za udžbenike. – Sternberg, R. (Ed.). (2000). <i>Handbook of intelligence</i>. Cambridge: Cambridge University Press.

Назив предмета: Вредносна димензија васпитања и образовања
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање и продубљивање знања студената о вредносним димензијама васпитања и образовања; Оспособљавање студената за самосталну и компетентну анализу и синтезу вредносних димензија у васпитно- образовном контексту; Упознавање студената са значајем вредносне димензије васпитања и образовања и утицајем који има на школску и педагошку климу у одељењу; Упознавање студената са концептом емоционалне писмености; Упознавање студената са улогом и значајем одељењског старешине у формирању разредне климе у складу са вредносном димензијом васпитања и образовања.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требало да умеју да: - разумеју и објасне значај изучавања вредносне димензије у васпитању и образовању; - анализирају и разумеју актуелне светске трендове у пројектима на подручју васпитања и вредносне димензије; - анализирају и синтетизују савремена научна и стручна сазнања о вредносној димензији васпитања и образовања ; - планирају , разраде, организују и сумирају истраживање педагошких појава и процеса у школи у контексту вредносне димензије васпитања и образовања; - критикују и анализирају актуелне изазове на подручју васпитања и образовања у вредносном контексту.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и природа вредности; Значај вредности у васпитно-образовном контексту; Међузависност вредносне димензије васпитања и образовања и емоционалног развоја; Емоционална писменост у школском контексту; Улога и значај одељењског старешине у креирању разредне и емоционалне климе; Емоционална писменост и инклузија васпитно-образовном контексту; Бронфенбренерова теорија екологије људског развоја; Анализа и сагледавање различитих приступа вредносној димензији васпитања и образовања код нас и у свету.
Препоручена литература 1. Mrnjaus, K. (2008). <i>Pedagoška promišljanja o vrijednostima</i>. Rijeka: Filozofski fakultet 2. Bronfenbrenner, J. (1997). <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva 3. Marić Jurišin, S., Kostović, S. (2016). "Vaspitljivost emocija": Prema "emocionalno pismenoj školi". <i>Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu</i>. Vol. XLI-2, str.185-201. 4. Kostović, S., Marić Jurišin, S. (2011). Škola i socio-emocionalni razvoj učenika – od interakcionističke teorije ka konfluentnom obrazovanju. <i>Pedagogija</i>. Vol.66, br.3, str. 365-372. 5. Đermanov, J., Marić Jurišin, S. (2018). Students' emotional literacy in the discourse of the contemporary school in Serbia. <i>International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Educatio</i>. Vol.6, br.2, str. 1-10. 6. Goleman, D. (2006). <i>Emocionalna inteligencija</i>. Zagreb: Mozaik knjiga 7. Kostović, S. (2008). <i>Pigmalion u razredu</i>. Novi Sad: Filozofski fakultet 8. Knežević-Florić, O. (2005). <i>Pedagogija razvoja</i>. Novi Sad: Filozofski fakultet

Назив предмета: Методологија научно-педагошког рада
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање са савременим и напредним темама из области методологије педагошких истраживања. Проширивање знања о метатеоријским концепцијама педагошких истраживања. Разумевање онтолошких и епистемолошких претпоставки научног рада у педагогији. Дизајнирање стратегија истраживања којима се долази до валидних и поузданих сазнања у педагошкој науци.
Исход предмета Након завршеног курса студент ће бити способан да: разуме и критички анализира научне и теоријско-методолошке приступе у истраживањима педагошких феномена, самостално планира оригинални научно-истраживачки рад у педагогији (посебно у области личних интересовања), демонстрира критички и етички приступ у праћењу научне и стручне литературе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Научно знање у педагогији. Метанаучне основе педагогије. Методологија у структури метанауке. Епистемолошке претпоставке истраживања у педагогији. Избор истраживачког проблема и дизајнирање истраживања. Квалитативни и квантитативни нацрти истраживања. Интегрисање квалитативних и квантитативних приступа - комбиновани истраживачки нацрти. Концепти триангулације. Израда нацрта докторске дисертације.
Препоручена литература Ristić, Ž. (2006). <i>O istraživanju, metodu i znanju</i> . Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. Creswell, J. W. (2017). <i>Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches</i> . Thousand Oaks, CA: Sage Publications. Шевкушић, С. (2011). <i>Квалитативна истраживања у педагогији</i> . Београд: Институт за педагошка истраживања.

Назив предмета: Општа педагогија са савременом филозофијом образовања
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Проширивање знања стечених на основним и мастер академским студијама о целовитом систему педагошке науке (као и о одређеним теоријско-методолошким аспектима појединих делова). Развој критичког мишљења и оспособљавање студената да самостално реализују оригинална и научно релевантна педагошка истраживања.
Исход предмета Након завршеног курса студент ће бити способан да: разуме епистемолошке, етичке и вредносне димензије образовања, критички анализира питања опште педагогије и филозофије образовања, демонстрира компетенције за научно-истраживачки рад (креативност и оригиналан приступ) на пољу опште педагогије и филозофије образовања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Епистемолошки проблеми педагогије. Етичке димензије образовања. Феноменолошке основе педагогије. Теорије образовања/васпитања. Постмодернизам и постструктурализам у образовању и педагошким истраживањима. Образовне политике. Социјално-педагошки аспекти савременог образовања/васпитања. Менаџмент и лидерство у образовању.
Препоручена литература Bailey, R., & Barrow, R. (2010). <i>The Sage handbook of philosophy of education</i> . London, UK: SAGE publications. Cameron, C., & Moss, P. (2011). <i>Social pedagogy and working with children and young people. Where care and education meet</i> . London, UK: Jessica Kingsley. Knežević Florić, O. (2005). <i>Pedagogija razvoja</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet: Odsek za pedagogiju. Кнежевић-Флорић, О. (2006). Нова сазнања и перспективе у педагошкој теорији и пракси. <i>Педагошка стварност</i> , 1-2, 5-18. Милутиновић, Ј. (2012). Критички конструктивизам: успостављање отвореног и критичког дискурса у настави. <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i> , 141(4), 583-594. Ninković, S., & Knežević Florić, O. (2018). Transformational school leadership and teacher self-efficacy as predictors of perceived collective teacher efficacy. <i>Educational Management, Administration & Leadership</i> , 48(1), 49-64. https://doi.org/10.1177/1741143216665842 . Noddings, N. (2012). <i>Philosophy of education</i> . Boulder, Colo: Westview Press.

Назив предмета: Античка филозофија
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Основна намера наставе из предмета „Античка филозофија” је тематизовање фундаменталних питања, кључних ставова и носећих идеја водећих грчких филозофа, како на генералном нивоу тако и у појединачним елаборацијама. Такође, циљ овог предмета је оспособљавање студената за самостално апсолвирање и анализирање, како усмено тако и писмено, различитих фрагмената и текстова античких филозофа. Затим, омогућавање студентима постизања компетентности у процени различитих дела, узимајући притом у обзир доступне изворне радове и коментаре савремених филозофа. Коначно, циљ је утврђивање утицаја античке филозофске баштине на развој касније филозофије, и уопште на <i>weltanschauung</i> модерног човека западне цивилизације.
Исход предмета Студенти докторских студија треба да стекну продубљене увиде у једну од најзначајнијих епоха у филозофији, који ће им омогућити потпуну самосталност у каснијем професионалном бављењу филозофијом.
Садржај предмета Проблем почетка античке филозофије; <i>Logos</i> ; <i>Physis-nomos</i> ; Ступњеви сазнања и релација знања и истинитог схватања код Платона; Поимање идеја; Учење о души; <i>Dikaiosyne</i> и <i>politeia</i> ; Критика и дефиниција софиста; Демијург; Аристотелова <i>аудиологија</i> ; Телеологија и нужност; Теологија, <i>Dynamis-energeia</i> (и <i>entelecheia</i>), Категорије; Душа и тело; Блаженство и пријатељство; <i>Polis</i> , Логика и космологија Стое; Епикурејска терапеутика страсти и страха: <i>ataraxia</i> ; Пиронова критика чулног сазнања и Енесидемова критика ума; Значај Цицерона за преношење филозофске терминологије на латински језик; Новопитагорејство и нови кинизам; Филон из Александрије; Платиново и новоплатонистичко захватање бога и поимање еманације.
Препоручена литература 1. Kaluđerović, Ž. (2017). <i>Rana grčka filozofija</i> . Zenica: Hijatus. 2. Furley, D. (2006). <i>The Greek Cosmologists 1</i> . Cambridge: Cambridge University Press. 3. Vlastos, G. (1991). <i>Socrates, Ironist and Moral Philosopher</i> . New York: Cornell University Press. 4. Krämer, H. (1997). <i>Platonovo utemeljenje metafizike</i> . Zagreb: DEMETRA. 5. Taylor, A. E. (2011). <i>PLATO The Man and His Work</i> . New York: Dover Publications, Inc., Mineola. 6. Kaluđerović, Ž. (2018). <i>Stagiranin</i> . Sremski Karlovci · Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 7. Jaeger, W. (2018). <i>Aristoteles Grundlegung einer Geschichte seiner Entwicklung</i> . London: Forgotten Books. 8. Sedley, D., (ed.) (2004). <i>The Cambridge Companion to GREEK AND ROMAN PHILOSOPHY</i> . Cambridge: Cambridge University Press.

Назив предмета: Филозофија уметности
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема.
Циљ предмета: Разумевање особености подручја филозофије уметности и проширивање знања о поетичкој филозофији. Уочавање сличности и разлика између филозофије уметности и естетике, као и њихових подручја примене и утицаја. Студенти треба да покажу висок ниво самосталности у приступу филозофији уметности и њеним кључним представницима. Специфичност филозофије уметности упућује и на циљ који подразумева како филозофску, тако и историјску перспективу.
Исход предмета: Студент је способан да самостално препозна, одреди и објасни специфичности подручја филозофије уметности. Зна да наведе и прикаже најважније представнике филозофије уметности од античког до савременог доба. Студент уме филозофски да проблематизује подручје уметности и да то подручје позиционира како историјски, тако и систематски.
Садржај предмета Теоријска настава укључује упознавање са главним појмовима од пре-сократске филозофије до савремене филозофије, као и са фундаменталним проблемима филозофије уметности. Практична настава: вежбе - анализа изворних текстова. Теме: Шелингова филозофија уметности. Хајдегерово одређење уметничког дела. Рансијерова филозофија уметности. Делез и филозофија филма. Бењаминово схватање уметности. Филозофија филма. Филозофија музике.
Препоручена литература 1. Шелинг, Ф.В.Ј. (1989). <i>Филозофија уметности</i>. Београд: БИГЗ. 2. Хајдегер, М. (1996). <i>Извор уметничког дела</i>. Врбас: Слово. 3. Рансијер, Ж. (2010). <i>Еманциповани гледалац</i>. Београд: Едиција Југославија. 4. Делез, Ж. (1998). <i>Покретне слике</i>. Сремски Карловци ; Нови Сад : Издавачка књижарница Зорана Стојановића. 5. Адорно, Т. (1968). <i>Филозофија нове музике</i>. Београд: Нолит. 6. Бењамин, В. (1971) "Уметничко дело у доба своје техничке репродуктивности", у: <i>Уз критику силе</i>,. Загреб: Студентски центар свеучилишта. 7. Рајковић, М. (2018) „Уметност и стварност савремене епохе: Бењамин, Делез и Рансијер”. у: <i>Естетско и стварно</i>. Београд: Естетичко друштво Србије. 8. Рајковић, М. (2011). „Крај уметности као почетак естетике". у: <i>Естетика и образовање</i>. Београд: Естетичко друштво Србије.

Назив предмета: Филозофија средњег и новог века
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема услова
Циљ предмета Упознавање студената са савременим тенденцијама у изучавању филозофије средњег века, ренесансе и новог века. Продубљивање стеченог знања из наведених области историје филозофије. Упознавање студената са кључним савременим интерпретацијама и новим читањима наведених области историје филозофије. Оспособљавање студената за самостални филозофски рад у погледу компарације савремених и традиционалних филозофских позиција, у погледу детекције традиционалних облика мишљења у савременој филозофији, те за апликацију савремених филозофских метода у изучавању традиционалних становишта у филозофији.
Исход предмета Студент је оспособљен за филозофску анализу и критичко промишљање филозофских становишта, појмова и проблема из области средњовековне, ренесансне и нововековне филозофије. Студент препознаје заједничке проблеме савремене и традиционалне филозофије. Студент је оспособљен да примени савремене филозофске методе у самосталном тумачењу традиционалних становишта.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Однос према традицији у савременој филозофији (критика нововековне и средњовековне филозофије). Централни појмови, питања и проблеми (логоцентризам, антропоцентризам, фоноцентризам...). Савремени филозофски методи и приступи тумачењу филозофије средњег века, ренесансе и новог века. Нова читања и интерпретације традиционалних позиција. Трагови традиције у савременим филозофским концепцијама. Потенцијали дијалога између традиционалне и савремене филозофије. <i>Практична настава</i> Анализа савремених текстова посвећених филозофији средњег века, ренесансе и новог века, те њихова компарација са оригиналним текстовима аутора које интерпретирају. Указивање на специфичности сваког од анализираних методских приступа.
Препоручена литература Фуко, М. (2003). <i>Херменеутика субјекта</i> . Нови Сад: Светови. Huserl, E. (1991). <i>Kriza evropskih nauka i transcendentalna filozofija</i> . Gornji Milanovac: Dečje novine. Delez, Ž. (2018). <i>Nabor: Lajbnic i barok</i> . Fedon: Beograd. Христо, Ј. (2016). <i>Хајдегер и Дионисије Ареопагит или О одсуству и непознавању Бога</i> . Нови Сад: Беседа. Heidegger, M. (2004). <i>Fenomenologija religioznog života</i> . Zagreb: Demetra. Eco, U. (1992). <i>Umetnost i lepo u estetici srednjeg veka</i> . Novi Sad: Svetovi. Aquinas, T. (1995). <i>Opuscula philosophica</i> . Zagreb: Demetra. Giordano, B. (2015). <i>Svrgavanje pobedonosne zveri</i> . Beograd: Fedon. Лок, Џ. (2013). <i>О злоупотреби речи</i> . Београд: Службени гласник. Leibniz, G. W. (1966). <i>Logical Papers: A Selection</i> . Oxford: Clarendon Press.

Назив предмета: Трансцендентална и спекулативна филозофија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Предмет „Трансцендентална и спекулативна филозофија“ студентима докторских студија треба да омогући стицање темељних и свеобухватних знања о средишњим филозофским концепцијама које су засноване у раздобљу немачког идеализма, као и синтетички увид у проблемске токове филозофског мишљења у читавој овој епохи. Та знања треба студенте да оспособе за самосталну оријентацију у целини филозофске традиције – како према историјским темељима трансценденталног и спекулативног филозофског становишта, тако и према водећим тенденцијама савремене филозофије које су обликоване у мисаоном дијалогу са овим филозофским позицијама.
Исход предмета Очекује се да је студент по окончању курса стекао целовит увид у битна предметна и проблемска подручја Кантове, Фихтеове, Шелингове и Хегелове филозофије. Уме да тематизацијом појединих међу тим подручјима самостално пропитује како међусобна прожимања и различитости ових филозофских концепција, тако и њихова одношења према тежишним тачкама филозофске делатности других значајних мислилаца и покрета епохе (Јакоби, Шилер, јенски романтизам). Студент је спреман да с обзиром на мисаона становишта трансценденталне и спекулативне филозофије ступа у филозофски дијалог с античком, средњовековном и раном модерном филозофијом, али и са филозофском савременошћу. На тај начин припремљен је за потпуно самосталан научно-истраживачки рад и будуће професионално бављење филозофијом.
Садржај предмета Кантова теоријска и практичка филозофија; Критика моћи суђења; Фихтеово учење о науци и практичка филозофија; Проблем јединства учења о науци; Јакобијева филозофија вере и осећаја; Шилер и Кант; Раноромантичарско критичко развијање трансценденталног филозофског становишта; Трансцендентална филозофија и филозофија природе код Шелинга; Шелингово заснивање система идентитета; Позна Шелингова филозофија; Проблем јединства Шелингове филозофске мисли; Хегелов систем филозофије.
Препоручена литература Kroner, R. (2006). <i>Von Kant bis Hegel I-II</i> . Heidelberg: Mohr Siebeck. Кант, И. (2019). <i>Критика чистога ума</i> . Београд: Дерета. Кант, И. (2019). <i>Критика практичног ума</i> . Београд: Досије студио. Кант, И. (2004). <i>Критика моћи суђења</i> . Београд: Дерета. Фихте, Ј. Г. (1974). <i>Основа цјелокупне науке о знаности</i> . Загреб: Напријед. Фихте, Ј. Г. (2007). <i>Учење о науци (1804)</i> . Београд: Службени гласник. Шелинг, Ф. В. Ј. (1986). <i>Систем трансценденталног идеализма</i> . Загреб: Напријед. Шелинг, Ф. В. Ј. (1985). <i>О битству слободе</i> . Загреб: ЦЕКАДЕ. Шелинг, Ф. В. Ј. (1996). <i>Берлинска пропедутика</i> . Загреб: Деметра. Хегел, Г. В. Ф. (2005). <i>Феноменологија духа</i> . Београд: Дерета. Хегел, Г. В. Ф. (1987). <i>Наука логице I-III</i> . Београд: БИГЗ. Хегел, Г. В. Ф. (1987). <i>Енциклопедија филозофијских знаности</i> . Сарајево: Веселин Маслеша, Свјетлост.

Назив предмета: Филозофија егзистенције
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Филозофија егзистенције има за циљ да продуби знање студената докторских студија у погледу основних стремљења, праваца и струја која се јављају након довршења класичног немачког идеализма а које носе скупни назив „филозофија егзистенције“. Циљ предмета се остварује проучавањем филозофских учења која припадају такозваној филозофији егзистенције у њиховом односу према традицији филозофије са којом се на критички начин обрачунавају, док се, са друге стране, истовремено указује на проблеме који су отворени и постављени као актуални задаци мишљења унутар саме филозофије егзистенције.
Исход предмета Исход предмета огледа се дубљем и темељнијем знању студената унутар подручја филозофије егзистенције као онога подручја које је отворило нове начине мишљења савремености али и филозофије уопште.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Садржај предмета упућен је на остваривање дубљег и темељнијег знања студената унутар разнородног подручја филозофије егзистенције, подручја које се не може држати јединственим филозофским покретом. На овом курсу се у оквиру филозофије егзистенције која припада последњем повесног раздобља филозофирања обрађују следеће тематске целине: супротстављање систему, идеалистичкој концепцији ума, уз обнављање онтолошке оријентације са посебним наглашавањем значаја човековог битка, успостављање везе феноменолошке методе као својеврсне ревитализације филозофије субјективности са настојањем да се неухватљива димензија егзистенције захвати на строг филозофски начин.
Препоручена литература 1. Кјеркегор, С. (2002). <i>Страх и дрхтање</i>, Београд: Плато 2. Кјеркегор, С. (1988). Филозофско труње. Загреб; Деметра 3. Кјеркегор, С. (1988). <i>Или-или</i>, Сарајево: Веселин Маслеша 4. Хајдегер, Н. (2007). <i>Битак и време</i>. Београд: Службени гласник 5. Хајдегер, Н. (2000). <i>Шумски путеви</i>. Београд: Плато 6. Јасперс. Ј. (2000). <i>Ум и егзистенција</i>. Београд: Плато 7. Сартр., Ж-П. (1984). Биће и ништавило. Сарајево: Веселин Маслеша

Назив предмета: Француска лингвистика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студената са најзначајнијим теоријама у француској лингвистици: традиционалном граматичком, структуралном, зависносношћу, формалном, функционалном граматиком, психосистематиком.
Исход предмета Студенти познају најзначајније теорије у француској лингвистици и успешно их примењују у својим анализама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Традиционалне француске граматичке школе. Структурализам Ф. де Сосира и његових следбеника. Граматика зависности Лисјена Тенијера. Формална синтакса и формална семантика. Функционална граматика. Психосистематика. <i>Практична настава</i> Анализа корпуса на основу једне од обрађених теорија.
Препоручена литература Béchéde, H.-D. (1986). <i>Syntaxe du français moderne et contemporain</i> . Paris: PUF. Benveniste, E. (1974). <i>Problème de linguistique générale</i> , Paris: Gallimard. Martinet, A. (1998). <i>Grammaire fonctionnelle du français</i> . Paris: Didier. Chomsky, N. (1987). <i>La Nouvelle Syntaxe</i> . Paris: Seuil. Laenzlinger, C. (2003). <i>Initiation à la syntaxe formelle du français</i> . Peter Lang. Leeman-Bouix, D. (1994). <i>Grammaire du verbe français. Des formes au sens</i> . Paris: Nathan. Tesnière, L. (1965). <i>Éléments de syntaxe structurale</i> . Paris: Klincksieck. Le Goffic, P. (1993). <i>Grammaire de la phrase française</i> . Paris: Hachette. Gross, M. (1975). <i>Méthodes en syntaxe</i> . Paris: Hermann. Saussure, F. de (1974). <i>Cours de linguistique générale</i> , édition critique préparée par Tullio de Mauro. Paris: Payothèque. Saussure, F. de (2002). <i>Écrits de linguistique générale</i> . Paris: Gallimard. Soutet, O. (1995). <i>Linguistique. Collection Quadrige</i> . Paris: PUF.

Назив предмета: Когнитивносемантичка истраживања концепата у руском и српском језику
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Упознати студенте са основама когнитивне лингвистике, посебно когнитивне семантике као новог правца у лингвистичким истраживањима. Оспособити студенте да кроз семантичку анализу препознају елементе културе у језичким јединицама и структурама и да контрастирају руски и српски језик и културу.
Исход предмета: Студенти су оспособљени да препознају елементе у лексичком систему који су узроковани антропоцентричношћу језика и његовом повезаношћу са културом. Могу да изврше контрастивну когнитивну анализу језичких концепата у руском и српском језику коришћењем когнитивносемантичких метода.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Когнитивна лингвистика као правац у лингвистици. Когнитивна и језичка слика света. Лингвистичка категоризација. Концептуализација. Метафора у когнитивној лингвистици. Концепт у етнолингвистици, лингвокултурологији и лингвоконцептологији. Асоцијативни тезаурус и модел језичке свести. Лексикографско и психоллингвистичко значење као елементи садржаја концепта. Когнитивна дефиниција у словенској етнолингвистици. Методи за истраживање концепта. Извори за проучавање концепта. Номинативно поље концепта. Структура концепта. Когнитивна интерпретација сема, паремија, асоцијативних поља. Моделовање концепта. <i>Практична настава</i> Анализа и интерпретација језичког материјала у вези са обрађеним теоријским градивом. Групни рад на когнитивносемантичком опису изабраних концепата у руском језику и поређење њихове садржине и структуре са онима у српском.
Препоручена литература Бартмињски, Ј. (2011) <i>Језик – слика – свет</i> . Београд: SlovoSlavia. Караулов, Ю. Н. (1999) <i>Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть</i> . Москва: ИРЯ РАН. Попова З. Д., Стернин И. А. (2007) <i>Когнитивная лингвистика</i> . Москва: Астрель / Восток – Запад. Уфимцева, Н. В. (2011) <i>Языковое сознание: динамика и вариативность</i> . Москва: ИЯ РАН. <i>Advances in Cultural Linguistics</i> (2017) Sharifian, F. (ed.). Singapore: Springer. Bartmiński, J. (2012) <i>Aspects of Cognitive Ethnolinguistics</i> . Ed. by J. Zinken. Sheffield; Oakville: Equinox. Kövecses, Z. (2005) <i>Metaphor in Culture: Universality and Variation</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Sharifian, F. (2017) <i>Cultural Linguistics: Cultural Conceptualisations and Language</i> . Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. Taylor, J. (1995) <i>Linguistic Categorization: Prototypes in Linguistic Theory</i> . Oxford: Clarendon Press. Wierzbicka, A. (1985) <i>Lexicography and Conceptual Analysis</i> . Ann Arbor: Karoma.

Назив предмета: Дефектност у лексици и граматички
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета: Упознати студенте са појавом дефектности у лексици и граматички руског и српског језика, појмовно-терминолошком апаратом која се користи у таквим испитивањима и оспособити их за уочавање и анализу појава лексичке и граматичке дефектности у конкретним истраживањима.
Исход предмета: Похађање курса посвећеног дефектности у области лексике и граматике треба да допринесе развоју способности запажања специфичности у овој области, да омогући уочавање и разликовање регуларних и нерегуларних језичких појава. Поред тога курс треба да допринесе развоју способности примене стечених знања у самосталном раду, а самим тим омогући студентима да прошире своја лингвистичка знања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Појам дефектности. Облици дефектности у лексици. Облици дефектности у граматички. Морфолошка / парадигматска дефектност. Дефектност код именица. Дефектност код глагола. Дефектност код других, променљивих врста речи (придева, заменица, бројева). Системска дефектност. Дефектност на синтаксичком плану. Стилска дефектност. Семантичка дефектност. Међујезичка лакунарност. <i>Практична настава:</i> Анализа појаве дефектности на одабраном материјалу. Проналажење сличности и разлика у руском и српском језику на датом плану. Презентације (реферати/семинарски радови) самосталног студентског рада.
Препоручена литература Апресјан Ј.Д. <i>Избранные труды</i> . Том 1: Лексическая семантика (синонимические средства языка). Москва, 1995. Арутюнова Н. Д. <i>Предложение и его смысл</i> . Москва: Наука, 1976. Benvenist Emil. <i>Problemi opšte lingvistike</i> / Prev. S. Marić. Beograd: Nolit, 1975, 290 s. Бондарко А. В., Буланин Л. Л. <i>Русский глагол</i> . Москва-Ленинград: Просвещение. 1967. Быкова Г. В. <i>Внутриязыковые лакуны в системе языка (на материале русского языка)</i> . Благовещенск: Изд-во АмГУ, 1998. Быкова Г. В. <i>Лакунарность как категория лексической системологии</i> . Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2003. Вежбица, Анна. <i>Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики</i> . Москва. Войводић, Д., Радовановић (Крстић), М. <i>О једној језичкој универзалији (конструкције модалних глагола с инфинитивом у руском и другим словенским језицима)</i> // Славистика, књ. IX, 2005, с. 103–117. <i>Грамматика современного русского литературного языка</i> / Отв. ред. Н. Ю. Шведова. Москва: Наука, 1970. Гурин, Григорий Борисович. <i>Глаголы с неполной личной парадигмой в современном русском литературном языке. На материале словарей</i> : Дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук. Петрозаводск, 2000. Зализняк А. А. <i>Русское именное словоизменение</i> . Москва: Наука, 1967. Золотова Г. А., Онипенко Н. К., Сидорова М. Ю. <i>Коммуникативная грамматика русского языка</i> . Москва: Институт русского языка им. В.В. Виноградова РАН, 1998 (2004). Крстић, М. <i>О дефектности глаголке парадигме у руском језику</i> // Славистика, књ. XIV, 2010, с. 126–134. Крстић, М. <i>Могући начини за „попуњавање празних места“ код глагола са непотпуним парадигмом</i> // Достижения и перспективы сопоставительного изучения русского и других языков, VII международный симпозиум, Международная ассоциация преподавателей русского языка и литературы, Београд, 2012, с. 81–86. Марфунина И. <i>О глаголах с неполной парадигмой</i> // Kontrastivna jezička istraživanja (V simpozijum). Novi Sad: Filozofski fakultet, 1996, с. 163-172. Мельчук И. А. <i>Курс общей морфологии</i> . Т. I. Москва – Вена: Школа «Языки русской культуры», Венский славистический альманах, Издательская группа «Прогресс», 1997. Соболева П. А. <i>Дефектность парадигмы и семантическое тождество слов</i> // Вопросы языкознания, № 5, 1979, с. 37-47. <i>Современный русский язык</i> / Под ред. В. А. Белошапковой. Москва: Азбуковник, 2003. Тарланов З. К. <i>Глаголы с неполной личной парадигмой в русском языке</i> // Вопросы языкознания, № 1, 1979, с. 63-74. Kordić, Snježana. <i>Riječi na granici punoznačnosti</i> . Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2002.

Назив предмета: Методологија истраживања у методици наставе руског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Проширивање и продубљивање знања из Методике наставе руског језика стечених на основним и мастер студијама; изналажање нових теоријских и практичних решења у настави и учењу страног језика, као и избор стратегије научног истраживања у овој области.
Исход предмета: Студент је способан да изнађе нова теоријска и практична решења како у настави тако и у учењу руског језика, да открије и одабере основну стратегију научног истраживања. С циљем повећања ефикасности и оптимализације наставе, студент је способан да саобрази метод истраживања у методици постављеним циљевима и задацима који се примењују у проучавању суштинских проблема и питања наставе страних језика.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Теорија наставе и учења страног језика и методи истраживања: методи на теоријском нивоу; методи на емпијском нивоу; теорија учења и методика наставе руског језика као научна дисциплина; преглед основних научноистраживачких метода. Организација прикупљене грађе и структурисање писаног рада: приказивање најшире прихваћеног модела структуре писаног научног рада, с кратким описом основних карактеристика појединих делова композиције рада, уз навођење неких илустративних примера. Нова парадигма истраживања и нове технологије у методици: анализа научне и стручне литературе; наставник као истраживач.
Препоручена литература 1. Раичевић, В. (2009) <i>Методологија истраживања у методици наставе страних језика</i> , Чигоја штампа, Београд. 2. Азимов, Э. Г. (2003) <i>Компьютерные технологии в обучении русскому языку как иностранному</i> . В кн.: Практическая методика обучению русскому языку как иностранному/Под ред. А. Н. Щукина. Москва, Русский язык. 3. Бим, И. Л. (1977) <i>Методика обучения иностранному языку как наука и проблемы школьного учебника. Опыт системно-структурного описания</i> . Москва, Русский язык. 4. Канарская, О. В. (2004) <i>Иновационные технологии в методике обучения РКИ</i> . В кн.: Русский язык как иностранный. Методика обучения русскому языку/Под ред. И. П. Лысаковой. Москва, ВЛАДОС, 219–231. 5. Московкин, Л. В. (2004) <i>Основные методы научно-методического исследования</i> . В кн.: Русский язык как иностранный. Методика обучения русскому языку. [Г. М. Васильева и др.]; под ред. И. П. Лысаковой. Москва, ВЛАДОС, 199-218. 6. Пасов, Е. И. и др. (2001) <i>Исследовательские умения, или учитель как исследователь</i> . В кн.: Мастерство и личность учителя: на примере деятельности учителя иностранного языка. 2-ое изд. испр. и доп. Москва: Флинта: Наука. 7. Раичевић, В. (2008) <i>О методологији и методима истраживања у методици</i> . Зборник радова: Евалуација у настави језика и књижевности/приред. Јулијана Вучо. Никшић, Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет, 53–64. 8. Раичевић, В. (2007) <i>Опита методика наставе словенских језика у инословенској средини</i> . Београд, Завод за уџбенике. 9. Кончаревић, К. (2004) <i>Савремена настава руског језика: садржаји, организација, облици</i> . Београд, Славистичко друштво Србије. 10. ZEOŽJ (2003): <i>Zajednički evropski okvir: učenje, nastava, ocjenjivanje/urednik prof. dr Slobodan Backović; priredio Dragan Bogojević; prevod: Dragan Bogojević i dr. – Podgorica, Ministarstvo prosvjete i nauke</i> .

Назив предмета: Примена модерних технологија у настави страних језика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Овладавање основним принципима примене савремених технологија у настави страних језика и стицање вештина за њихову примену у научноистраживачком раду.
Исход предмета: Студент је способан да самостално примењује савремене технологије у настави страних језика; да креира дигитални садржај на основу стандарда информатичког образовања и овлада вештинама које му омогућавају да спроведе одговарајућу анализу и презентује резултате истраживања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Развој едукационе технологије. Појам е-учења, у-учења и м-учења. Основни стандардни информатичког образовања. Дигитална писменост. Бихевиоризам, конструктивизам и конективизам. Ергономија. Оквир дигиталних компетенција и дигитално доба. Педагошки исход примене технологије у настави страног језика. Друштвене мреже и учење језика. Гејмификација и учење језика. Савремене онлајн платформе и њихова употреба у настави језика. Софтвери за дислексију. Онлајн речници за превођење. Интерактивне табле у настави језика. Виртуелне учионице. <i>Практична настава:</i> обука за рад са савременима алатима, апликацијама и платформама. Креирање интерактивног садржаја. Duolingo. Pimsleur. Busuu. Tandem. Drops. Mango Languages. Babbel. Beelinguapp. Memrise. Rosetta Stone. AnkiApp. Tinycards. HelloTalk. HiNative. TripLingo. Mindsnacks. Leaf. Blackboard. Moodle. ATutor. aNewSpring. Chamilo. Canvas. Socrative. Sakai. Wiki. WordPress. PowerPoint. Google Slides. Prezi. Beautiful.ai. Kahoot! Padlet. Voki. Nearpod. Moovly. Blendspace. Grammarly. Audacity. Snagit. Edmodo. EDPuzzle. Wordle. Glogster EDU. Vimeo. Jing. Flickr. Quizlet. Survey Monkey. RefME. GoConqr. Office Lens. Lex pad, YouTube, Google Scholar. Google FormsMicrobit. Evernote. TED/TED Ed. Coursera. Google Apps. e-Learning CONSORTIUM. Sheppard Software.
Препоручена литература Andevski M., Arsenijević, J. i M. Vidaković (2013). Tipovi znanja na Web 2.0. U: D. Golubović (ur.), <i>Tehnologija, informatika i obrazovanje: stanje i problemi, ciljevi i mogućnosti, promjene i perspektiva: međunarodni simpozijum</i>. Banja Luka: Filozofski fakultet, 229–236. Bogićević, M. Ristić, M., Radovanović, I. (2013). <i>Internet u obrazovanju. Pedagoški aspekti primene interneta u nastavi</i>. Beograd: Učiteljski fakultet, Univerzitet u Beogradu. Crystal, D. (2001/6). <i>Language and the internet</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Glušac, D. (2012). <i>Elektronsko učenje</i>. Zrenjanin: Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin“. Janjić, I. (2015). Technology in the Classroom: Teaching Romanian Language, Literature and Culture. <i>Studii de Știință și Cultură</i>, 11 (2), 209–215 Janjić, I. and L. Spariosu (2015). Free Online Education: Online Games for Learning Romanian language. In: I. Roceanu (ed.), <i>Rethinking education by leveraging the eLearning pillar of the Digital Agenda for Europe</i>, The 11th International Scientific Conference “eLearning and Software for Education“, Vol. 2. Bucharest: “Carol I” National Defence University Publishing House, 180–186. Popović, D. (2015) Digitalization of books and its impact on educational praxis at University level. In: I. Roceanu (ed.), <i>Rethinking education by leveraging the eLearning pillar of the Digital Agenda for Europe</i>, Vol. 2. Bucharest: “Carol I” National Defence University, 484–488. Popović, D. (2016). New Culture of Learning and New Learning of Cultures: Rethinking Methodology and Potential of e-Learning, In: I. Roceanu (ed.), <i>eLearning Vision 2020!</i> Vol. 2. Bucharest: “Carol I” National Defence University, 426–431. Raičević, V. (2009). <i>Metodologija istraživanja u metodici nastave stranih jezika</i>. Beograd: Čigoja štampa. Rimrott, A. and T. Heift (2005). Language Learners and Generic Spell Checkers in CALL. <i>CALICO Journal</i>, 23 (1), 17–48. Strarkey, L. (2012). <i>Teaching and learning in the digital age</i>. London; New York: Routledge. Spariosu, L., Ursulescu Miličić, R. and I. Janjić (2013). Online translation dictionaries: example of the Romanian-Serbian and Serbain-Romanian online translation dictionary. In: I. Roceanu (ed.), <i>Quality and efficiency in e-learning, The 9th International Scientific Conference “eLearning and Software for Education“</i>, Vol. 1. Bucharest: “Carol I” National Defence University Publishing House, 214–219. Wegerif, R. (2013). <i>Dialogic: education for the Internet age</i>. London; New York: Routledge.

Назив предмета: Српско-мађарска контрастивна дериватологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: знање српског и мађарског језика
Циљ предмета Оспособљавање студената да схвате разлику деривационог система мађарског и српског језика који и генеолошки и типолошки припадају два групама језика.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да препознају суфиксе за грађење речи и да истражују њихово понашање у мађарском и српском језику, на основу којих ће бити способни да изведу закључке о функционисању и природи ових наставака у поменутом два језика.
Садржај предмета Теоријска настава Сегменти речи у мађарском и српском језику. Место суфикса у односу на друге наставке. Функција суфикса. Подела суфикса на основу којим категоријама речи се додају. Подела суфикса на основу резултата деривације. Начин прикључивања суфикса на корен и на проширену основу речи. Семантика суфикса за грађење глагола од глагола, именских речи од глагола, глагола од именских речи и именских речи од именских речи у мађарском језику и њихови еквиваленти у српском. Практична настава Студенти пишу семинарски рад везан за деривациони систем мађарског и српског језика и повлаче паралеле између ова два језика са циљем да сагледају сличности и разлике у стварању речи помоћу суфикса, да на основу својих истраживања потврде нека знања али да оповргну неке устаљене тврдње.
Препоручена литература 1. Андрић Едита (2003). Лексикологија и морфологија мађарског језика. Нови Сад: Филозофски факултет 2. Иван Клајић Творба речи у савременом српском језику 1. Београд-Нови Сад: Завод за издавање уџбеника, Институт за српски језик САНУ, Матица српска 3. Иван Клајић (2003). Творба речи у савременом српском језику 1. Београд-Нови Сад: Завод за издавање уџбеника, Институт за српски језик САНУ, Матица српска 4. Семантичко-деривациони речник српског језика – свеска 1. Нови Сад: Одсек за српски језик, Филозофски факултет 5. Семантичко-деривациони речник српског језика – свеска 2. Нови Сад: Одсек за српски језик, Филозофски факултет 6. Tompa József (1961). A mai magyar nyelv rendszere 1. Budapest: Akadémiai Kiadó

Назив предмета: Српско-мађарска контрастивна фразеологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: знање српског и мађарског језика
Циљ предмета Разматрање теоријских питања фразеологије у оквиру когнитивне лингвистике и приказивање карактеристичних фразеолошких јединица у мађарском и српском језику. Упоредивање идиома у фразема у мађарском и српском језику на основу одредница.
Исход предмета Оспособљавање студената за контрастивно упоређивање појма фразеологије у мађарском и српском језику. Осим разлика у схватању ове појаве студенти ће анализирајући упоредне примере научити да фразеологизме посматрају као језичку манифестацију културолошких, когнитивних знања ова два посматрана језика.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефинисање појма фразема и њихово место у језичком систему. Типолошка питања фразема. Когнитивни приступ у анализи фразеолошких јединица у српском и мађарском језику. Семантичке, морфолошке и синтаксичке карактеристике фразема у српском и мађарском језику. Изрази исте лексичке структуре и истог значења. Идиоми са истим лексичким склопом али другачијом семантиком. Позајмљена фраземе у војвођанском мађарском језику српског порекла, или који су се посредством српског одаомаћили у мађарском. <i>Практична настава</i> Студенти пишу семинарски рад везан за фразеолошке јединице у мађарском и српском језику и повлаче паралеле између ова два језичка подсистема са циљем да сагледају сличности и разлике у структури, семантици и функционисању изрека и пословица, који су уско повезани са културом поменутих два народа..
Препоручена литература 1. O. Nagy Gábor (1966). Magyar szólások és közmondások Budapest: Gondolat Kiadó 2. Forgács Tamás (2003) Magyar szólások és közmondások szótára. Budapest: Tinta Könyvkiadó 3. Bárdosi, Vilmos. 2012: <i>A magyar szólások, közmondások értelmező szótára fogalomköri szómutatóval.</i> Budapest: Tinta Könyvkiadó 4. Litovkina, Anna T. 2010. <i>Magyar közmondások nagyszótára.</i> Budapest: Tinta Könyvkiadó. 5. Matešić, Josip. 1982. <i>Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.</i> Zagreb: Školska knjiga. 6. Otašević, Đorđe. 2012. <i>Frazeološki rečnik srpskoga jezika.</i> Novi Sad: Prometej. 7. Речник српског језика (2007). Нови Сад: Матица српска.

Назив предмета: Комуникативна перспектива дискурса
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Стицање знања за теоријско, аналитичко и критичко сагледавање, односно стваралачко осмишљавање и остварење оптималног распореда структурално-функционалних сегмената и компонената унутар реченичког исказа, у циљу препознавања и реконструкције информативно-комуникативне перспективе у различитим облицима дискурса (у сагласности са основним опредељењем докторанда).
Исход предмета Докторанд поседује теоријско знање и неопходне компетенције за самосталну критичку анализу комуникативне перспективе у различитим облицима дискурса, као и способност свесне примене стеченог знања и искуства у пракси.
Садржај предмета Појам комуникативне перспективе и историја њеног истраживања (психолошки, логички, функционани, структурални, генеративни, когнитивни, контрастивни приступ). Комуникативна перспектива и језичке функције. Комуникативна перспектива и језичка типологија. Генеративни модел реченице у мађарском језику. Комуникативни модел и традиционална граматичка структура реченице. Комуникативна перспектива и ред речи у индоевропским језицима. Позициона хијерархија реченичких конституената (наглашене и ненаглашене позиције, предикат, фокус, енклитике и проклитике,). Улога интонације у обликовању комуникативне перспективе. Модалитет и перспектива. Прагматички чиниоци. Говорни чинови и перспектива. Маркери дискурса. Улога врста речи у конституцији комуникативне перспективе. Валенција глагола и перспектива. Повезаност падежа и тематских функција са комуникативном перспективом. Перспектива текста дужине једног параграфа. Комуникативна перспектива у психолингвистици (перцепција и продукција говора). Комуникативна перспектива у примењеној лингвистици (теорија и пракса превођења, комуникативна перспектива у публицистици, редакција и коректура, методика предавања матерњег и страних језика итд.)
Препоручена литература Hegedűs R.: <i>Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések</i> . Bp. Tinta Könyvkiadó. 2019. Imrényi A. – Kugler N. et al.: <i>Nyelvtan</i> . Bp. Osiris Kiadó. 2017. Keszler B. – Tátrai Sz. (szerk.): <i>Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban</i> . Bp.: Tinta Könyvkiadó. 2009. Kiefer F. (ed.): <i>Strukturális magyar nyelvtan I. Mondattan</i> . Bp: Akadémiai Kiadó. 1992 Klaudy K.: <i>Fordítás és aktuális tagolás</i> . Nytud. Ért. Bp: Akadémiai Kiadó. 1987. Pásztor Kicsi M.: <i>A mai vajdasági magyar napi sajtó és elektronikus média informatív szövegeinek szintaktikai, intonációs és kommunikatív jellemzői</i> . Нови Сад, Филозофски факултет, 2012. 351 стр. Pléh Cs.: <i>A mondatmegértés a magyar nyelvben. Pszicholingvisztikai kísérletek és modellek</i> . Bp: Osiris Kiadó. 1998. Поповић, Ј.: <i>Ред речи у реченици</i> . Бгд: Друштво за српски језик и књижевност. 2004 (2. изд.) Тошовић, Б.: Комуникативна перспектива реченице. = Ивић, М. (ур.): <i>Синтакса савременог српског језика. Проста реченица</i> . Бгд: Инст. за срп. јез. САНУ, Београдска књига, Матица српска. 2005. 1061–1110. Varga L.: <i>A magyar beszéddallamok fonológiai, szemantikai és szintaktikai vonatkozásai</i> . Nytud. Ért. 135., Bp: Akadémiai Kiadó. 1993.

Назив предмета: Примењена лингвистика словачког језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Овладавање методологијом истраживања примењене лингвистике, теоријским приступима, општим принципима, законитостима и узроцима промена.
Исход предмета Студенти су способни да самостално презентирају резултате словачке лингвистике у области примењене лингвистике и примењују ове резултате у пракси. Студенти су способни да лингвистичка истраживања повезују са практичним проблемима и употребом језика у друштвеном окружењу. Овладавају теоријским поставкама и емпиријским поступцима у проучавању везе између варијације и промене у језику. Студенти су способни да самостално конципирају и изводе емпиријска истраживања у вези са неком од тема која се обрађује у оквирима курса, као и да приказују добијене резултате у виду саопштења и стручних и научних реферата.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет и циљеви примењене лингвистике. Вишејезичност и језички контакти. Језичко раслојавање и језичка стандардизација. Професионална комуникација. Језици струке. Језик и пол. Језик и медији. Језик у наставном процесу. Језик и уџбеници. <i>Практична настава</i> Прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.
Препоручена литература Makišová, A.: Slovenčina v kontakte so srbčinou. Nový Sad: SVS, 2017. Myjavcová, M.: Slovenčina v jazykovej enkláve. Báčsky Petrovec, Nadlak: Kultúra, Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2001. Myjavcová, M.: State o našj slovenčine Báčsky Petrovec: Kultúra, 2006 Myjavcová, M.: Slovenská jazyková čítanka. Báčsky Petrovec: SVC, 2009. Myjavcová, M.: O slovensko-srbskom bilingvizme vo Vojvodine. Báčsky Petrovec: SVC, 2015. Týr, M.: Slovenčina v praxi. Nový Sad : Futura publikacije, 2004. Zbornici radova Primenjena lingvistika Zbornici radova Interkult Zbornici radova Jezici i kulture u vremenu i prostoru Zbornici Sociolingvistica Slovaca 1-5.

Назив предмета: Српско-словачка контрастивна проучавања језика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Овладавање методологијом истраживања контрастивне лингвистике, теоријским и општим приступима, препознавање и анализа сличности и разлика изучаваних језика.
Исход предмета Способност тумачења појава у контрастивној лингвистици у светлу основних теоријско-методолошких поставки дисциплине. Оспособљеност за самостално препознавање сличности и разлика између словачког и српског језика, као и за самостално истраживање и анализирање језичких појава ослањајући се на релевантну научну литературу, као и за аргументовано образлагање изабране појаве и добијених резултата.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Предмет и циљеви контрастивне лингвистике са поцепним освртом на релацији српски језик – словачки језик. 2. Извори и грађа. 3. Теорија језика у контакту. 4. Упоредна фонологија. 5. Лексикална семантика. 6. Творба речи са конфронтационог аспекта. 7. Интерферентне синтаксичке промене. 8. Традиције и перспективе контрастивних словачко-српских истраживања у Војводини. <i>Практична настава</i> Праћење појединих методских јединица из теоријске наставе.
Препоручена литература DOLNÍK, J.: <i>Súčasná spisovná slovenčina a jej problémy</i> . Bratislava: Stimul 2007. DOLNÍK, J.: <i>Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny</i> . Bratislava: Veda 2010. DOLNÍK, J.: <i>Všeobecná jazykoveda: opis a vysvetľovanie jazyka</i> . Bratislava: Slovenská akadémia vied 2013. DOLNÍK, J. (ed.): <i>Jazyk a komunikácia v súvislostiach: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej 24. a 25. júna 2004 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave</i> . Bratislava: Univerzita Komenského 2005. MYJAVCOVÁ, M.: <i>O slovensko-srbskom bilingvisme vo Vojvodine</i> . Bácsky Petrovec: Slovenské vydavateľské centrum 2015. MYJAVCOVÁ, M.: <i>Slovenčina v jazykovej enkláve</i> . Bácsky Petrovec: Kultúra; Nadlak: Ivan Krasko 2001. MYJAVCOVÁ, M.: <i>Slovenská jazyková čítanka: o slovenskom jazyku vo Vojvodine</i> . Bácsky Petrovec: Slovenské vydavateľské centrum 2009. MYJAVCOVÁ, M.: <i>State o našej slovenčine</i> . Bácsky Petrovec: Kultúra 2006. ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: <i>Lexikológia slovenčiny</i> . Praha: Columbus 2012. КЛАЈН, И. – ПИПЕР, П.: <i>Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати</i> . Београд: САНУ, Одбор за српски језик у поређењу са другим језицима 2010. ПРЋИЋ, Т.: Обједињена контактано-контрастивна лингвистика: принципи и примене. У: <i>Језици и културе у времену и простору</i> 4/2, 2015, стр. 31-45. БОРЂЕВИЋ, Р.: <i>Увод у контрастирање језика</i> . Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду 2000.

Назив предмета: Лексиколошко-фразеолошка проучавања словачког језика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Стицање системских и активних знања о лексиколошкој структури и лексикографској обради лексикона словачког језика, као и из области словачког фразеолошког система.
Исход предмета Оспособљеност за примену теоријских и практичних знања у настави и научно-истраживачком раду у области словачке лексикологије и фразеологије. Способност за самосталне теоријске анализе, методолошка истраживања, писање стручних и научних текстова, као и за компетентну интерпретацију добијених резултата
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Теоријски и методолошки принципи истраживања савременог лексикона словачког језика. 2. Састав лексикона словачког језика. 3. Структура и семантика лексема. 4. Раслојавање лексике (функционално, територијално, временско и културолошко). 5. Терминологизација. 6. Структура лексикона и фразеолошки систем. 7. Место фразеологије у систему словачког језика. 8. Семантички аспекти фразема у систему словачког језика. 9. Формални аспекти фразема у систему словачког језика. 10. Лексикографија и фразеографија. <i>Практична настава</i> Праћење појединих методских јединица из теоријске наставе.
Препоручена литература FURDÍK, J.: <i>Život so slovo tvorbou a lexikológiou: výber zo štúdií pri príležitosti nedožitých sedemdesiatin</i> . Košice: LG 2005. GLOVNÁ, J.: <i>Frazeológia</i> . Nitra: Filozofická fakulta UKF 2015. MLACEK, J.: <i>Tvary a tváre frazém v slovenčine</i> . Bratislava: Stimul 2007. MLACEK, J.: <i>Slovenská frazeológia</i> . Bratislava: SPN 1984. OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M.: <i>Kapitoly z lexikológie : lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania</i> . Prešov: Prešovská univerzita, Filozofická fakulta 2013. ONDRUS, P. – HORECKÝ, J. – FURDÍK, J.: <i>Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia</i> . Bratislava 1980. ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: <i>Lexikológia slovenčiny</i> . Praha: Columbus 2012. UHLÁRIKOVÁ, J.: <i>Slovenská a srbská somatická frazeológia</i> . Nový Sad: Filozofická fakulta 2016.

Назив предмета: Немачко-српска контрастивна језичка истраживања
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Проширивање знања докторанада из области Контрастивике, те њихово оспособљавање за бављење научноистраживачким радом из ове области.
Исход предмета Овладаност релевантном литературом и способност самосталног приступа контрастивном немачко-српском језичком истраживању.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет и циљеви контрастивних језичких истраживања на релацији немачки језик – српски језик. Преглед контрастивних немачко-српских истраживања. Контрастивни пројекти на немачком говорном подручју и код нас. Контрастивна, компаративна и контактна лингвистика у немачком и српском језику. Обим, ниво и смер контрастирања. Еквиваленција, конвергенција и дивергенција. Трећи члан поређења. Језичке универзалије. Трансфер и интерференција. <i>Практична настава</i> Излагање резултата студијског истраживачког рада.
Препоручена литература Wegener, H. (Hg.) (1998). <i>Deutsch kontrastiv</i> . Tübingen: Stauffenburg. Helbig, G. (2001). <i>Deutsch als Fremdsprache. Ein internationales Handbuch</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Ђорђевић, Р. (2004). <i>Увод у контрастирање језика</i> . Београд: Филолошки факултет. Engel, U. et al. (2012). <i>Deutsch-serbische kontrastive Grammatik: Teil 1. München: Otto Sagner</i> . Engel, U. et al. (2014). <i>Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil 2. München: Otto Sagner</i> . Alanović, M. et al. (2014). <i>Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil 3. München: Otto Sagner</i> . Haspelmath, M. et al. (Eds.). (2001). <i>Sprachtypologie und sprachliche Universalien. Ein internationales Handbuch</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Филиповић, Р. (1986). <i>Теорија језика у контакту – увод у лингвистику језичних додира</i> . Загреб: ЈАЗУ. Контрастивна језичка истраживања (Зборници радова са истоименог Симпозијума). Нови Сад: Филозофски факултет, Југословенско друштво за примењену лингвистику 1979-1999. Stickel, G. (Hg.) (2003). <i>Deutsch von außen</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Alanović, M. et al. (2017). <i>Deutsch-serbische kontrastive Grammatik: Teil 4</i> . Hamburg: Verlag Dr. Kovač. Engel, U. et al. (2018). <i>Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil 5</i> . Hamburg: Verlag Dr. Kovač.

Назив предмета: Језик у контексту
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Овладавање основним поставкама одабраних макролингвистичких дисциплина које у свом фокусу имају контекстуалну условљеност употребе језика и/или продубљивање знања и вештина стечених из одговарајућих области у оквиру претходног школовања уз посебан осврт на стручну литературу и истраживања из области германистичке лингвистике. Оспособљавање студената за самосталан одабир и критички однос према стручној литератури у вези са темом истраживања.
Исход предмета Студент -познаје основне поставке и карактеристична поља истраживања обрађених макролингвистичких дисциплина, уме да предочи контекстуалну одређеност употребе језика и да дискутује о одабраним језичким феноменима служећи се адекватном терминологијом; -уме да изабере адекватну литературу у складу са својим интересовањем и циљем истраживања као и да се критички односи према прочитаној литератури.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Интеракција – комуникација – језик. Комуникацијски модели и елементи комуникацијског процеса. Комуникација и контекст – језички и ванјезички контекст. Значај <i>контекста</i> из угла историје лингвистике – развој истраживања. Модерни приступи појму и значају <i>контекста</i> . Друштвени контекст – социолингвистичке теме. Прагматички контекст – прагмалингвистичке теме. Културолошка лингвистика. <i>Практична настава</i> Дискусија у вези са одабраним језичким феноменима из угла обрађених теоријских поставки у оквиру одабраних дисциплина и на основу прочитане стручне литературе.
Препоручена литература Finkbeiner, R. et al. (eds.) (2012). <i>What is a Context? Linguistic approaches and challenges</i> . Amsterdam: Benjamins. Glovacki-Bernardi, Z. et al. (2007). <i>Uvod u lingvistiku</i> . II., prošireno izdanje. Zagreb: Školska knjiga. Ball, Martin J. (2010). <i>The Routledge Handbook of Sociolinguistics Around the World</i> . London: Routledge. Filipović, J. (2009). <i>Moć reči : Ogledi iz kritičke sociolingvistike</i> . Beograd: Zadužbina Andrejević. Löffler, H. (2005). <i>Germanistische Soziolinguistik</i> . 3. Aufl. Berlin: Schmidt. Radovanović, M. (1997). <i>Spisi iz kontekstualne lingvistike</i> . Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. Radovanović, M. (2003). <i>Sociolingvistika</i> . Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. Ammon, U. et al. (Hrsg.) (2002-2006). <i>Sociolinguistics / Soziolinguistik. An International Handbook of the Science of Language and Society / Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft</i> . Berlin: de Gruyter. Brinker, K. et al. (2000-2001). <i>Text- und Gesprächslinguistik. Linguistics of Text and Conversation. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung</i> . Berlin: de Gruyter. Liedtke, F./Tuchen, A. (2018). <i>Handbuch Pragmatik</i> . s. l.: Metzler. Meibauer, J. (2008). <i>Pragmatik. Eine Einführung</i> . Tübingen: Stauffenburg. Kuße, H. (2012). <i>Kulturwissenschaftliche Linguistik. Eine Einführung</i> . Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. Straub, J. et al. (Hrsg.) (2007). <i>Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz : Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder</i> . Stuttgart: Metzler. Goffman, E. (1986). <i>Interaktionsrituale. Über Verhalten in direkter Kommunikation</i> . Frankfurt a.M.: Suhrkamp. Кончаревић, К. (2018). <i>Језик и култура – Славистичка перспектива</i> . Београд: Јасен.

Назив предмета: Језици у контакту и контрасту
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Студенти се упознају са теоријским основама и појмовно-терминолошком апаратуром контактне и контрастивне лингвистике. Стицање и развијање компетенција неопходних за самосталан истраживачки рад из области контактне и контрастивне лингвистике.
Исход предмета Студенти су стекли неопходна теоријска, научна и методолошка знања из области контактне и контрастивне лингвистике и оспособљени су за самостални истраживачки рад у овом пољу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефиниција и предмет контактне и контрастивне лингвистике. Методологија контрастивних проучавања. Преглед развоја истраживања из области контактне и контрастивне лингвистике. Контрастивна лингвистика и сродне дисциплине: контрастивна, компаративна, контактна лингвистика и језичка типологија. Контрастивна лингвистика као теоријска и примењена дисциплина, Принципи поређења и tertium comparationis. Еквиваленција и кореспонденција. Основи теорије језика у контакту. Узроци и последице језичких додира: језичко посуђивање, интерференција, језички кодови. Врсте интерференције. Позајмљенице: типови и класификације. Фонолошки, морфолошки и семантички аспекти позајмљеница. Билингвизам и диглосија. Немачки и српски језик у контакту. Англицизми у немачком и српском (контрастивни приказ). Немачки језик у контакту са другим језицима (дијахрони и синхрони приказ). <i>Практична настава</i> Примена резултата истраживања из области контактне и контрастивне лингвистике. Истраживачки рад из области контрастивне и контактне лингвистике.
Препоручена литература 1. Riehl, C. M. (2004). Sprachkontaktforschung: eine Einführung. Tübingen: Narr 2. Bechert, J./Wildgen, W. (1991) <i>Einführung in die Sprachkontaktforschung</i>. Verlag: Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt 3. Wagner, K. H. und Wildgen, W. (Hrsg.) (1988). Studien zum Sprachkontakt. Universität Bremen 4. Caudmont, Jean (Hrsg.) (1982): Sprachen im Kontakt – Langues en contact. Tübingen: Narr 5. Tekin, Ö. (2012). <i>Grundlagen der Kontrastiven Linguistik in Theorie und Praxis</i>. 1. Aufl. Tübingen: Stauffenburg 6. Theisen, J. (2016). <i>Kontrastive Linguistik. Eine Einführung</i>. Tübingen: Narr. 7. Rein, K. (1983). <i>Einführung in die kontrastive Linguistik</i>. Darmstadt:Wissenschaftliche Buchgesellschaft 8. Weinreich, Uriel (1976) Sprachen in Kontakt. Ergebnisse und Probleme der Zweisprachigkeitsforschung. München: Beck. 9. Filipović, R. (1971). <i>Kontakti jezika u teoriji i praksi</i>. Zagreb: Školska knjiga, 10. Ђорђевић, Р. (2000). <i>Увод у контрастирање језика</i> (четврто допуњено издање). Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

Назив предмета: Функционална синтакса
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Усвајање теоријских знања из функционалне синтаксе, као и стицање вештина за решавање практичних задатака у научноистраживачком раду.
Исход предмета: Студент је способан да примени стечена теоријска знања у научноистраживачком раду.
Садржај предмета Теоријска настава: (1) Функционална синтакса: појмовник, начела и основни правци. Концепције А. В. Бондарка, Г. А. Золотове, М. В. Всеволодове, А. Мартинеа, С. Дика, Р. ван Валина, М. А. К. Халидеја, Џ. Томсона и др. (2) Принцип функционалне синтаксе: од значења ка форми. Језички знак и стварност. Веза језик – значење – контекст. Природа језичког знака: форма, значење и смисао. Однос семантичке и синтаксичке структуре језичког знака: денотативно и презентативно значење. Функције: синтаксичке, семантичке и прагматичке. Комуникативни аспекти употребе језичког знака. (3) Типови синтаксичких јединица: реч, синтагма/конструкција, реченица и текст. Конститутивни елементи семантичке структуре: актанти, сирконстанти и предикати. Типови семантичких структура. Модификатори и спецификатори: оператори и сателити. (4) Од значења ка тексту. Дискурсне стратегије, структура и типови текста. (5) Практична примена функционалне синтаксе у научноистраживачкој и наставној пракси. Практична настава: Провера усвојених теоријских знања. Рад на различитим типовима текста. Ексерпција, систематизација и опис примера из анализиране грађе.
Препоручена литература Алановић, Миливој. <i>Каузативност – манипулативност: од концепта ка форми</i> . Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2011. Арутюнова, Нина Д. <i>Предложение и его смысл</i> . Москва: УРСС, 2003. Бондарко, Александр В. и др. <i>Теория функциональной грамматики. Локативность, бытийность, посессивность, обусловленность</i> . Санкт-Петербург: РАН – Наука, 1996. Бондарко, Александр В. <i>Теория значения в системе функциональной грамматики: на материале русского языка</i> . Москва: Языки славянской культуры, 2002. Всеволодова, Майя. <i>Теория функционально-коммуникативного синтаксиса</i> . Москва: МГУ, 2000. Золотова, Галина А. <i>Коммуникативные аспекты русского синтаксиса</i> . Москва: УРСС, 2003. Кобозева, Ирина М. <i>Лингвистическая семантика</i> . Москва: УРСС, 2004. Кронгауз, Максим А. <i>Семантика</i> . Москва: РГГУ, 2001. Пипер, Предраг и др. <i>Синтакса савременог српског језика. Проста реченица</i> . Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2005. Тестелец, Яков Г. <i>Введение в общий синтаксис</i> . Москва: РГГУ, 2001. * Bresnan, Joan et. al. <i>Lexical-Functional Syntax</i> . Hoboken: Wiley-Blackwell, 2015. Dalrymple, Mary. <i>Lexical Functional Grammar</i> . San Diego: Academic Press, 2001. Dik, Simon C. <i>The Theory of Functional Grammar. Part 1: The Structure of the clause</i> . Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 1997. Dik, Simon C. <i>The Theory of Functional Grammar. Part 2: Complex and Deriveted Constructions</i> . Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 1997. Falk, Yehuda N. <i>Lexical-Functional Grammar: An Introduction to Parallel Constraint-Based Syntax</i> . Stanford: CSLI, 2001. Givón, Talmy. <i>Syntax: A functional-typological introduction. Volume I</i> . Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 2001. Givón, Talmy. <i>Syntax: A functional-typological introduction. Volume II</i> . Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 2001. Halliday, M. A. K. & Christian M.I.M. Matthiessen. <i>Halliday's Introduction to Functional Grammar</i> . London/New York: Routledge, 2014. Martinet, André (1979). <i>Grammaire fonctionnelle du français</i> . Paris: CRÉDIF. Morlay, David. <i>Syntax in functional grammar: an introduction to lexicogrammar in systemic linguistics</i> . London: Continuum, 2000. Smirnova, Elena & Tanja Mortelmans. <i>Funktionale Grammatik. Konzepte und Theorien</i> . Berlin/New York: De Gruyter, 2010. Thompson, Geoff. <i>Introducing Functional Grammar</i> . London: Arnold, 2004. Van Valin, Robert Jr. & William A. Foley. <i>Functional Syntax and Universal Grammar</i> . Cambridge: CUP, 1984.

Назив предмета: Граматика валентности
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Овладавање основним начелима теорије валентности и усвајање вештина за њихову примену у научноистраживачком раду.
Исход предмета: Студент је способан да самостално спроведе анализу и презентује резултате истраживања примењујући начела теорије валентности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> (1) Вербоцентрична, моноцентрична и бицентрична концепција реченичне структуре. Појмовно и термилошке одређење валентности у лингвистици. Граматика зависности и теорија валентности: почеци, развојне фазе, школе и перспективе. Теорија валентности и конструкциона граматика: начела, јединице, циљеви и исходи анализе. (2) Теоријска начела Л. Тенијера, У. Енгела, Г. Хелбига, К. Велкеа и В. Агела. Синтаксички, семантички и прагматички аспекти валентности. Граматикализација односа између регенса и депенденса у реченици и синтагмама: рекција, конгруенција и прикључење. Логика депенденцијалног стабла. (3) Формална структура реченице и валентност глагола: авалентни, моновалентни и поливалентни глаголи. Валентност именских речи: структурни и значењски односи унутар именског израза. Законитости обликовања прилошких синтагми и предлошких конструкција. Линеарни поредак речи у реченици и синтагми. Принципи организације валенцијских речника. <i>Практична настава:</i> Провера усвојених теоријских знања. Рад на различитим типовима текстова. Ексерпција, презентација и систематизација примера. Разговор о задатим темама. Препоручена литература Алановић, Миливој (2018). Реченице са допунском клаузом. У: Пипер, П. и др. <i>Синтакса сложене реченице у савременом српском језику</i> (у редакцији П. Пипера). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за српски језик САНУ, 91– 197. Алановић, Миливој (2019). <i>О допунама и допуњавању у српском језику</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. Алановић, Миливој (2011). <i>Каузативност – манипулативност: од концепта ка форми</i>. Библиотека ТЕЗЕ Д. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду. Деже, Ласло (1997). Граматика и лексика у проучавању валенце глагола. <i>Научни састанак слависта у Вукове дане</i>, 26/2: 25–33. Енгел, Улрих и Павао Микић (1982). Валентност глагола у реченицама. <i>Зборник радова Института за стране језика и књижевност</i>. 4: 287–291. Мразовић, Павица (2009). <i>Граматика српског језика за странце</i>. Нови Сад – Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. Петровић [Ружић], Владислава (1992). Прилог класификацији допунских адвербалних конструкција. <i>Зборник МС за филологију и лингвистику</i>. XXXV/2: 115–132. Петровић [Ружић], Владислава (1990). Глаголска фраза као лексикографски и граматички проблем. <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i>. XXXIII: 353–363. Пипер, Предраг и др. (2005). <i>Синтакса савременог српског језика. Проста реченица</i>. Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска. Радовановић, Милорад (2007) <i>Стари и нови списи: Огледи о језику и уму</i>. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. Самарџија, Марко (1987). Четири питања о бити валентности. <i>Радови Завода за славенску филологију</i>. 22: 85–107. Тополињска, Зузана (1996). "Падеж" и "глаголски род" – две стратегије граматикализације односа између предиката" и његових "аргумената". <i>Јужнословенски филолог</i>. LII: 1–9.

Назив предмета: Фонетска истраживања акцената и интонације
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: –
Циљ предмета: Упознавање с теоријским основама акустичке природе прозодијских појава. Овладавање методологијом истраживања карактеристика акцената и интонације из перспективе акустичке фонетике.
Исход предмета: Оспособљеност за самостална фонетска истраживања акцената и интонације и тумачење уочених појава у складу с основним теоријским поставкама дисциплине.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Основни појмови акустичке фонетике који се користе у истраживању акцената и интонације: фреквенција основног тона, интензитет, трајање. Анализа спектрограма. Теорије биолошких кодова. Типологија нагласака у језицима света. Фонетске карактеристике нагласка речи. Фонетске карактеристике акцената стандардног српског језика. Фокус исказа. Интонационе јединице. Интонација обавештајних исказа. Интонација упитних исказа. Интонација узвичних исказа. Интонација недовршених исказа. Интонација и језичке универзалије. Фонетске карактеристике интонације основних типова исказа у стандардном српском језику. Преглед досадашњих истраживања акцената и интонације стандардног српског језика. <i>Практична настава:</i> Анализа говора помоћу програма PRAAT.
Препоручена литература: Hirst, Daniel, Albert Di Cristo (eds.). <i>Intonation Systems: A Survey of Twenty Languages</i> . Cambridge University Press, 1998. Gussenhoven, Carlos. <i>The Phonology of Tone and Intonation</i> . Cambridge: Cambridge University, 2004. William J. Hardcastle, John Laver (eds.). <i>The Handbook of Phonetic Sciences</i> . 2 nd edition. Basil Blackwell Limited, Oxford, 2010. Ladefoged, Peter. <i>Phonetic Data Analysis</i> . 3 rd edition. Oxford: Blackwell Publishing, 2005. Ивић, Павле, Илсе Лехисте. <i>О српскохрватским акцентима</i> . Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2002. Sredojević, Dejan. <i>Fonetsko-fonološki opis akcenata u standardnom srpskom jeziku – od specifičnog ka opštem</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet, 2017. Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. <i>Фонологија српског језика</i> , Београд – Нови Сад: САНУ, Институт за српски језик – Београдска књига – Матица српска, 2010. Ortiz-Lira, Hector. <i>Word Stress and Sentence Accent</i> . LOM, 2000. Wennerstrom, Ann. <i>The Music of Everyday Speech. Prosody and Discourse Analysis</i> . Oxford: Oxford University Press, 2001. Средојевић, Дејан. Интонација упитних исказа. <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> LVII/1 (2014): 93–117. Средојевић, Дејан. Прозодијске карактеристике контрастног фокуса у паровима декларатива и декларативних питања. <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> LVIII/1 (2015): 75–99. Garde, Paul. <i>Naglasak</i> . Zagreb: Školska knjiga, 1993.

Назив предмета: Лингвокултуролошка истраживања фразеологије српског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Стицање теоријских знања из области лингвокултурологије и знања о могућности лингвокултуролошког приступа фразеологији српског језика.
Исход предмета Оспособљеност за примену лингвокултуролошке методе на фразеолошком корпусу српског језика у научно-истраживачком раду.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Лингвокултурологија као дисциплина и њено место у односу на друге сродне дисциплине: теоријске поставке, предмет и методологија. 2. Концепт, концептосфера и слика света: дефинисање појмова и издвајање сличности и разлика међу њима. 2.1. Концептосфера културе као лингвокултуролошки појам. 2.2. Типологија концепата: културни концепт према лингвокултурном. 3. Фразеолошки фонд језика као садржатељ културних информација. 3.1. Лингвокултуролошка метода у фразеологији. 3.2. Теорија и методе лингвокултуролошког моделовања фразеолошког значења. 3.3. Информациона организација фразеологизма: митолошка, религиозна, филозофска, научна, естетска, етичка итд.
Препоручена литература 1. Д. Мршевић Радовић, <i>Фразеологија и национална култура</i> , Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008. 2. Наташа Вуловић, <i>Српска фразеологија и религија. Лингвокултуролошка истраживања</i> , Београд: Институт за српски језик САНУ, 2015. 3. А. Менац, <i>Хрватска фразеологија</i> , Загреб: Књигра, 2007. 4. Б. Барчот, <i>Лингвокултурологија и зоонимска фразеологија</i> , Загреб: Хрватска свучилишна наклада, 2017. 5. В. Н. Телия, <i>Русская фразеология (семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты)</i> , Москва: Языки русской культуры, 1996. 6. В. М. Мокиенко, <i>Славянская фразеология</i> , Москва: Высшая школа, 1989. 7. В. А. Маслова, <i>Лингвокультурология</i> . Москва: Издательский центр „Академия” 2007. 8. В. В. Воробёв, <i>Лингвокультурология</i> , Москва: Российский университет дружбы народов, 2008. 9. Н. Ф. Алефиренко, <i>Лингвокультурология. Ценностно-смысловое пространство языка</i> , Москва: Флинта – Наука, 2014. 10. И. В. Зыкова, <i>Концептосфера культуры и фразеология. Теория и методы лингвокультурологического изучения</i> , Москва: URSS, 2014.

Назив предмета: Српско-мађарска контрастивна проучавања језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање знања о теоријским основама и појмовно-терминолошкој апаратури контрастивне лингвистике. Упознавање с резултатима српско-мађарских контрастивних истраживања. Развијање способности за истраживачки рад из области контрастивних језичких истраживања.
Исход предмета Студент зна теоријску основу и појмовно-терминолошку апаратуру контрастивне лингвистике. Уме да наведе и опише резултате српско-мађарских контрастивних истраживања. Способан је да стечена знања примени у истраживачком раду из области контрастивних језичких истраживања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Преглед развоја контрастивних проучавања. Контрастивна лингвистика: контрастивна анализа, теорија превођења, анализа грешака. Однос: контрастивна, компаративна и контактна лингвистика. Контрастивни пројекти у свету и код нас. Методологија контрастивних проучавања. Лингвистички модели у контрастивној анализи. Технике контрастивне анализе. Језичке универзалије и типолошке специфичности. Трећи члан поређења. Обим, ниво и смер контрастирања. Еквиваленција и кореспонденција. Примена резултата контрастивне анализе: лингвистичка типологија, настава другог (страног) језика, превођење. Резултати српско-мађарских контрастивних истраживања. <i>Практична настава:</i> Приказ и анализа литературе. Истраживачки рад из области контрастивних језичких истраживања.
Препоручена литература Comrie, Bernard. <i>Language Universals and Linguistic Typology</i> . Oxford, 1989. James, Carl. <i>Contrastive Analysis</i> . London&New York: Longman, 1980. <i>Kontrastivne gramatike srpskohrvatskog i mađarskog jezika</i> 1-6. Novi Sad: Insitut za mađarski jezik, književnost i hungarološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Бугарски, Ранко. <i>Лингвистика у примени</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1986. Ђорђевић, Радмила. <i>Увод у контрастирање језика (четврто допуњено издање)</i> . Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2000. <i>Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати</i> . Београд: САНУ, Одбор за српски језик у поређењу са другим језицима, 2010. Часописи и зборници: <i>Контрастивна језичка истраживања, Примењена лингвистика, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, IRAL, Strani jezici, Научни састанак слависта у Вукове дане, Сусрет култура, Језици и културе у времену и простору</i> .

Назив предмета: Синтаксичка синтагматика
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Оспособљавање за самосталну анализу синтагматских односа, граматичких, семантичких и функционалних обележја синтагме.
Исход предмета Усвајање знања везаних за појам синтагме и њихова практична примена.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Синтагматски/парадигматски план, однос према реченици. Типологија према различитим критеријима. Граматички однос: конгруенција/рекција (синонимија/хомонимија); унутарсинтагматски функционални однос: детерминација/комплементизација; структура и чланови структуре: а) управни члан (именичка, глаголска, придевска, прилошка); б) зависни члан (прост, предлошко падежна конструкција, конструкција с обавезним детерминатором придевског и прилошког типа); значењски однос. <i>Практична настава</i> Рад на тексту, прикупљање корпуса и његова анализа, критички осврт на литературу.
Препоручена литература Апресјан, Ју. Д. <i>Семантики русског глагола</i> , Москва: Наука, 1967; Ајџановић, Јелена. <i>Прилошки предикат у стандардном српском језику</i> . Едиција Е-дисертација. Нови Сад: Филозофски факултет. Арсенијевић, Н. <i>Падежи правог објекта у стандардном српском језику</i> , Нови Сад: Филозофски факултет у Н.Саду, 2012. Bauer, J. <i>Syntactica slavica. Vybrané práce ze slovanské skladby</i> . Brno: Universita J. E. Purkyně, 1972. Белић, А. <i>Општа лингвистика</i> . Изабрана дела Александра Белића. Први том. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 1998. Вежбицкая, А. <i>Язык. Культура. Познание</i> , Москва: Русские словари 1996; Всеволодова, М.В. <i>Теория функционально-коммуникативного синтаксиса</i> . Фрагмент прикладной (педагогической) модели языка Москва: Издательство Московского университета, 2000. Золотова, Г.А. <i>Синтаксический словарь</i> , Москва: Наука, 1988; Золотова, Г.А. <i>Очерк функционального синтаксиса русского языка</i> . Москва: Наука, 1973. Ивић, М. <i>Лингвистички огледи I–VI</i> , Београд: Библиотека XX век 2006 Lyons, J. <i>Semantics</i> . Vol. I, II Cambridge University Press 1977; Петровић, В.; К. Дудић, <i>Речник глагола са допунама</i> , Београд: Завод за издавање уџбеника. Нови Сад/Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 1989. Пипер, П., И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Ј. Поповић, Б. Тошовић. <i>Синтакса савременог српског језика. Проста реченица</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска, 2005. Радовановић, М. <i>Списи из синтаксе и семантике</i> . С. Карловци/Н. Сад: Издавачка књижарница З. Стојановића, 1990, 77-116; Расулић, К. <i>Језик и просторно искуство</i> , Београд: Филолошки факултет, 2004; Теньер, Л. <i>Основы структурного синтаксиса</i> , Москва: Прогресс, 1988; Topolinska, Z. <i>Anthropocentric Language Theory as Organizing Principle of the Slavic Case System</i> . Bullten dela la société polonaise de linguistique, fasc. LII (1996): 57-72; Шелякин, М.А. <i>Теория функциональной грамматики. Персональность. Залоговость</i> . Санкт-Петербург: Наука, 1991;

Назив предмета: Методика српског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање студената са методичким иновацијама у настави српског језика, примена савремених методичких система, оспособљавање за уочавање проблематике коју би требало истраживати и израда и презентација различитих методичких модела за наставу српског језика
Исход предмета Оспособљавање студената за методичка истраживања и осмишљавање конкретних процедура и корака за успешније учење језичког градива и граматике
Садржај предмета Методичке иновације у настави српског језика. Савремени методички системи који обезбеђују активну, интерактивну и стваралачку наставу. Проблемска, истраживачка и стваралачка настава. Програмирана настава. Учење путем откривања. Комбиновање методичких система. Методологија истраживања проблема у настави језика. Српски као матерњи и српски као нематерњи (други, страни) језик. Могућности примене савремених методичких система у настави свих видова учења српског језика.
Препоручена литература Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић (2010). Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике од 5. до 8. разреда основне школе са оријентационим распоредом градива. Београд: Завод за уџбенике. Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић (2008). Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике за 3. и 4. разред основне школе. Београд: Завод за уџбенике. Илић, Павле (1998). Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (Методика наставе). Нови Сад: Змај. Лукић, Стипан (1997). Учење учења у настави. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине. Николић, Милија (1996). Методика наставе српског језика и књижевности. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. Петровачки, Љиљана, Г. Штасни (2008). Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности. Нови Сад: Филозофски факултет. Петровачки, Љиљана, Г. Штасни (2010). Методички системи у настави српског језика и књижевности. Нови Сад: Филозофски факултет. Петровачки, Љиљана (2000). Синтакса у настави српског језика и књижевности. Нови Сад: Змај. Стевановић, Марко, Муратбеговић, А. (1990). Дидактичке иновације у теорији и пракси. Нови Сад: Дневник. Штасни, Гордана (2008). Творба речи у настави српског језика. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. Штасни, Гордана (2017). Методика наставе српског језика и књижевности – Методичка обрада књижевног дела. Београд: Завод за уџбенике. Штасни, Гордана (2018). Методика наставе српског језика. Методичка обрада граматичких садржаја. Београд: Завод за уџбенике.

Назив предмета: Савремене теорије у лексиколошким истраживањима српског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Оспособљавање студената за примену савремених лексиколошких теорија у анализи лексике савременог српског језика.
Исход предмета Оспособљеност за разумевање и конкретну примену елемената савремених теорија у анализи, дескрипцији и уочавању законитости у лексичком систему савременог српског језика на семантичком плану.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Представљање савремених лексиколошких теорија, метода којима се служе у аналитичким поступцима, научном апаратуром за дескрипцију и синтезу резултата истраживања из угла одабране теорије. а) тумачење теорије прототипа са централним појмовима који ће бити функционални у анализама тематских лексичких група (категоризација и структура категорија у духу ове теорије и класификација односно схватање како се ванјезичка стварност одражава на човеково поимање сложених скупова ентитета који чине једну семантичку целину и поимање прототипа као најрепрезентативнијег представника своје категорије); б) концептуална анализа, уз истицање њених специфичности у односу на друге теорије базиране на принципима когнитивне лингвистике, с посебним освртом на могућности анализе апстрактне лексике посредством појмовних метафора, појмовних метонимија и типичних сценарија; в) фази лингвистика и примана њених принципа истинитости и градуелности у тумачењу парадигматских лексичких односа.
Препоручена литература Barcelona, A. (2003). <i>Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective</i> . Berlin – New York: Mouton de Gruyter. Rosch, E. et al (1976). Basic objects in natural categories, <i>Cognitive Psychology</i> . 8: 382–439. E. Rosch – B. Lloyd (1978), <i>Cognition and Categorization</i> , Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum Associates. Драгићевић, Р. (2007). <i>Лексикологија српског језика</i> . Београд: Завод за уџбенике. Радовановић, М. (2008). Преглед основних питања везаних за градуелност у лингвистици. <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> . L. 747–758. Радовановић, М. (2007). Фази логика у лингвистици: темељни појмовник и систематизација. <i>Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија. Књига 2. Семантичка проучавања српског језика</i> . Београд: САНУ. 11–44. Радовановић, М. (2009). <i>Увод у фази лингвистику</i> . Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића. Štasni, G. (2017). Prototypical plants in Serbian culture / Прототипичне биљке у српској култури. <i>Гора божурова (биљни свет у традиционалној култури словена) / Гора пионовая (растения в традиционной культуре славян) / Peony Mountain (plants and herbs in the traditional slavic culture)</i> . Београд: Удружење фолклориста Србије – Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”. 141–151; 152–162. Штасни, Г. (2017). Фазични придеви са значењем унутрашњих људских особина. <i>Научни састанак слависта у Вукове дане</i> . 46/1. Београд: Међународни славистички центар – Филолошки факултет. 289–299. Штасни, Г. (2012). <i>Градуелност и антонимија у српском језику</i> , XXXVIII Научна конференција на XLIV међународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 14–15 јули 2011. Скопје. 239–251. Штасни, Г. (2009). Номинација фази вредности између антонимских полова, <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> . LII/2. 135–146.

Назив предмета: Колокације у лексичком систему српског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Завршене мастерске студије студијског програма Језик, књижевност, култура
Циљ предмета: Проширивање и примена знања о постојанијим синтагматским лексичким спојевима – колокацијама у контексту лексичког система српског језика; продубљивање вештина селекције и обраде колокација у оквирима лексикографије и корпусне лингвистике.
Исход предмета: Студенти су усвојили способност идентификације колокација у односу на друге синтагматске лексичке односе; у могућности су да примене знања о полисемији у оквирима диференцијације колокација и других лексичких спојева; овладали су алатима претраге и селекције колокација у електронским корпусима и способни су да уреде речнички чланак у специјализованом речнику колокација.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Синтагматски лексички односи, 1.1. Фактори за идентификацију колокација на синтагматској равни лексичких односа. 1.2. Колокације у контексту функционалности раслојености. 1.3. Колокације и термини у језику струке. 2. Синонимија и колокације. 2.1. Контекст као фактор за декодирање значења. 2.2. Колокације и значење лексема. 2.3. Значење лексеме као услов и/или последица колокабилности. 3. Антонима и колокације. 3.1. Очекивано значење у антонимским паровима као блоковима у менталном лексикону корисника/ученика српског као страног и нематерњег језика. 4. Паронимија и колокације. 4.1. Улога семантичко-деривационог аспекта лексема у домену учења страног језика. 5. Колокације у општим и специјализованим речницима. 5.1. Електронски корпуси као базе за проучавање и селекцију колокација. 5.2. Основне особености микро и макроструктуре речника колокација. <i>Практична настава</i> Идентификација и селекција колокација у различитим функционалним стилевима и електронским базама података и формирање речничког чланка. Испитивање постојећих речника колокација, елемената микро и макроструктуре. Презентација синонима, антонима и паронима у речницима колокација.
Препоручена литература Дражић, Ј. (2014). <i>Лексичке и граматичке колокације у српском језику</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. Firth, J. (1957). <i>Papers in Linguistics 1934–1951</i>. Oxford: Oxford University Press. Gotštajn, Lj. (1986). <i>Sinonimija u kolokacijama (sa primerima engleskog jezika naučne argumentacije)</i>. Novi Sad: Institut za strane jezike i književnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Hlebec, B. (1998). <i>Connect your words</i>. Beograd: Trebnik. Kilgarriff, A. (2006). Collocationality (and how to measure it). <i>Phraseology and Collocation</i>, Proceedings of the 12th EURALEX International Congress (Eds. Corino, E, Marelllo, C, Onesti, C.). Torino: Euralex. 997–1004. <i>Macmillan Collocations Dictionary</i>. Oxford: Oxford University Press, 2010; <i>Oxford Collocation Dictionary for Students of English</i>. Oxford: Oxford University Press. 2002. <i>Сочетаемость слов и вопросы обучения русскому языку иностранцев</i>. Москва: „Русский язык“, 1984; Stubbs, M. (2002). <i>Words and Phrases. Corpus Studies of Lexical Semantics</i>. Oxford: Blackwell. <i>Teaching Collocation. Further Developments in the Lexical Approach</i> (ed. Lewis M.) (2000). Hove, England: Language Teaching Publications. 126–153. <i>The BBI Dictionary of English Combinations</i>. (1997). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. Wray, A. (2006), 'Formulaic Language', in Brown, K. (ed.) <i>Encyclopedia of Language and Linguistics</i>. 2nd edition, Oxford, Elsevier.

Назив предмета: Мање продуктивни творбени начини у савременом српском језику
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Одслушан курс Дериватологија српског језика (ОАС) или други одговарајући с основних студија који за предмет има творбу речи у савременом српском језику.
Циљ предмета Студент треба да овлада новим знањима и да продуби претходна знања о различитим мање продуктивним творбеним начинима и у њима присутним творбеним моделима који у дериватолошким проучавањима савременог српског језика неретко остају ван фокуса истраживача.
Исход предмета На крају курса студенти ће задобити компетенцију за детаљну семантичко-деривациону анализу речи добијених конверзијом, универбацијом, акрономизацијом и другим мање продуктивним творбеним начинима и у њима присутним творбеним моделима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Конверзија: појам, дефиниција, појавни облици. 2. Универбација: различита поимања феномена универбације, омеђење овог творбеног начина, термилошки плурализам и неусклађеност. 3. Блендирање: појам, дефиниција, појавни облици, стилска маркираност бленди. 4. Скраћивање речи и акрономизација: појам, дефиниција, појавни облици. 5. Специфичности творбе речи у неформалном регистру савременог српског језика.
Препоручена литература – Ајдановић, Милан. <i>Функционално оптерећење суфикса за обележавање особа</i> . Нови Сад: Филозофски факултет, 2008. – Драгићевић, Рајна. <i>Лексикологија српског језика</i> . Београд: Завод за уџбенике, 2010. – Клајн, Иван. <i>Творба речи у савременом српском језику. Први део. Слагање и префиксација</i> . Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2002. – Клајн, Иван. <i>Творба речи у савременом српском језику. Други део. Суфиксација и конверзија</i> . Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2003. – Матијашевић, Јелка. <i>Дериватолошко-лексиколошка истраживања руског и српског језика. (Зборник радова Јелке Матијашевић)</i> . Нови Сад: Филозофски факултет, 2019. – Пипер, Предраг, Иван Клајн. <i>Нормативна граматика српског језика</i> . Нови Сад: Матица српска, 2013. – Ћорић, Божо. <i>Творба именица у српском језику</i> . Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008. – Babić, Stjepan. <i>Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku</i> . Zagreb: HAZU – Nakladni zavod Globus, 2002. – Bugarski, Ranko. <i>Žargon</i> . Београд: Библиотека XX век – Krug, 2003. – Bugarski, Ranko. <i>Srpske slivenice</i> . Нови Сад: Академска knjiga, 2019. – Šehović, Amela (Ur.). <i>Univerbacija/univerbizacija u slavenskim jezicima</i> (Zbornik radova sa Osamnaeste međunarodne naučne konferencije Komisije za tvorbu riječi Međunarodnog komiteta slavista). Сарајево: Slavistički komitet Сарајево. 2018. (http://www.slavistickikomitet.ba/Univerbacija/Univerbizacijauslavenskimjezicima.pdf)

Назив предмета: Лексикологија и лексикографија савременог српског језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Стицање знања о лексиколошкој структури и лексикографској обради лексикона српског језика. Структура и семантика лексема. Принципи лексикографске израде опшштег и специјалног речника.
Исход предмета Примена стечених знања у успешном емоиријском издвајању и лексичко -семантичкој анализи лексема у свим функционалним стилевима. Израда општих и тематских речника различитих типова.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријски и методолошки принципи истраживања савременог лексикона српског језика. Структура и семантика лексема као најмањих јединица лексичког система. Раслојавање лексике (функционално, временско, територијално и културолошко). Специфичност аутосемантичке лексике –терминологизација и поједини терминологички системи. Специфичност класе именица –онимизација и типови онима. Типови функционалних и семантичких трансформација у оквиру лексикона. Типови речника и енциклопедија. <i>Практична настава</i> 1. Анализа лексема као лексиколошких и лексикографских јединица у различитим текстовима. 2. Рад и вежбе на различитим речницима и различитим књижевним делима према задатим критеријумима.
Препоручена литература Alefirenko, P.F. (1999)Spornye problemy semantiki. Volgograd. Peremena. Apresjan, J. D. (1995) Leksičeskaja semantika , sinonimičeskie sredstva jazyka.Tom 1,2, Moskva. Bartminski, J. (2005) Jazykovoj obrazmira: očerki po etnolongvistike, Indrik, Moskva. Bratanić, M. (1991) Rječnik i kultura, Biblioteka SOL, Zagreb. Bugarški,R. (1996) Jezik u društvu,Čigoja štampa XX vek, Beograd. Бугарски, Р. (2005) Језик и култура, Библиотека 20. век,Београд. Гортан –Премк, Д. (1997) Полисемија и организација лексичког система српскога језика,Завод за уџбенике и наставна средства, Београд. Драгићевић, Р. (2006) Лексикологија српског језика, Завод за уџбенике,Београд. Драгићевић, Р. (2010)Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу, Библиотека Књижевност и језик, Књига 33, Београд. Zgusta, L. (1991)Priručnik leksikografije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva,Sarajevo. Клајн, И. Лексика, Српски језик на крају века, (ур. М. Радовановић) Институт за српски језик САНУ, Службени гласник, 37 –86, Београд. Кликовац, Д. (2002) Метафоре у мишљењу и језику, Библиотека 20. век, Београд. Mihaljević, M. (1998) Terminološki priručnik, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb Plotnikova, A.A. (2004) Etnolingvističeskaja geografija južnoj Slavii,Indrik,Moskva Taфра, В. (2005) Od riječi do rječnika,Školska knjiga, Zagreb. Толстој, Н. (1995) Језик словенске културе,Просвета, Ниш. Тошковић, В. (1988) Funkcionalni stilovi, Svjetlost, Sarajevo

Назив предмета: Енглеско-српска контрастивна проучавања језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти упознају са поставкама контрастивног проучавања језика, да обраде релевантну литературу (енглеску и српску), те да сагледају системске сличности и разлике глаголских система та два језика.
Исход предмета Студенти су изучили поставке контрастивног проучавања енглеског и српског глаголског система, способни су да самостално, креативно и критички спроведу сопствена истраживања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Обрађују се поставке, терминологија и методологија контрастивног проучавања језика, односно развој и домет таквог проучавања. Након тога, контрастивно се сагледавају теме повезане са енглеским и српским глаголским системом (граматички и лексички вид, теличност, модалност, дијатеза и друго). <i>Практична настава</i> Састављање паралелног енглеско-српског језичког корпуса и анализа тог корпуса.
Препоручена литература Binnick, R.I. ed. (2012), <i>The Oxford Handbook of Tense and Aspect</i> . Oxford/New York: OUP. Demonte, V. & McNally, L. (2012). <i>Telicity, Change and State: A Cross-Categorial View of Event Structure</i> . Oxford: OUP. Levin, B. (1993). <i>English Verb Classes and Alternations</i> . The University of Chicago Press., Chicago and London. Novakov, P. (2005), <i>Glagolski vid i tip glagolske situacije u engleskom i srpskom jeziku</i> , Futura: Novi Sad. Nuyts, J. & Van Der Auwera, J. (eds.) (2016). <i>The Oxford Handbook on Modality and Mood</i> . Oxford: OUP. Пипер, П. и др. (2005), <i>Синтакса савременог српског језика, проста реченица</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ/Београдска књига, Нови Сад: Матица српска. Rothstein, S. (2004). <i>Structuring Events. A Study in the Semantics of Lexical Aspect</i> . Oxford: Blackwell Publishing. Verkuyl, H. J. (1996), <i>A Theory of Aspectuality</i> , Cambridge: Cambridge University Press.

Назив предмета: Фонолошки аспекти усвајања језика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Овладавање појмовима везаним за фонолошке аспекте усвајања говора из перспективе теоријске фонологије. Оспособљавање студената за самосталан истраживачки рад на пољу усвајања фонологије матерњег и страног језика.
Исход предмета Студенти стичу знања и овладавају методологијом теоријског проучавања фонолошког развоја говора. Студенти су у стању да примене теоријска знања у истраживању конкретних проблема у усвајању фонологије језика. Студенти овладавају осталим специфичним методама фонетско-фонолошког истраживања, као и методама прикупљања података релевантних за област усвајања фонолошког система језика. Креирање истраживачког пројекта.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> На овом курсу проучава се развој језика на фонетско-фонолошком нивоу у матерњем и страном језику. Обухваћен је развој прозодијске и сегментатске структуре у говору. Курс повезује теоријске основе фонетско-фонолошког развоја, који се посматра са становишта савремених фонолошких теорија и конкретна истраживања развоја фонетско-фонолошког система код говорника. Теоријски оквир у ком се посматра развој фонологије јесте <i>теорија оптималности</i> – теорија фонолошке граматике у којој се лингвистичка компетенција посматра као скуп хијерархијски организованих ограничења. Са становишта истраживања, студенти се обучавају да прате савремену литературу и најновија истраживања из области усвајања фонологије матерњег и страног језика. Теме: преглед фонолошких процеса у усвајању фонолошког система, сегментална и прозодијска структура, теорија оптималности и проблеми усвајања језика, хијерархија ограничења, фонолошка маркираност у усвајању језика – усвајање слоговне структуре, фонотактичка правила, перцепција и продукција, фонолошко усвајање језика као основ језичких промена. <i>Практична настава:</i> Студенти се обучавају и за проучавања методама лабораторијске фонологије, уз коришћење програма <i>Praat</i> за акустичку анализу говора. Дискусија о задатим радовима. Пројекти.
Препоручена литература Boersma, P. and D. Weenink (2005). <i>Praat: doing phonetics by computer</i> [Computer program]. Carr, Philip (1993). <i>Phonology</i> . London: MacMillan . Goldsmith, John (1995). <i>Phonological Thoery</i> . New York: Blackwell. Gussenhoven, C. and Jacobs H. (2005). <i>Understanding Phonology</i> . London: Hodder Arnold. Harris, John (1994). <i>English Sound Structure</i> . Oxford UK and Cambridge US: Blackwell. Kager, R., Pater, J., & Zonneveld, W. (Ur.) (2004). <i>Constraints in phonological acquisition</i> . Cambridge, CUP. Lacy, P. de (Ur.). (2007) <i>Handbook of phonological theory</i> . Cambridge, England: Cambridge University Press. Lust, Barbara and Claire Foley (Ur.). (2004). <i>First Language Acquisition: The Essential readings</i> . Blackwell P.

Назив предмета: Примењена когнитивна лингвистика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: знање енглеског језика на нивоу Б2
Циљ предмета Упознавање студената са основним појмовима, начелима и питањима примењене когнитивне лингвистике. Развијање компетенција неопходних за самосталан истраживачки рад на пољу примењене когнитивне лингвистике.
Исход предмета Студенти поседују теоријска, научна и методолошка знања из области примењене когнитивне лингвистике и способни су за самостални истраживачки рад у овом пољу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> Основни појмови, принципи и поставке когнитивне лингвистике. Комуникативна и метафоричка компетенција у матерњем и страном језику. Когнитивни процеси у усвајању и учењу страног језика. Улога знања о свету и енциклопедијског знања у усвајању и учењу страног језика. Појмовна метафора и усвајање вокабулара и граматике. Појмовна метонимија и њена контекстуална условљеност. Улога метонимије у кохезији дискурса на страном језику. Стратегије за развијање метафоричке компетенције у страном језику. Адаптација и израда наставног материјала по принципима примењене когнитивне лингвистике. <i>Практична настава.</i> Методологија когнитивнолингвистичких и примењено-когнитивнолингвистичких истраживања. Етичност у истраживању. Квантитативно и квалитативно истраживање. Кодирање података. Обрада и тумачење података.
Препоручена литература Achard, M. and S. Niemeier. 2004. <i>Cognitive Linguistics: Second Language Acquisition and Foreign Language Teaching</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Boers, F. and S. Lindstromberg. eds. 2008. <i>Cognitive Linguistic Approaches to Teaching Vocabulary and Phraseology</i> . Amsterdam: Mouton de Gruyter. Kristiansen, G. ed.. 2006. <i>Cognitive Linguistics: Current Applications And Future Perspectives</i> . Berlin: Walter de Gruyter, Littlemore, J. 2009. <i>Applying Cognitive Linguistics to Second Language Learning and Teaching</i> . Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan. Littlemore, J. and Low, G. 2006. <i>Figurative Thinking and Foreign Language Learning</i> . Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan. Niemeier, S. and R. Dirven. eds. 2001a. <i>Applied Cognitive Linguistics: Language Pedagogy</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Niemeier, S. and R. Dirven. eds. 2001b. <i>Applied Cognitive Linguistics: Theory and Language Acquisition</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Putz, M. and L. Scola. eds. 2010. <i>Cognitive Processing in Second Language Acquisition</i> . Amsterdam: John Benjamins.

Назив предмета: Рад с даровитима у настави страних језика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Упознавање с теоријским и практичним приступима раду с језички даровитим ученицима.
Исход предмета Овладавање теоријама даровитости. Стицање знања о когнитивним и социо-емоционалним карактеристикама даровитих ученика. Развијање способности препознавања језички даровитих ученика. Израда наставних програма за језички даровите ученике. Рад наставника-практичара с језички даровитим ученицима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефиниције даровитости. Савремене теорије о даровитости. Когнитивне и социо-емоционалне карактеристике даровите деце. Препознавање даровитих ученика у настави страних језика. Креативност и даровитост у настави страних језика. Улога наставника у откривању и развоју даровитости код ученика страних језика. Индивидуализација наставе у функцији подстицања језичке даровитости. Триангулација методолошких приступа даровитим ученицима. Организациони модели рада с даровитима. Специфични аспекти примене образовних програма за језички даровите ученике. <i>Практична настава</i> Примена стечених знања у самосталном раду. Израда самосталних академских радова. Презентација радова.
Препоручена литература Dean, G. (2008). English for Gifted and Talented Students 11-18. London: Sage. Гојков, Г., и др. (2002). Рана идентификација даровитих. Вршац: ВШВ. Гојков, Г. (2008). Дидактика даровитих. Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”. Гојков, Г. (2008). Методолошки проблеми истраживања даровитости. Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”. Kerr, B. (ed.). (2009). Encyclopedia of Giftedness, Creativity and Talent. London: Sage. Macintyre, C. (2008). Gifted and Talented Children 4-11. London and New York: Routledge. Pfeiffer, S. (ed.). (2008). Handbook of Giftedness in Children. New York: Springer. Porter, L. (2005). Gifted Young Children. Crows Nest: Allen and Unwin. Teare, B. (2006). Problem-solving and Thinking Skills Resources for Able and Talented Children. London: Network Continuum Education.

Назив предмета: Енглеско-српска когнитивна семантика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: завршене мастер академске студије Енглеског језика и књижевности
Циљ предмета: да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из когнитивне семантике и контрастивне лингвистике, на основу којих ће моћи самостално да анализирају сличности и разлике у појмовним системима енглеског и српског језика и да стекну увид у то како се у ова два језика концептуализује и сегментира ванјезичка стварност.
Исход предмета: усвојеност релевантних знања, појмова и термина; практични аспекти – активна примена усвојених знања у конкретним задацима с подацима на енглеском и српском језику; способност вршења самосталног истраживања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Контрастивна анализа Л1 (енглеског) и Л2 (српског); терцијум компарационис (ТЦ). Појмовни и лексички ниво контрастирања. Когнитивна семантика: семантичка и појмовна структура, енциклопедијско знање. Метафора и метонимија као когнитивни и когнитивно-културолошки феномени (културни симболи, обрасци и стереотипи). Универзалност и варијација у метафоричкој концептуализацији у различитим културама. Речи као радијалне мреже – полисемија; дословно и пренесено значење; централно значење (прототипичност, истакнутост). Појмовна метафора и метонимија као механизми проширења лексичког значења. Контрастирање енглеског и српског језика по следећим димензијама: појмовни домени и лексичка поља, појмови и њихова лексикализација (нпр. појмова боја, емоција, рођачких односа, важности и сл.), лексичке и појмовне празнине. <i>Практична настава:</i> Утврђивање градива; излагање резултата самосталног истраживања.
Препоручена литература 1. Evans, V. & Green, M. (2006). <i>Cognitive linguistics. An introduction</i>. Edinburgh: Edinburgh University Press. 2. Goatley, A. (2007). <i>Washing the brain metaphor and hidden ideology. Discourse approaches to politics, society and culture</i>. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. 3. Klikovac, D. (2004). <i>Metafore u mišljenju i jeziku</i>. Beograd: Biblioteka XX vek: Knjižara Krug. 4. Kövecses, Z. (2005). <i>Metaphor in culture. Universality and variation</i>. Cambridge, New York: Cambridge University Press. 5. Kövecses, Z. (2006). <i>Language, mind and culture. A practical introduction</i>. Oxford, New York: Oxford University Press. 6. Kövecses, Z. (2010). <i>Metaphor. A practical introduction</i> (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press. 7. Krzeszowski, T. P. (1990). <i>Contrasting languages. The scope of contrastive linguistics</i>. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 8. Taylor, J. R. (2003). <i>Linguistic categorization. Prototypes in linguistic theory</i> (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press. 9. Wierzbicka, A. (1997). <i>Understanding cultures through their key words. English, Russian, Polish, German, and Japanese</i>. New York, Oxford: Oxford University Press.

Назив предмета: Истраживачке методе у анализи учења и усвајања страног језика
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: знање енглеског језика – ниво Б2
Циљ предмета Овладавање појмовима везаним за методе и технике истраживања процеса учења и усвајања страног језика. Оспособљавање студената за самосталан истраживачки рад на пољу анализе усвајања и учења страног језика.
Исход предмета Студенти ће стећи знања и овладати методологијом проучавања процеса учења и усвајања страног језика. Студенти ће моћи да примене теоријска знања у истраживању конкретних проблема у усвајању страног језика. Студенти ће се оспособити да прикупљају податке пратећи релевантне протоколе и анализирати и интерпретирати добијене резултате. Студенти ће моћи да критички сагледају процедуре примењене у сопственим пројектима и резултате који из њих проистекну како би идентификовали предности, ограничења и импликације примењених процедура и метода.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Приступи истраживању (пост-позитивистички, конструктивистички, трансформативни, прагматички). Дизајн истраживања (квалитативни – етнографија, феноменолошко истраживање, наративно истраживање, утемељена теорија, студија случаја; квантитативни – експеримент, анкета; мешовити – конвергентно-паралелни, секвенцијално-дедуктивни, секвенцијално-индуктивни). Методе истраживања. <i>Практична настава</i> Етичност у истраживању. Кодирање података. Обрада и тумачење података.
Препоручена литература Blume, M., Lust, B., Chien, Y. C., Dye, C. D., Foley, C. A., & Kedar, Y. C. (2017). <i>Research methods in language acquisition: Principles, procedures, and practices</i> . Washington, DC: American Psychological Association. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). <i>Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches</i> . Washington, DC: Sage publications. Griffin, G. (2013). <i>Research methods for English studies</i> . Edinburgh: Edinburgh University Press. Mackey, A., & Gass, S. M. (Eds.). (2012). <i>Research methods in second language acquisition: A practical guide</i> (Vol. 7). Chichester: John Wiley & Sons. Nunan, D. (1992). <i>Research methods in language learning</i> . Cambridge: Cambridge University Press.

Назив предмета: Дигиталне компетенције у настави и истраживању
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање вештина, знања и способности потребних за интегрисање дигиталних образовних материјала и употребу информационо-комуникационих технологија у настави и научноистраживачком раду.
Исход предмета Студент је овладао основним дигиталним вештинама и компетенцијама, способан је да самостално користи информационо-комуникациону технологију у настави и истраживању.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Дигиталне компетенције – појам, технике истраживања, развој, методологија. Оквир дигиталних компетенција. Дигитално доба. Дигитално окружење. Дигитални ресурси. Дигитални текст. Развој едукационе технологије. Формативно и сумативно оцењивање. Појам е-учења, у-учења и м-учења. Основни стандардни информатичког образовања. Информатичка, информациона, дигитална и медијска писменост. Примена технологије у настави. Диференцирана настава. Блумова таксономија. Дигиталне компетенције и научноистраживачки рад. Мултимедијалност. Сајбер простор. (Де)колонизација знања и технологија. Киборг. Дигитални алати, ресурси и средства. Платформе и њихова примена. Иновативни пројектни модели. Кориснички интерфејс. Аутентична и стимулативна дигитална окружења за учење и истраживање. Процес дигитализације. Библиографски системи. Цитирање литературе и библиографски алати. Интернет бонтон (Netiquette). Заштита ауторских права. <i>Практична настава:</i> Дигитални садржаји и подаци. Стратегије претраживања. Савремени алати, апликације и платформаме. Адапдација дигиталних садржаја. Интеракција и дигиталне компетенције.
Препоручена литература Bogićević, M. Ristić, M., Radovanović, I. (2013). <i>Internet u obrazovanju. Pedagoški aspekti primene interneta u nastavi</i> . Beograd: Učiteljski fakultet, Univerzitet u Beogradu. Durlach, P., Lesgold, A. (2012). <i>Adaptive Technologies for Training and Education</i> . Cambridge University Press. Glušac, D. (2012). <i>Elektronsko učenje</i> . Zrenjanin: Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin“. Pralica, D. (2015). Digital Media Technologies and the Perspectives of Virtual Education – Opinions of Students and Professors at the Department of Media Studies, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad. In: I. Roceanu (ed.), <i>eLearning and Software for Education</i> . Vol. 3. Bucharest: “Carol I” National Defence University Publishing House, 137–141. Rajović, R., Petković, V., & Ivanić, I. (2018). Comparative Analysis of the Use of New Technologies and NTC Learning Method: A Case Study. In: I. Roceanu (ed.), <i>eLearning challenges and new horizons, The 14th International Scientific Conference “eLearning and Software for Education”</i> Bucharest: “Carol I” National Defence University Publishing House, 203-211. Strarkey, L. (2012). <i>Teaching and learning in the digital age</i> . London; New York: Routledge. Tabak, E., Kukić, D. (2016). Upravljanje projektima digitalne humanistike. <i>Media and communication: international scientific journal of media, communication, journalism and public relations</i> . Bijelo Polje: Akademija društvenih nauka, 127-144 Wegerif, R. (2013). <i>Dialogic: education for the Internet age</i> . London; New York: Routledge.

Назив предмета: Енглеско-српска контрастивна лексикологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Лексичка семантика и прагматика, Општи принципи превођења, Лексикографија, Матерњи језик
Циљ предмета: да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из контрастивне лексикологије, која ће им омогућити да самостално анализирају поједине лексичке аспекте двају језика, енглеског и српског, у оба смера
Исход предмета: усвојеност релевантних термина и појмова; усвојеност методолошких поступака; способност самосталног истраживања
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Контрастивна анализа Л1 и Л2; терцијум компарационис (ТЦ); кореспонденција и еквиваленција. Лексички ниво контрастирања; утврђивање лексичког ТЦ-а; прототип као ТЦ. Контрастирање дескриптивног и асоцијативног значења речи, парадигматских лексичких односа (хипонимија, синонимија, антонимија, лексичка поља и лексички скупови), синтагматских лексичких односа (колокације, идиоми), дословних и пренесених значења (метафоре и метонимије), стручних терминологија; лексичке и појмовне празнине. Теоријски и примењени аспекти опште и специјализоване двојезичне лексикографије. <i>Практична настава:</i> Утврђивање и проширивање градива; излагање резултата самосталних истраживачких пројеката.
Препоручена литература: • Atkins, B. T. S. & Rundell, Michael (2008). <i>The Oxford Guide to Practical Lexicography</i>. Oxford: Oxford University Press. • Cruse, Alan (2010). <i>Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics</i>. 3rd edition. Oxford: Oxford University Press. • Cruse, David A. (1986). <i>Lexical Semantics</i>. Cambridge: Cambridge University Press. • Dirven, René & Verspoor, Marjolijn H. (eds.). (2004). <i>Cognitive Exploration of Language and Linguistics</i>. 2nd edition. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. • Драгићевић, Рајна (2010). <i>Лексикологија српског језика</i>. 2. издање. Београд: Завод за уџбенике. • Дражић, Јасмина (2014). <i>Лексичке и граматичке колокације у српском језику</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. • Dubuc, Robert (1997). <i>Terminology. A Practical Approach</i>. Montréal: Linguattech. • Ђорђевић, Радмила (2000). <i>Увод у контрастирање језика</i>. 4. издање. Београд: Филолошки факултет. • Fontenelle, Thierry (ed.). (2008). <i>Practical Lexicography. A Reader</i>. Oxford: Oxford University Press. • Халас Поповић, Ана (2017). <i>Увод у лексичку полисемију</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. • Kövecses, Zoltán (2010). <i>Metaphor. A Practical Introduction</i>. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press. • Кример Габоровић, Сања (2019). <i>Препознавање и именовање боја у енглеском и српском језику</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. • Krzeszowski, Tomasz P. (1990). <i>Contrasting Languages. The Scope of Contrastive Linguistics</i>. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. • Lipka, Leonhard (2002). <i>English Lexicology. Lexical Structure, Word Semantics and Word-Formation</i>. Tübingen: Narr. • Nida, Eugene (1975). <i>Componential Analysis of Meaning</i>. The Hague, Paris: Mouton. • Прћић, Твртко (2016). <i>Семантика и прагматика речи</i>. 3., електронско, издање. Нови Сад: Филозофски факултет. • Прћић, Твртко (2018). <i>Ка савременим српским речницима</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. • Прћић, Твртко (2019). <i>Енглески у српском</i>. 3., електронско, издање. Нови Сад: Филозофски факултет. • Taylor, John R. (2003). <i>Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory</i>. 3rd edition. Oxford: Clarendon Press.

Назив предмета: Контрастивна синтакса енглеског и српског језика
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из области контрастивне синтаксе, те да се оспособе за уочавање и самостално систематско проучавање сличности и разлика између енглеског и српског језика (али и језика уопште) у домену синтаксе.
Исход предмета Примена теоријских и методолошких знања стечених на курсу у самосталном истраживању.
Садржај предмета Основне поставке контрастивне лингвистике. Универзална граматика, језичке универзалије. Лексичке и функцијске категорије. Слагање, структурна ограничења и локалност. Фонолошки нереализовани аргументи и слагање. Граматичке функције. Веза између синтаксе и лексикона. Падеж: структурни и лексички падеж, слагање. Врсте предиката и њихова аргументска структура. Повратне заменице и везивање. Ред речи у клаузи и именичкој синтагми; необележен ред речи у реченици и прагматичке функције теме и фокуса. Упитне речи: типологија и универзалије.
Препоручена литература Cinque, G., Kayne, R. S. (eds.) (2005). <i>The Oxford Handbook of Comparative Syntax</i> . Oxford: Oxford University Press. Халупка Решетар, С. (2011). <i>Реченични фокус у енглеском и српском језику</i> . Едиција Е-дисертација, књига 1. Нови Сад: Филозофски факултет. Huddleston, R., Pullum, G. K. (2002). <i>The Cambridge Grammar of the English Language</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Kayne, R.S. (2010). <i>Comparisons and Contrasts</i> . Oxford: Oxford University Press. Krzyszowski, T. (1990). <i>Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics</i> . Berlin: Mouton De Gruyter. Newmeyer, F. J., Preston, L. B. (2014). Measuring Grammatical Complexity . Oxford: Oxford University Press. Пипер, П. и др. (ур.) (2005). <i>Синтакса савременог српског језика: проста реченица</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ: Београдска књига. Progovac, Lj. (2005). <i>A Syntax of Serbian</i> . Bloomington, Indiana: Slavica. Rivero, M. L., Ralli, A. (eds.) (2001). <i>Comparative Syntax of Balkan Languages</i> . Oxford: Oxford University Press. Roberts, I. (1997). <i>Comparative Syntax</i> . London: Edward Arnold.

Назив предмета: Национално питање у социјалистичкој Југославији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Упознавање кандидата са основним карактеристикама међунационалних односа у Југославији после Другог светског рата. Циљ је да се тако стечена знања употребе за даља истраживања везана за историју социјалистичке Југославије, која би се спроводила у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета: Кандидати се морају оспособити за самостално научно-истраживачко деловање, те критичку анализу релевантне архивске документације, која је често политичко-пропагандног карактера.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Настава би се базирала на објашњавању националног питања као феномена који је карактерисао како прву, тако и другу југословенску државу. У том смислу, подробно ће се анализирати национални програми политичких странака, а нарочито Комунистичке партије Југославије, као водеће политичке снаге у послератном периоду. Богата историографска литература о ставовима комуниста према националном питању ће бити и научно и методолошки анализирана. <i>Практична настава:</i> Обилазак архивских установа и изучавање релевантне документације (превасходно партијског карактера) која се односи на међунационалне односе у периоду од 1945. до 1990. године. Преглед периодике из тог времена, посебно оне на мањинским језицима.
Препоручена литература: Душан Биланцић, <i>Хисторија СФРЈ – главни процеси</i>, Загреб, 1979. Слободан Бјелица, <i>Спорови око аутономије Војводине</i>, Београд, 2015. Љубодраг Димић, <i>Историја српске државности. Србија у Југославији</i>, Нови Сад – Београд 2001. Дејан Јовић, <i>Југославија – држава која је одумрла</i>, Београд, 2003. Бранко Петрановић, <i>Историја Југославије 1918-1988</i>, Београд, 1990.

Назив предмета: Археологија и историјски извори
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: радно познавање енглеског језика
Циљ предмета Стицање знања о употреби археолошких сведочанстава у квалитативној анализи и тумачењу историјских извора.
Исход предмета Савладани и усвојени теоријско-методолошки оквири археолошког приступа и могућности његове интеграције и примене у историјским истраживањима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Археолошка сведочанства и њихова примена у тумачењу прошлости. Различити историјски извори у корелацији са археолошком грађом. Сличности и разлике између историјске и археолошке грађе и могућности њиховог усаглашавања приликом интерпретације прошлости. Улога писаних извора у формирању археолошке интерпретације и обрнуто. Предности археолошких података у односу на историјске изворе, мањкавости археолошке грађе у поређењу са писаним сведочанствима. Критички осврт на тумачење историјских извора са становишта археологије. Специфичности употребе археолошког материјала у тумачењу различитих историјских епоха (протоисторијски период, стари век, средњи век, ново доба, савремено доба). <i>Практична настава</i> Анализа одабраних примера добрих и лоших интердисциплинарних (историјско-археолошких) интерпретација прошлости.
Препоручена литература - М. Џонсон, <i>Археолошка теорија</i> , Београд 2009. - В. Олсен, <i>Od predmeta do teksta</i> , Beograd 2002. - М. Hall, S. W. Silliman, <i>Historical Archaeology</i> , Malden and Oxford 2006. - D.S. Potter, <i>Literary Texts and the Roman Historian</i> , London and New York 1999. - Pedro Paulo A. Funari, M. Hall, S. Jones eds. <i>Historical archaeology: Back from the edge</i> , London 1999. - S. K. Croucher, L. Weiss eds. <i>The Archaeology of Capitalism in Colonial Contexts</i> , New York: Springer. - T. Majewski, D. Gaimster eds. <i>International Handbook of Historical Archaeology</i> , New York: Springer.

Назив предмета: ОДАБРАНЕ ТЕМЕ ИЗ ДРУШТВЕНЕ И КУЛТУРНЕ ИСТОРИЈЕ СРБА У XX ВЕКУ
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Усавршавање знања о методолошким концепцијама и резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; усавршавање способности критичког промишљања и примене савремених методолошких приступа у самосталном истраживању тема из области друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Исход предмета Свест о значају истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; обухватна знања о методолошким концепцијама и резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; способност да се самостално спроведе истраживање одабраних тема из области друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предавања о концептима и теоријама, главним токовима, методолошким проблемима и најзначајнијим резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку: проучавање модернизацијских процеса, друштвених група, културних установа, свакодневног живота, приватног живота, популарне културе и др. <i>Практична настава</i> Радионице о одабраним темама из друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Препоручена литература Vučetić, R. (2012). <i>Koka-kola socijalizam: amerikanizacija jugoslovenske popularne kulture šezdesetih godina XX veka</i> . Beograd: Službeni glasnik. Гудац Додић, В. (2006). <i>Жена у социјализму</i> . Београд: Институт за новију историју Србије. Гудац Додић, В. и Исић М. (2011). <i>Жена је темељ куће: Жена и породица у Србији током двадесетог века</i> . Београд: Институт за новију историју Србије. Dimić, Lj. (1988). <i>Agitprop kultura: agitpropovska faza kulturne politike u Srbiji (1945-1952)</i> . Beograd: Rad. Димић, Љ. (1997). <i>Културна политика у Краљевини Југославији (1918-1941)</i> . Књ. 1-3. Београд: Стубови културе, 1997. Janjetović, Z. (2005). <i>Deca careva, pastorčad kraljeva. Nacionalne manjine u Jugoslaviji (1918-1941)</i> . Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. Janjetović, Z. (2011). <i>Od "Internacionale" do komercijale: popularna kultura u Jugoslaviji (1945-1991)</i> . Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. Manojlović-Pintar, O. (2014). <i>Arheologija sećanja, spomenici i identiteti u Srbiji 1918-1989</i> . Beograd: Udruženje za društvenu istoriju. Marković, P. J. (2007). <i>Trajnost i promena: društvena istorija socijalističke i postsocijalističke svakodnevice u Jugoslaviji i Srbiji</i> . Beograd: Službeni glasnik. Милорадовић, Г. (2012). <i>Лепота под надзором. Совјетски културни утицаји у Југославији (1945-1955)</i> . Београд: Институт за савремену историју. Radić, R. (1995). <i>Verom protiv vere, država i verske zajednice u Srbiji 1945-1953</i> . Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. <i>Приватни живот код Срба у 20. веку</i> (2007). Прир. Ристовић, М. Београд: Clio. Трговчевић, Љ. (1992). <i>Историја Српске књижевне задруге</i> . Београд: Српска књижевна задруга. Hobsbaum, E. (2014). <i>Kraj kulture: kultura i društvo u XX veku</i> . Beograd: Arhipelag. Šimunović, B. (1997). <i>Matica srpska u Kraljevini Jugoslaviji</i> . Beograd: Zadužbina Andrejević. Шимуновић-Бешлин, Б. (2007). <i>Просветна политика у Дунавској бановини (1929-1941)</i> . Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за историју.

Назив предмета: Историја српске цркве
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Продубљивање старог и стицање новог знања о историји црквених институција српског народа на подручју Аустрије, Србије, Црне Горе и Османског царства.
Исход предмета Способност да се у великим историјским процесима уочи утицај ове институције и како се он одразио на историјски развој српског народа. Систематизација знања о процесима на које је утицала црква.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предавања о најважнијим догађајима из историје српске цркве која је као посебна институција све до уједињења постојала у више држава. Историја Карловачке митрополије и њени проблеми у ери грађанских странака, Срби и православне цркве у Аустрији изван Карловачке митрополије, Црква у Кнежевини и Краљевини Србији, борба за аутономију и организација цркве у Босни и Херцеговини, положај цркве у Црној Гори у време митрополита из породице Петровић-Његош и после њих, специфичан положај црквених области у Старој Србији. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју српске цркве у XIX веку.
Препоручена литература 1. Микавица, Д., Лемајић, Н., Васин, Г., Нинковић, Н. (2016). <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет. 2. Васин, Г. (2015). <i>Сабори раскола: српски црквено-народни сабори у Хабзбуршкој монархији 1861-1914</i>. Београд: Службени гласник. 3. Васин, Г. (2014). <i>Патријарх Георгије Бранковић и његово доба 1890-1907</i>. Нови Сад: Мало историјско друштво. 4. Микавица, Д., Васин, Г., Нинковић, Н. (2017). <i>Срби у Црној Гори 1496-1918</i>. Никшић: Институт за српску културу. 5. Слијепчевић, Ђ. (2018). <i>Историја српске православне цркве</i>. књ. 2-3. Београд: Catena mundi. 6. Милошевић, Б. (2016). <i>Српска православна црква и свештенство у Босни и Херцеговини у Првом свјетском рату</i>. Вишеград: Андрићев институт. 7. Васин, Г., Нинковић, Н. (2018). <i>Историја Будимске епархије</i>. Сремска Митровица: Историјски архив Срем. 8. Костић, М. (2011). <i>Гроф Колер као културнопросветни реформатор код Срба у Угарској у XVIII веку</i>. Загреб: Просвијета. 9. Точанац, И. (2008). <i>Српски народно-црквени сабори (1718-1735)</i>. Београд: Историјски институт. 10. Радосављевић, Н. (2007). <i>Православна црква у Београдском пашалуку 1766-1831</i>. Београд: Историјски институт. 11. Нинковић, Н. (2017). <i>Митрополит Павле Ненадовић</i>. Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Писани извори за средњовековну историју данашње Војводине
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Сстицање знања о писаним историјским изворима о средњовековној прошлости данашње Војводине, као најважнијим елементима проучавања свеукупне прошлости на тлу данашње Војводине. На тај начин би се студенти упознали са типовима историјских извора, методологијом њиховог проучавања кроз мултидисциплинарни приступ.
Исход предмета Сазнање о типовима историјских извора (нарочито писаних), као и стицање специфичних вештина и знања како би се могли разумети, анализирати и примењивати историјски извори као основни чинилац проучавања средњовековне прошлости. Поред ових компетенција, студенти ће развити и познавање одређених језика извора, као и помоћних историјских наука.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Представљање и анализа различитих типова писаних историјских извора везаних за прошлост данашње Војводине. У првом реду ради се о повељама (већином угарским, али и другим) и другој дипломатичкој грађи; потом хроникама, историјама, као и историјским изворима који су и књижевне врсте попут легенда, хагиографских списа. <i>Практична настава</i> Студенти ће се на овом курсу упознати и детаљније анализирати из различитих аспеката историјске изворе, радећи конкретно са њиховим оригиналима или критичким издањима, те је предмет, по садржају, намењен за мултидисциплинарно истраживање и сагледавање из аспеката историје, помоћних историјских наука (пре свега дипломатике и палеографије), али и из аспекта језика, књижевности, и других.
Препоручена литература 1. Милош Антоновић, <i>Наративни извори за историју Европе: средњи век</i>, Београд, 2009. 2. <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, odabrao i uredio Marko Šunjić, Sarajevo, 1980. 3. Petar Rokai, <i>Skripta izvora za opštu istoriju srednjeg veka</i>, Svetozarevo, 1974. 4. Медведев И. П. Очерки византийской дипломатики: Частно-правовой акт, Ленинград, 1983. 5. Раде Божовић, <i>Историја арапске класичне и народне књижевности : (од 6. до 14. века)</i>, Београд, 2014. 6. Dolger F. – Karayannopulos J., <i>Byzantinische Urkundenlehre</i>, München, 1968. 7. Moravcsik Gy., <i>Az Árpád-kori történet bizánci forrásai</i>, Budapest, 1984. 8. <i>Scriptores rerum Hungaricarum II, E. Szentpetery (ed.)</i>, Budapest. 1992. 9. A történelem segedtudományai, sz. I. Bertenyi, Budapest, 2001. 10. Szentpétery Imre, <i>Magyar Oklevéltan. A magyarországi középkori okleveles gyakorlat ismertetése. /Reprint kiadás, Budapest. 1992.</i> 11. <i>Византијски извори за историју народа Југославије</i>, I-VI, Београд, 1954-1974.

Назив предмета: Политичке, духовне и привредне структуре средњег века
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање кандидата са знањима о организацији и структури функционисања средњовековних држава и друштава. Средњовековне структуре дефинисане су кроз област државне организације и политике, црквених институција, кроз привредни живот, понаособ трговину, духовну и материјалну културу и стваралаштво, положај жена и историју свакодневног живота. Сходно одабиру докторске теме кандидата, тежиште курса се ставља на поједине друштвене структуре и области друштвеног развоја и живота у функцији овладавања проблематике из задате докторске теме.
Исход предмета Развијање код докторског кандидата способности да током истраживачког рада дефинише структуру и функције конкретних средњовековних институција, појава и историјских процеса у корелацији са историографским изворима средњег века. Да ову схему примене на сопствена поља медијевистичког истраживања.
Садржај предмета Предавања, вежбе, студијски истраживачки рад под надзором ментора.
Препоручена литература 1. Ж. Ле Гоф, <i>Средњовековна цивилизација Западне Европе</i> , Београд 1974. 2. М. Bloch, <i>Feudalno društvo</i> , Zagreb 1958. 3. М. Lanović, <i>Zapadno-evropski feudalizam i ugarsko-hrvatski dvonacionalni sustav</i> , Zagreb 1928. 4. <i>Сабрана дела Георгија Острогорског</i> , Београд 1970. 5. Р. Engel, <i>Magyarország világi archontológiája</i> , I-II, Budapest 1996. 6. <i>Lexikon des Mittelalters</i> , CD-rom [And CompLex 4] 7. Du Cange, <i>Glossarium mediae et infimae latinitatis</i> , I – IV, Band Graz 1954. 8. Gino Luzzatto, <i>Ekonomika povijest Italije</i> , Zagreb 1960. 9. М. Спремић, <i>Дубровник и Арагонци 1442-1495</i> , Београд 1971. 10. П. Рокаи, <i>Дубровник и Анконитанска марка у средњем веку</i> , Нови Сад 1995. 11. Ђ. Hardi, <i>Drugeti, povest o usponu i padu pratilaca anžujskih kraljeva</i> , Novi Sad 2012.

Назив предмета: Историја династије Хабзбург
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Да преко објављених извора и литературе, како стручне тако и оне која пружа митогену слику о генеалогии и значају владарске куће Хабзбург, студент стекне подробнија знања о династији која је више столећа играла једну од кључних улога у историји Европе.
Исход предмета Јасан увид и критичко промишљање важног и сложеног сегмента прошлости Европе какав је улога династија и истакнутих појединаца. Стварање поузданије основе за самосталано истраживање, као и за интерпретацију појединачних догађаја и процеса из опште и националне историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Упознавање са најважнијим изворима и литературом; Феномен Хабсбуршке династије у историји Европе; Први помени династије и њена улога у средњем веку; успон Хабсбурга ка Европској и светској моћи и стварање мултинационалне империје у другој половини 15. и првој половини 16. века. Измишљене и стварне генеалогии. Шпанска и аустријска грана династије у другој половини 16. до краја 17. века. Експанзија, учвршћивање власти и утицај династије у преображају Југоисточне Европе. Династија и мултинационална држава у епоси социјалних и националних револуција (1790-1867). Двојна Монархија и њени проблеми. Распад монархије 1918. године. Хабсбурзи у традицији «земаља наследница». <i>Практична настава</i> Савладавање основа палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Pohl, W. i dr. (1996). Die Habsburger : eine europäische Familiengeschichte, Graz. 2. Gies McGuigan, D. (1996). Familie Habsburg : 1273 bis 1918, Frankfurt/M, Berlin. 3. Rapp, A. (1936). Die Habsburger, die Tragödie eines halben Jahrtausends deutscher Geschichte, Stuttgart. 4. Wheatcroft, A. (1996). The Habsburgs. Embodyng Empire, London. 5. Hamann, B. (1988). Die Habsburger, ein biographisches Lexikon, Wien. 6. Samardžić, N. (2001). Karlo V, Beograd. 7. Tapie, V. (1989). Maria Theresia : die Kaiserin und ihr Reich [2. Aufl.], Graz. 8. Блед, Ж. (1989). Франц Јозеф, Београд.

Назив предмета: Друштвена историја Османског царства
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Османског царства. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања. Упознавање са релевантном литературом, историјским изворима, особеностима архивског и палеографско-дипломатичког приступа изучавању османске историје.
Исход предмета Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Османска држава и друштво, османско државно уређење, организација илмија и калемџија, значај газе и однос центра-периферије у османском друштву. Принцип версколеранције и милет систем, организација еснафа, структура османског друштва, аскер и раја. Правни и политички положај немуслимана, тимарски систем, економско уређење, порески систем. Право код Османлија, шеријат и канун, образовање и религија. Османска књижевност, политичка литература, уметност и архитектура. Османско друштво у периоду друштвене трансформације, институција ајанлика, појава чифтличења, друштво у периоду танзимата и реформи. <i>Практична настава</i> Савладавање основа османске палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Inalcik H i dr. (1997). An Economic and Social History of Ottoman Empire, Vol. I-II, Cambridge. 2. Inalcik H. i dr. (2006-2013), The Cambridge History of Turkey, Vol. I-IV, Cambridge. 3. Ihsanoğlu E. (2004/2008), Historija Osmanske države i civilizacije I,II, Sarajevo. 4. Faroqhi, S. (2009). Sultanovi podanici. Kultura i svakodnevnica u Osmanskom carstvu, Zagreb. 5. Faroqhi, S. (2011). Artisans of Empire: Crafts and Craftspeople under the Ottomans, London 6. Faroqhi, S. (2002). Stories of Ottoman Men and Women. Establishing Status, Establishing Control, Istanbul. 7. Berkes N. (1998). Ahmad Feroz, The Development of Secularism in Turkey, London. 8. Barkey, K. (1996). Bandits and Bureaucrafts: The Ottoman Route to State Centralization, London. 9. Masters, B. (2001). Christians and Jews in the Ottoman Arab World: The Roots of Sectarianism, Cambridge. 10. Peirce, L. (1993). The Imperial Harem: Women and Sovereignty in the Ottoman Empire, Oxford 1993

Назив предмета: Друштвена историја Руске империје
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Руске империје. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања.
Исход предмета Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Реформе Петра Великога и руско друштво XVIII века. Руска имерија у освит 19 века и програм реформи либералног круга око цара Александра I; руско друштво и Европа- славенофили и западњаци; Истински реформатор Александар II; повратак конзервативизму у време Александра III; сукоби у руском друштву, основе руског јакобинизма и бланкизма; криза руског друштва на прелому из XIX у XX век и пут у катастрофу; крај Руске империје и тријумф револуције. <i>Практична настава</i> Савладавање основа палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Живанов, С. (2002). Русија на прелазу векова, Београд. 2. Живанов, С (2008). Пад Руског царства I-II, Београд. 1. Билингтон, Џ. (1988). Икона и Секира, историја руске културе, једно тумачење, Београд. 3. Леонтович, В. (1980). Историја либерализма в России 1762-1914, Париж. 5. Чулков, И. (1991). Императоры. Психологические портреты, Москва. 7. Пайпс, Р. (1993). Россия при старом режиме, Москва. 8. Пантин, И. и др. (1986). Революционная традиция в России 1783-1883, Москва.

Назив предмета: Савремено село и пољопривреда
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: претходно стечена знања из социологије на основним и академским студијама
Циљ предмета Циљ предмета је да упозна студенте докторских студија са главним проблемима које данас истражују Социологија села и Социологија пољопривреде, како у свету, тако и код нас. Наредни циљ је да се студенти оспособе за самостално проучавање савремених друштвених процеса на селу и у пољопривреди.
Исход предмета Студенти су у стању да разумеју савремене промене које се одвијају на селу и у пољопривреди и оспособљени су за њихово самостално проучавање из угла социологије села и социологије пољопривреде као апликативних социолошких дисциплина.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Уводно предавање – јагма за земљом (land grabbing) као друштвена појава и друштвени процес – појавни облици јагме за земљом – јагма за земљом у свету и код нас – друштвени корени јагме за земљом – однос између Империје и фармера у Европи и свету – процес репезантизације у ЕУ – репезантизација у Србији – руралне области у Србији – друштвене карактеристике рурални области у Србији – најважнији друштвени процеси у руралним областима у Србији – будућност села и пољопривреде у свету и код нас <i>Практична настава</i> У оквиру практичне наставе студенти израђују мању студију о одабраном проблему, која може укључивати и креирање сопствене искуствене евиденције мањег обима.
Препоручена литература 1. Batterbury S.P.J. and F. Ndi. (2018). Land grabbing in Africa. In Binns J.A., K. Lynch and E. Nel (eds.) <i>The Routledge Handbook of African Development</i>. London: Routledge. pp 573-582. 2. Borras S. M. Jr and Franco J. (2012). Global Land Grabbing and Trajectories of Agrarian Change: A Preliminary Analysis. <i>Journal of Agrarian Change</i>, Vol. 12 No. 1, pp. 34–59. 3. Edelman M, Oya C & Borras S. M. Jr (2013) Global Land Grabs: historical processes, theoretical and methodological implications and current trajectories, <i>Third World Quarterly</i>, 34:9, 1517-1531. 4. Ploeg, van der J. D. (2013). <i>Peasants and the Art of Farming</i>. Black Point, Nova Scotia: Fernwood Publishing. 5. Ploeg, van der J. D. (2017). <i>The Importance of Peasant Agriculture: a Neglected Truth</i>. Wageningen: University and Research. 6. Шљукић С, Јанковић Д. (2015). <i>Село у социолошком огледалу</i>. Нови Сад: Mediterran Publishing. 7. Шљукић С, Шљукић М. (2018). Комунистички манифест и сељаштво XXI века. <i>Социолошки преглед</i>, vol. LII (2018), no. 2, стр. 607-627. 8. Šljukić S, Šljukić M. (2019) Sociological aspects of the transformation of agrarian structure of Serbia in 1990-2018. <i>RUDN Journal of Sociology</i>, Vol 19, No 2, pp 235-243.

Назив предмета: Биополитика и био-моћ
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Оснoвни циљ предмета Биополитика и био-моћ ја да упозна студенте докторских студија са модерним друштвеним и политичким „моћи над животом“, односно биополитичким стратегијама управљања животима мноштва. Студенти ће се упознати са најважнијим приступима, теоријским моделима и категоријама биополитичког модела управљања и владања.
Исход предмета Оснoвни исход предмета Биополитика и био-моћ је стицање знања и формирање критичких научних ставова о биополитици и стратегијама био-моћи. Поред тога, студенти ће бити оспособљени за самостално истраживање биополитичких феномена модерних друштава, као и за самостално коришћење научног категоријалног апарата из домена биополитичких студија.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Стари биолошки поредак. Нови биолошки поредак. Живот, политика и друштво. Друштво и тело. Микрополитике моћи нас телом. Тело и субјективност. Тело и мноштво. Живот и привреде. Политике моћи над животом. Живот и норма. Доприноси Мишела Фуко биополитичким студијама. Питања „голог живота“. Социјална медицина. Савремене технологије контроле и моћи над животом. Рођење здравствене политике у 18. веку. Управљање опасностима и ризицима. Политике живота. Биополитичка производња. Право смрти и моћ над животом. Будућност биополитике у капитализму. Био-моћ данас.
Препоручена литература Д. Маринковић и Д. Ристић, <i>Моћ над животом: биополитика у модерном друштву</i> . Нови Сад, Медитерран Публишинг, 2019; Agamben, Dordo (2013). <i>Homo sacer: suverena moć i goli život</i> . Loznica: Karpos; Braudel, Fernand (1992). <i>Strukture svakidašnjice</i> . Zagreb: AC; Colin, Gordon (1998). Canguilhem: Life, Health and Death. <i>Economy and Society</i> , 27(2-3): 182–189; Esposito, Roberto (2008). <i>Bios: Biopolitics and Philosophy</i> . Minneapolis: University of Minnesota Press; Фуко, Мишел (1998). <i>Treba braniti društvo</i> . Novi Sad: Svetovi; Фуко, Мишел (2014). <i>Bezbednost, teritorija, stanovništvo</i> . Novi Sad: Mediterranean Publishing.

Назив предмета: Социологија модернизације
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Проучавање историје и унутрашњег састава (анатомије) епохе европског друштва као друштва разума из социолошке, историјске и филозофскоантрополошке перспективе; утврђивање генезе и исхода Модерне, модернитета и модернизације од периода Ренесансе, преко Класицизма и Просветитељства до индустријског и информатичког доба; критика и аутокритика друштва разума као одраза империјалног и колонијалног карактера западне рационалности; везе између диференцијације, грађанске еманципације и категорија рационалности и субјективитета; традиционализација, ретрадиционализација, дух колективитета и идеологија; разумевање Модерне и модернитета у процесима глобалног ширења капитализма и идеологије неолиберализма.
Исход предмета Разумевање генезе европског модернитета као доминантне историјске, развојне и онтолошко-сазнајне категорије у конституисању категорија научног мишљења те доминантне слике света на глобалном нивоу; критичко разматрање западно-капиталистичког и неолибералног модела развоја као доминантног и једино пожељног; проблематизација односа Науке и Политике из перспективе глобалне доминације идеологије; онтолошко, егзистенцијално и историјско лоцирање западног модернитета као парадигме светске историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Рефлексивност, субјективитет и диференцијација; просветитељство, грађанско друштво и модерна; Маркс и Модерна; класичне и новије теорије модернизације; модернизација и вестернизација; модернизација и ретрадиционализација; мит о диференцијацији, модернизацији и напретку; правци друштвеног развоја и друштвених промена у процесу глобализације; глобализација и модернизација; Модерна и постмодерна: рекапитулација појмова; капитал, тржиште и Модерна; капитал, национална држава и неолиберализам; <i>Практична настава:</i> Критичко проучавање литературе; консултације и дискусије, менторски рад.
Препоручена литература Habermas, Jürgen (1988). <i>Filozofski diskurs moderne</i> , Zagreb: Globus. Lazić, Mladen (2011). <i>Čekajući kapitalizam. Nastanak novih klasnih odnosa u Srbiji</i> , Beograd: Službeni glasnik. McMichael, Philip (2003). <i>Development and Social Change</i> , Pine Forge Press. Milenković, Pavle (2016). <i>Ogledi iz sociologije savremenosti</i> , Novi Sad: Mediterran Publishing. Sayer, Derek (1991). <i>Capitalism and Modernity. An excursus on Marx and Weber</i> , London and New York: Routledge. Seidman, Steven (1983). <i>Liberalsim and the origins of European social theory</i> , Berkley and Los Angeles: University of California Press. Sclair, Leslie (2005). <i>The Sociology of Progress</i> , London: Routledge. Taylor, Charles (1991). <i>The Malaise of Modernity</i> , Toronto: House of Anansi PRes. Tejlor, Čarls (2011). <i>Doba sekularizacije</i> , Beograd: Službeni glasnik. Wagner, Peter (1994). <i>A sociology of modernity. Liberty and discipline</i> , London and New York: Routledge.

Назив предмета: Историјска социологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање и овладавање методолошким и епистемолошким проблема историјског објашњења у друштвеним наукама; оспособљавање кандидата за разумевање и проучавање динамичне и развојне стране целине друштвених процеса; уочавање и анализирање услова под којим се друштвене целине мењају током времена.
Исход предмета Временско и упоредноисторијско проучавање друштвених целина, овладавање методолошким и теоријским оруђима за интердисциплинарно проучавање друштвених целина у њиховом постанку и развоју; способност за уочавање развојне и историјске димензије друштвених појава и друштвених процеса, уз развијање критичког мишљења у разумевању друштвене стварности; продубљено самостално разумевање проблема садашњице.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Логичко-епистемолошки проблеми историјског објашњења у друштвеним наукама; дескриптивни, аналитички, монографски и упоредно-историјски приступ; објашњење и разумевање; историографија, телеологија и социологија; друштвена теорија и филозофија историје; теоријски и методолошки проблеми сусретања социологије и историографије; разматрање појединих теоријских система и праваца из области историјске социологије <i>Практична настава</i> Самостално интерпретирање одабране литературе; писани семинарски радови.
Препоручена литература Бродел, Фернан (1992). <i>Смисли о историји</i> , Београд: Српска књижевна задруга. Goldthorpe, John K. (1991). "The Uses of History in Sociology: Reflections on Some Recent Tendencies", <i>The British Journal of Sociology</i> , Vol. 42, No. 2 (june 1991). Kiser, Edgar, Hechter, Michael (1991). "The Role of General Theory in Comparative-Historical Sociology", <i>The American Journal of Sociology</i> , Vol. 97, No. 1 (Jul. 1991). Lloyd, Christopher (1991). "The Methodologies of Social History: A Critical Survey and Defence of Structurism", <i>History and Theory</i> , Vol. 30, No. 2 (May 1991). Milenković, Pavle (2009). <i>Istorijska sociologija: sociološka hrestomatija</i> , Novi Sad: Mediterran Publishing. Milenković, Pavle (2016). <i>Škola Anala. Između istoriografije i sociologije</i> , Novi Sad: Mediterran Publishing. Roksandić, Drago, Šimetin Šegvić, Filip, Šimetin Šegvić, Nikolina (ed.) (2019). <i>Annales in perspective: Designs and accomplishments Vol.1</i> , Faculty of Humanities and Social Sciences, University in Zagreb; Centre for Comparative Historical and Intercultural Studies. Smit, Denis (2001). <i>Usporišje istorijske sociologije</i> , Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Tili, Čarls (1997). <i>Suočavanje sa društvenom promenom</i> , Beograd: Filip Višnjić. Mur, Barington (2000). <i>Društveni koreni diktature i demokratije</i> , Beograd: Filip Višnjić.

Назив предмета: Социологија уметности
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема услова
Циљ предмета: Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању уметности, масовне и популарне културе; усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за изучавање социолошких аспеката уметности, масовне и популарне културе; разумевање друштвене условљености уметности; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање форме, садржаја и значаја уметности, масовне и популарне културе; развијање способности за вредновање уметничких и културних творевина и садржаја различитог нивоа.
Исход предмета: Студент зна најважније социолошке приступе у изучавању уметности, масовне и популарне културе; студент влада научно-категоријалним апаратом за изучавање социолошких аспеката уметности, масовне и популарне културе; студент разуме друштвену условљеност уметности; студент је оспособљен за аналитичко и критичко сагледавање форме, садржаја и значаја уметности, масовне и популарне културе; студент је оспособљен за вредновање уметничких и културних творевина и садржаја различитог нивоа.
Садржај предмета: <i>Теоријска настава</i> – проблеми одређења уметности, масовне и популарне културе и њиховог међусобног разграничења; друштвена, културна и техничка условљеност уметности, масовне и популарне културе; уметност и потрошачко друштво, слободно време и индустрија забаве; уметност и друштвена стратификација; уметност као друштвена делатност; светови уметности; подела рада у уметности; врсте уметника; уметничка и масовна публика; појава и ширење кича; проблеми одређења кича; принципи кича.
Литература Aleksander, Viktorija (2007): <i>Sociologija umetnosti</i> . Beograd: Clio. Becker, Howard (2009): <i>Svetovi umjetnosti</i> . Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. Đorđević, Jelena (prir.) (2012): <i>Studije kulture</i> . Beograd: Službeni glasnik. Kloskovska, Antonjina (1985): <i>Masovna kultura</i> . Novi Sad: Matica srpska. Mol, Abraham (1973): <i>Kič</i> . Niš: Gradina. Storey, John (2009): <i>Cultural Theory and Popular Culture</i> . Pearson Longman < https://uniteyouthdublin.files.wordpress.com/2015/01/john_storey_cultural_theory_and_popular_culturebookzz-org.pdf > Tanner, Jeremy (2003). <i>The Sociology of Art. A Reader</i> . London and New York: Routledge. < https://books.google.rs/books?id=HJZ_AgAAQBAJ&pg=PR3&source=kp_read_button&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false > Williams, Raymond (1959). <i>Culture and Society</i> . London: Chatto & Windus.

Назив предмета: Софтверски алати у писању научних радова
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета <u>а) Упознавање студената:</u> - са практичним техникама писања научних радова, - са применом напредних могућности програма Microsoft Word, - са коришћењем библиографског алата Mendeley, - са употребом програмског пакета LaTeX и једног његовог интегрисаног окружења (TeXstudio, TeXmaker, TeXworks). <u>б) Оспособљавање студената:</u> - за примену напредних софтверских алата и практичних техника при писању научних радова.
Исход предмета Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: - користи напредне могућности програма Microsoft Word, - ради са библиографским алатом Mendeley, - користи програмски пакет LaTeX за писање радова.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Академско писање. Академски радови. Научни радови. Елементи научних радова. Библиографија. Стили цитирања. Напредне могућности програма Microsoft Word у области писања научних радова. Особине библиографског система Mendeley и његова интеграција са програмом Microsoft Word. Припрема радова помоћу LaTeX система и коришћење интегрисаних окружења. <i>Практична настава</i> Практични део наставе подразумева упознавање са предвиђеним софтверским алатима и њиховом применом у писању научних радова.
Препоручена литература Joan Lambert, <i>Word 2016 Korak po korak</i>, CET, Beograd, 2016 Aleksandar Samardžić, Goran Nenadić, Predrag Janičić, <i>LaTeX 2ε za autore</i>. Čačak: Kompjuter biblioteka, 2003, (http://poincare.matf.bg.ac.rs/~janicic/books/latex2e.pdf) Nicola L. C. Talbot, <i>LATEX for Complete Novices</i>, Dickimaw Books, 2012, (https://www.dickimaw-books.com/latex/novices/novices-report.pdf) Tobias Oetiker, Hubert Partl, Irene Hyna and Elisabeth Schlegl, <i>The Not So Short Introduction to LATEX 2ε</i>, 2018, (https://tobi.oetiker.ch/lshort/lshort-a5.pdf) Марија Клеут, <i>Научно дело од истраживања до штампе</i>, Академска књига, Нови Сад, 2008 Marta Beglen, <i>Akademsko pisanje - korak po korak</i>, Akademska knjiga, Novi Sad, 2010 Урош Шуваковић, <i>Академско писање у друштвеним наукама</i>, Досије, Београд, 2010

Назив предмета: Пропагандни системи и тоталитарна друштва
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ:10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студената са природом тоталитарних система као што је националсоцијализам и фашизам, у различитим варијацијама кршења људских права. Обучавање студената да усвоје основна знања из домена тоталитарних идеологија и анализа рада медија у тим историјским околностима. Изучавање медија у нацистичкој Немачкој фашистичкој Италији и Совјетском савезу под Стаљиновим режимом. Посматрање свих медија који су продуковани у том периоду укључујући филм и књижевну продукцију поред класичних медија (штампа, радио и делимично телевизија у настанку).
Исход предмета Студенти су оспособљени да уоче елементе тоталитаризма у прошлости као и у деловима савременог медијског система, и уоче значај поштовања људских права. Усвајају елементарна знања из функционисања медија у тоталитарним системима као и о погубним последицама егзистирања новинара у таквим околностима. Уочавају штетност екстремизма и нетолеранције која системски користи медије у сврху пропаганде.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Појам и дефиниција тоталитаризма као социолошког и историјског феномена, и значај поштовања људских права. 2. Специфичност, карактеристике и историјат националсоцијалистичког покрета. 3. Основи функционисања електронских и штампаних медија у Немачкој након доласка нациста на власт. 4. Нацистичка пропаганда по моделу десет пропагандних заповести Јозефа Гебелса као модел добре праксе савремене политичке пропаганде . 5. Нацистички систем рафиниране пропаганде кроз забавне часописе и филмску уметност. 6. Штампани медији и плакат у служби тоталитаризма. 7. Радиофонија у Трећем рајху и почетак телевизије у Немачкој. 8. Нацистичка пропаганда међу војвођанским Немцима. 9. Информативни систем фашистичке Италије. 10. Штампани медији у служби Мусолинијевог покрета. 11. Радио и масовна окупљања као средство пропаганде италијанског фашизма. 12. Бољшевичка пропаганда пре Октобарске револуције. 13. Совјетска пропаганда у време Стаљиновог режима и чистки у СССР . 14. Пропагандна делатност у време Информбироа и сукоба Југославије са источним блоком. 15. Разматрање пропаганде у осталим тоталитарним системима средином прошлог века (Камбоџа, Конго). <i>Практична настава</i> 1. На вежбама анализирамо историјске радове о изворима тоталитаризма са акцентом на део који себави улогом медија у нацистичком и фашистичком покрету . 2. Гост на вежбама је историчар др Зоран Јањетовић стручњак за нацизам и фашизам. 3. Анализирамо писање најзначајнијих немачких медија (Volkischer Beobachter, Der Sturmer, Der Angriff) као и радове који се баве том проблематиком а писани су од стране новинара који су радили у Трећем рајху као страни дописници. 4. На вежбама гостује мр Синиша Атлагић стручњак за нацистичку пропаганду. Тема разговора је модел пропаганде Јозефа Гебелса. 5. Гледамо „Тријумф воље“ и „Олимпију“ Лени Рифенштал и анализирамо часопис „Сигнал“. 6. Студенти представљају анализирани ратне пропагандне плакате из Другог светског рата: немачке, италијанске, совјетске и савезничке. 7. Студенти слушају снимке радијских говора из архиве Радио Новог Сада. Добијају задатак данапишу своје утиске о систему радијске пропаганде у Трећем рајху. 8. Анализирамо текстове немачких листова који су излазили у Војводини између два светска рата (Volksruff,

Deutsches Volksblatt).

9. Читање делова књиге Дениса Мак Смита „Мусолинијево Римско царство“ уз акценат на део о медијском систему фашистичке Италије.

10. Представљање најзначајних дневних листова и публикација у Италији пре и након доласка фашиста на власт.

11. Анализа говора фашистичких лидера и њихов специфични пропагандни систем комуникације са масама.

12. Преглед болшевичке пропаганде и штампаних медија пре Октобарске револуције у Русији. Анализа листова који су излазили после победе једнопартијског система.

13. Студенти представљају радове на тему пропаганде у сцијалистичким земљама и државама бившег источног блока. Представљају у виду излагања од 10 минута своје семинарске радове које предају у писаном облику.

14. Гост вежби је Милан Петровић уредник радија „Слободна Југославија“ који је из Букурешта у време сукоба са ИБ-ом пропагандно деловао према Југославији.

15. Гледање филма са темом пропаганде у тоталитарним системима и диктатурама које су постојале средином прошлог века.

Препоручена литература

Баровић Владимир (2007), *Медији у Трећем рајху*, ЦМ, број 5, децембар 2007, 119 - 132.

Баровић Владимир (2010), *Радио и телевизија у нацистичком медијском систему*, Линк, број 84-85, 48 - 49.

Бешлин Бранко (2001), *Весник трагедије – Немачка штампа у Војводини (1933-1941)*, Платонеум, Нови Сад.

Hohne Heinz (2000), *The Order of the Deaths Head*, Penguin Book, New York.

Hull Stewart David (1973), *Film in the Third reich, Art and popaganda in Nazi Germany*, Simon and Schuster, New York.

Арент Хана (1998), *Извори тоталитаризма*, Феминистичка издавачка кућа 94, Београд.

Гавриловић Дарко (2006), *Удари судбине (Политички митови 20. века)*, Стилос, Нови Сад.

Дојчер Исак (1977), *Стаљин-политичка биографија*, Глобус, Загреб.

Кноп Гвидо (2009), *Хитлерови помоћници*, Профил, Београд.

Кук А. Дејвид (2005), *Историја филма 1-2*, Клио, Београд.

Мак Смит Денис (1980), *Мусолинијево Римско царство*, Глобус, Загреб.

Нолте Ернст (1990), *Фашизам у својој епохи*, Нолит, Београд.

Петровић Милан, Симић Драгослав, (2009), *Дражесни КГБ јави се – Радио „Слободна Југославија“ из Букурешта извештава*, УНС, Београд.

Назив предмета: Деконструкција медијских порука
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета <u>а) Упознавање студената:</u> - са најважнијим појмовима из области комуникологије и новинарства - са популарним медијским форматима на комерцијалним и јавним медијима, као и на интернету - са основним принципима анализе медијских порука, начинима констукције порука, као и феноменом различитих могућности посматрања истог медијског садржаја - са кршењем професионалних и етичких стандарда на конкретним примерима из домаћих и страних медија <u>б) Оспособљавање студената:</u> - за анализу медијских порука - за развој критичког мишљења према медијским садржајима и порукама - за примену стечених знања у пракси у мултикултуралној и мултиетничкој средини
Исход предмета Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: - повеже стечена знања из анализе медија са знањима из других области (комуникологије, социологије, етике, лингвистике); - уочи стратегије које се користе приликом енкодирања различитих врста порука путем медија; - разуме и буде способан да објасни начине и стратегије које се примењују у медијима када јавне личности упућују поруке одређене садржине; - примењује стечена знања приликом критичке анализе медијских порука.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Курс је замишљен тако да студентима представи технике и вештине за разумевање и употребу медијских порука; као и критичку анализу и деконструкцију медијских текстова/порука. Предвиђено је да се студенти оспособе да препознају технике медијске манипулације и спиновања, језик уверавања и убеђивања, да уоче различите формате медијске поруке којима се утиче на ставове реципијената. У теоријском делу наставе биће речи и о феномену мултиперспективности, као и провери поштовања професионалних и етичких стандарда када је у питању пласирање одређених медијских садржаја. Акценат ће бити на квалитативној анализи актуелних медијских садржаја, као и примерима из медијске праксе. <i>Практична настава:</i> Практични део наставе бавиће се провером и применом усвојених знања у пракси кроз самостални истраживачки рад (квалитативну анализу одређеног медијског формата и медијских порука), односно два семинарска рада.
Препоручена литература Auslander, Philip (1999) <i>Liveness: Performance in a Mediatized Culture</i> . New York: Routledge. Валић Недељковић, Дубравка (2013). Критичка анализа дискурса ријалити шоу програма: студија случаја 'Фарма 3' програма на Телевизији Пинк . У: <i>Језици и културе у времену и простору 1 – зборник</i> . Нови Сад: Филозофски факултет. Стр. 531–539. Valić Nedeljković, Dubravka (2016). Dekonstrukcija uređivačke politike dnevnog lista 'Danas' u vreme parlamentarne predizborne kampanje u Srbiji 2016. <i>Годишњак Филозофског факултета</i> . Књ. 41, св. 1 (2016), стр. 481–495. Van Dijk, Teun A. (2006). <i>Ideologija – multidisciplinarni pristup</i> . Zagreb: Golden marketing i Tehnička knjiga. Van Dijk, Teun A. (2008). <i>Discourse and Context</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Van Dijk, Teun A. (2008). <i>Discourse and Power</i> . New York: Palgrave Macmillan. Вукасновић, Дивна (2008). <i>Филозофија медија: онтологија, естетика, критика</i> . Београд: Чигоја штампа. Edwards, Leigh H. (2013). <i>The Triumph of Reality TV: The Revolution in American TV</i> . Santa Barbara: ABC Clio. Дебор, Ги (2003). <i>Друштво спектакла</i> . Београд: Анархија/Блок 45. Доступно на: http://www.geocities.ws/diy_bl/GuyDebord-DrustvoSpektakla.pdf Жакет, Дејл (2007). <i>Новинарска етика</i> . Београд: Службени гласник.

- Кастелс, Мануел (2014). *Моћ комуникација*. Београд: Клио.
- Murray, Susan; Laurie Ouellette (2004). *Reality TV: Remaking Television Culture*. New York: New York University Press.
- Прајс, Стујарт (2011). *Изучавање медија*. Београд: Клио.
- Пралица, Дејан (2015). Језик мржње у саопштењима политичких партија у Србији. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, вол.2, бр. 40. Нови Сад: Филозофски факултет. Стр. 81-94. DOI [10.19090/gff.2015.2.81-94](https://doi.org/10.19090/gff.2015.2.81-94)
- Пралица, Дејан (2017). Злоупотреба моћи медија на примерима *отворених писама* Жељка Митровића. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, вол.2, бр. 42. Нови Сад: Филозофски факултет. Стр. 185-206 DOI [10.19090/gff.2017.2.185-206](https://doi.org/10.19090/gff.2017.2.185-206)
- Смирс, Јост (2004). *Уметност под притиском – промоција културне разноликости у доба глобализације*. Нови Сад: Светови.
- Хол, Стјуарт (2017). *Медији и моћ*. Лозница: Карпос.
- Хол, Стјуарт (2018). *Запад и остатак света: дискурс и моћ*. Лозница: Карпос.

Назив предмета: Одабрана поглавља из индустријске/организацијске психологије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Оспособљавање студената за самостално истраживање феномена у области И/О психологије, а за које студенти покажу посебно интересовање. Конкретно, студенти ће кроз преглед савремене литературе упознавати теоријске системе који прате одабране теме као и методолошке оквире унутар којих се спроводе емпиријска истраживања одабраних тема.
Исход предмета Студент ће бити у стању да пропознаје феномене у организацијском контексту, да одабере концептуални оквир и одговарајуће методе и технике за истраживања одабраних тема, да презентује резултате истраживања као и да, на основу таквог увида, дизајнира потенцијалну интервенцију у организацији.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> савремени приступи у проучавању организацијског понашања (модел организацијског понашања, истраживачки нацрти, методе прикупљања и обраде података), Индивидуални процеси као детерминанте организацијског понашања (перцепција, личност, ставови, мотивација, задовољство послом), Групни процеси као детерминанте организацијског понашања (групне динамике, моћ, политике, одлучивање, конфликти), Организацијски процеси као детерминанте организацијског понашања (организацијска култура, структура, комуникације, промена). <i>Практична настава:</i> Квантитативне и квалитативне методе и технике истраживања у области И/О психологије: квантитативни и квалитативни истраживачки нацрти и методе прикупљања и обраде података, примена статистичких програма SPSS и EQS као и програма за обраду текста (Atlas.ti).
Препоручена литература Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2013). Organizational behavior, 15th Edn. Pearson. Johns, G, & Saks, A.M. (2008). Organizational Behavior. Pearson Prentice Hall. Toronto. Kreitner, R., Kinicki, A. & Buelens, M. (1999). Organizational Behaviour. McGraw-Hill, London.

Назив предмета: Филозофија природних наука
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема услова
Циљ предмета Упознавање студената са савременим тенденцијама у филозофском изучавању природних наука (физике, хемије, биологије, медицине, неуронаука). Продубљивање знања о могућностима филозофске интерпретације теорија и појмова природних наука, као и о могућностима примене такве интерпретације у научним истраживањима. Оспособљавање студената за самостални филозофски рад у интердисциплинарним контекстима спрам природних наука.
Исход предмета Студент је оспособљен за филозофску анализу и критичко промишљање основних појмова и идеја природних наука. Студент препознаје заједничке проблеме природних наука и филозофије. Студент је у стању да промишља о филозофским консеквенцама садашњих и будућих открића у природним наукама. Студент је оспособљен да примени стечена знања у конкретним интердисциплинарним истраживањима и сарадњи са научницима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Однос филозофије и природних наука у савремености. Савремене дебате у оквиру филозофије појединачних наука. Потенцијали интердисциплинарне сарадње филозофије и природних наука. Филозофија будућности. Методолошки и концептуални проблеми као место сусрета филозофије и природних наука. <i>Практична настава</i> Општа интерпретативна питања природних наука (редукционизам, детерминизам, научни модели). Концептуална анализа конкретних интерпретација одабране савремене научне теорије (теорија релативности, квантна теорија, теорија еволуције).
Препоручена литература Ајнштајн, А. (2013). <i>Теорија релативности</i> . Нови Сад: Академска књига. Бом, Д. (1972). <i>Узрочност и случајност у савременој физици</i> . Београд: Нолит. Кангилем, Ж. (2017). <i>Нормално и патолошко</i> . Нови Сад: Mediterran Publishing Ломоносов, М. (2018). <i>Корпускуларна филозофија</i> . Нови Сад: Академска књига. Лурија, А. Р. (1983). <i>Основи неуропсихологије</i> . Београд: Нолит. Медавар, П. & Медавар, Џ. (1986). <i>Наука о животу</i> . Београд: Нолит. Петковић, Т. (2005). <i>Експериментална физика и спознајна теорија</i> . Загреб: Школска књига. Собер, Е. (2006). <i>Филозофија биологије</i> . Београд: Плато. Хемпел, К. (1997). <i>Филозофија природних наука</i> . Београд: Плато. Russell, S. J. & Norvig, P. (2011). <i>Veštačka inteligencija: Savremeni pristup</i> . Beograd: CET.

Назив предмета: Практичка филозофија
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти докторских студија у потпуности овладају самосталном анализом изворне литературе с подручја практичке филозофије те да буду у стању да сучељавају различите интерпретативне позиције заступљене у секундарној литератури. Очекује се да су студенти разумели и упознали основне појмове и проблеме практичке филозофије на нижим нивоима студија, због чега се на докторским студијама фокус усмерава на систематски захват у сложена појмовна и повесна посредовања – како међу самим моментима практичке филозофије (етика, филозофија права, филозофија економије, филозофија политике), тако и између практичке филозофије, с једне стране, и теоријске и практичке филозофије, с друге.
Исход предмета Студенти самостално интерпретирају изворну литературу и сучељавају ставове различитих интерпретација заступљених у секундарној литератури. Студенти су способни да изложе сличности, разлике и међусобне односе карактеристичне за најзначајније токове практичке филозофије. Разумеју битне тачке међусобних посредовања темељних појмова етике, филозофије права, филозофије политике и филозофије економије. Познају и разумеју релације међу теоријским, практичким и поиетичким ставовима те су у стању да их контекстуализују повесно и проблемски. Оспособљени су за синтетичко захватање целине повести практичке филозофије и схватају сукус тематског поља заснивања посебних дисциплина практичке филозофије.
Садржај предмета Настанак филозофије политике. Настанак етике. Настанак филозофије економије. Настанак филозофије права. Међусобни однос етике и права. Међусобни однос етике и економије. Међусобни однос етике и политике. Међусобни однос права и политике. Међусобни однос права и економије. Међусобни однос економије и политике. Практичко и теоријско. Практичко и поиетичко. Битак и требање. Легалитет и легитимитет. Место практичког феномена у филозофским системима Антикe. Место практичког феномена у филозофским системима Средњег века. Место практичког феномена у филозофским системима Новог века. Место практичког феномена у савременој филозофији. Криза практичке филозофије. Еманципација дисциплина практичке филозофије. Биоетика и етика.
Препоручена литература - Перовић, М.А. (2013). <i>Филозофија морала</i>. Нови Сад: Цензура. - Перовић, М.А. (2004). <i>Практичка филозофија</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. - Кангрџа, М. (2004). <i>Етика</i>. Загреб: Голден маркетинг, Техничка књига. - Платон (2000). <i>Одбрана Сократова, Критон</i>. Београд: БИГЗ; Платон (1968). <i>Протагора, Горгија</i>. Београд: Култура; Платон (1993). <i>Држава</i>. Београд: БИГЗ. - Аристотел (1988). <i>Никомахова етика</i>. Загреб: Глобус-СНЛ; Аристотел (1988). <i>Политика</i>. Загреб: Глобус-СНЛ. - Августин (2017). <i>Исповести</i>. Ср. Карловци-Нови Сад: ИКЗС. - Макијавели (2005). <i>Владалац</i>. Београд: Дерета. - Монтескје (2011). <i>О духу закона</i>. Београд: Завод за уџбенике. - Русо (2011). <i>Друштвени уговор</i>. Београд: ИП Филип Вишњић. - Спиноза (2000). <i>Етика</i>. Загреб: Деметра. - Кант (2004). <i>Критика практичког ума</i>. Београд: Плато; Кант (2008). <i>Заснивање метафизике морала</i>. Београд: Дерета; Кант (2003). <i>Метафизика морала</i>. Ср. Карловци-Нови Сад: ИКЗС. - Хегел (1989). <i>Основне црте филозофије права</i>. Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост; Хегел (1987). <i>Енциклопедија филозофијских знаности</i>. Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост.

- Шопенхауер А (1986). *Свет као воља и представа 1 и 2*. Нови Сад: Матица Српска.
- Ниче, Ф (2011). *С оне стране добра и зла, Генеалогичка морала*. Београд: Дерета.
- Маркс/Енгелс (1989). *Рани радови*. Загреб: Напријед.
- Хајдегер, М. (2007). *Битак и време*. Београд: Службени гласник; Хајдегер, М. (2013). „Писмо о хуманизму“, *Путни знакови*. Београд: Плато.
- Гадамер, Х-Г (2011). *Истина и метод*. Београд: Федон.
- Сартр, Ж-П (1964). *Егзистенцијализам је хуманизам*. Сарајево: Веселин Маслеша.
- Кјеркегор, С (2017). *Или-или*. Београд: Службени гласник.
- Витгенштајн, Л (1987). *Tractatus logico-philosophicus*. Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост.
- Шмит, К (2007). *Политички списи*. Загреб: Политичка култура.
- Радбрух, Г (2016). *Филозофија права*. Београд: Правни факултет.
- Келзен, Х (2007). *Чиста теорија права*. Београд: Правни факултет.
- Смит, А (1952). *Истраживање природе и узрока богатства народа 1-2*. Београд: Култура.

Назив предмета: Онтологија
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Продубљено познавање проблема којима се бави онтологија. Оспособљавање кандидата за самостални истраживачки рад на пољу филозофског тематизовања фундаменталних појмова. Упознавање са стратегијама оспоравања онтологије и са могућностима савремене конституције филозофских проблема. Развијена свест о месту онтологије у контексту свих осталих филозофских дисциплина. Умеће докторанда да примени, односно оперативно употреби капацитете онтолошког мишљења без обзира на свој властити дисциплинарни избор – оперативна примена онтолошких појмова на терену политичке филозофије, филозофије културе, естетике, логике, епистемологије, филозофије историје итд.
Исход предмета Упознавање кандидата са различитим перспективама проблематизовања онтологије. Увид у тенденције развоја онтологије, али и у позиције које оспоравају могућност њене конституције као филозофске дисциплине. Филолошка обука и усвајање знања о појмовним финесама на старогрчком, латинском и старословенском језику. Спремност кандидата за истраживање савремених феномена у хоризонту меродавних појмовних оквира. Стицање способности за комуникацију између континенталне и аналитичке онтолошке традиције. Практичан рад и усвајање највиших стручних компетенција за рад на појмовној историји онтолошких појмова. Оспособљеност за самостално препознавање онтолошке појмовне инфраструктуре, односно носеће онтолошке инфраструктуре при суочавању с конкретним феноменима.
Садржај предмета: Подробна сазнања о обратним тенденцијама – док је континентална филозофија настала на онтолошким претпоставкама, да би савремена критика онтологије ишла у правцу етике као прве филозофије, заснивање аналитичке филозофије најпре у критици метафизичких појмова и проблема као псеудопроблема, да би савремена аналитичка онтологија била необично развијена и разграната. Античка филозофија: платонизам, неоплатонизам и аристотелизам. Онтолошко версус теолошко мишљење. Хришћанска онтологија. Модерност и онтологија – рационализам и апсолутизација свести. Оспоравања онтологије – идеализма и постидеалистичка филозофија. Онтологија у савременој филозофији. Феноменологија и фундаментална онтологија. Марксистичка критика онтологије. Структуралистичка критика онтологије. Онтологија и етика. Онтологија у хоризонту савремене политичке филозофије.
Препоручена литература На највишем нивоу студија литературу на предмету Онтологија прилагођавамо конкретној истраживачкој теми коју докторанди обрађују за дисертацију. Литература се такође одређује сходно знању светских језика којима се служи докторанд. Посебна пажња приликом избора литературе посвећује се равнотежи између домаће литературе писане на српском језику и литературе на страним језицима. На тај начин докторанди уједно стичу искуства како о националној традицији развоја онтологије, али у једнакој мери и водећим токовима европске и светске онтологије. Основна литература ће увек системски пратити опус класичних филозофских мислилаца, али ће такозвана секундарна литература настојати да оствари баланс између књига које су временом у филозофској јавности прихваћене као најмеродавније из појединих тема и области и савремених тумачења, тј. оних радова који најпримереније износе водеће тенденције филозофског мишљења.

Назив предмета: Савремена филозофија марксизма
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Уочавање сличности и разлика између изворног и савременог марксизма путем читања и анализе изворних текстова марксистичке филозофије, те изградња властитог става о месту марксистичке филозофије у светској историји филозофије, као и њеном доприносу критици савременог друштва.
Исход предмета Оспособљеност студената докторских студија за адекватно истраживање теорија изворног и савременог марксизма у подручју филозофије и друштвене критике.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремени марксизам: западни (Блох, Лефевр, Лукач), руски марксизам (Лењин, Деборин), критичка теорија друштва (Маркузе, Адорно, Хоркхајмер, Хабермас), праксис-филозофија, критика западног марксизма (Алтисер), марксистичка литерарна теорија (Џејмсон), савремена марксистичка критика неолиберализма (Бадју, Харви). <i>Практична настава</i> Анализа изворних текстова
Препоручена литература 1. Маркс, Карл (1978), <i>Капитал</i> , Београд, „Просвета“. 2. Маркс, Карл (1979), <i>Основи критике политичке економије</i> , Београд, „Просвета“. 3. (уред.) Драгичевић, Адолф (1978), <i>Главни радови Маркса и Енгелса</i> , Загреб, „Стварност“. 4. Блох, Ернст (1982), <i>Дух утопије</i> , Београд, „БИГЗ“. 5. Маркузе, Херберт (1983), <i>Совјетски марксизам</i> , Загреб, „Глобус“. 6. Маркузе, Херберт (1966), <i>Ум и револуција</i> , Сарајево, „Веселин Маслеша“. 7. Лукач, Ђерђ (1970), <i>Повијест и класна свијест</i> , Загреб, „Напријед“. 8. Кангрпа, Милан (1980), <i>Етички проблем у дјелу Карла Маркса</i> , Београд, „Нолит“. 9. Алтисер, Л. / Балибар, Е. (1975), <i>Како читати Капитал</i> , Загреб, „Извори и токови“. 10. Џејмсон, Фредрик (1974), <i>Марксизам и форма</i> , Београд: „Нолит“. 11. Харви, Дејвид (2012), <i>Кратка историја неолиберализма</i> , Нови Сад, „Mediterran publishing“

Назив предмета: Књижевна имагологија – теорија и метод
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Овладавање методама анализе књижевних текстова које за предмет имају говор о Другом, о туђим културама и просторима и које као радну претпоставку имају схватање културе као семантичког простора у којем човек конструише и представља себе и друге, историју и друштво.
Исход предмета Студент познаје метод анализе говора о Другом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Термин имагологија (књижевна или компаратистичка) усвојен крајем шездесетих година да означи студије говора о Другом. Критика вишевековних есенцијалистичких постулата о објективном постојању и разликама међу нацијама и њиховим непроменљивим карактеристикама. Анализа културе као семантичког поља знакова и пракси у којем човек конструише представу о себи и о другима, о друштву и историји. Деконструкција механизма говора о Другом. Анализом слика о Другом као идеологизованом културном конструкту до узрока њиховог настанка. Кратак преглед развоја наука које су омогућиле дисциплину књижевне имагологије. Основне категорије: слике, клишеи, стереотипи (ауто и хетеро), њихово порекло, природа и утицај. Књижевност као привилегован простор циркулисања представа као један од многобројних канала њиховог простирања поред публицистике, филма, стрипа, плаката... Интердисциплинарни метод предуслов имаголошких студија (везе са историјом, антропологијом, социологијом, психологијом, културним и политичким студијама). Значај познавања историјског и идеолошког контекста за настанак и анализу представа. Балканизам и оријентализам. Говор о другом као говор о себи. Стратегије памћења и заборављања. Проблем идентитета. <i>Студијски истраживачки рад</i> Рад на одабраним књижевним текстовима.
Препоручена литература D.-H. Pageaux, "De l'imagerie culturelle à l'imaginaire", Brunel P. und Chevrel Y. (Hrsg.). <i>Précis de la littérature comparée</i> . PUF: Paris 1989. Цветан Тодоров, <i>Ми и други – француска мисао о људској разноликости</i> , Београд: Библиотека XX век 1994. Бенедикт Андерсон, <i>Нација: замишљена заједница</i> , Београд: Плато 1998. Урлих Билефелд, <i>Странци: пријатељи или непријатељи</i> , Библиотека XX век: Београд 1998, стр. 107-190. Марија Тодорова, <i>Имагинарни Балкан</i> , Београд: Библиотека XX век 1999. Клаус Рот, <i>Слике у главама</i> , Библиотека XX: Београд 2000, стр. 257-324. Едвард Саид, <i>Оријентализам</i> , Београд: Библиотека XX век 2000. Ерик Хобсбаум, Теренс Рејнцер, <i>Измишљање традиције</i> , Београд: Библиотека XX век 2002. Павле Секеруш, <i>Miroir français des Slaves du Sud</i> , Београд: Задужбина Андрејевић 2002. Ivana Živančević-Sekeruš, Pavle Sekeruš et al., <i>The cultural construction and literary representation of national characters. A critical survey</i> , Amsterdam/New York: Rodopi 2007.

Назив предмета: Рат и књижевни дискурс у Француској
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студента са најзначајнијим приступима ратној књижевности, њиховим теоријским диметима и ограничењима. Овладавање методама анализе књижевних текстова који за предмет имају говор о рату и насиљу.
Исход предмета Студент поседује свестрана знања о француској ратној књижевности у европском књижевном контексту из књижевноисторијске и жанровске перспективе и оспособљен је да, применом одговарајуће методологије, самостално врши књижевноисторијску и жанровску анализу и интерпретацију дела француске ратне књижевности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Периодизација ратне књижевности. Питање односа фикционалности и историје/сведочанства у књижевном дискурсу о рату. Тематска анализа (национално и патриотизам, колаборација, Холокауст, траума, постгенерација, жене у рату). Питање колективног и индивидуалног сећања. Ангажованост интелектуалаца и њихова улога. Ескапизам. Идеологија, пропаганда и етичка питања. Естетичка питања. Књижевноисторијска анализа и интерпретација појединих књижевних дела са различитих методолошких полазишта. <i>Практична настава</i> Прикупљање грађе и научна обрада; проучавање литературе и проблемских студија из области ратне књижевности, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним последицама.
Препоручена литература Арент, Х. (2002). <i>О насиљу</i> , прев. Душан Величковић, Београд: Александрија Прес. Бурдије, П. (2003). <i>Правила уметности, Генеа и структура поља књижевности</i> , прев. В. Капор и др. Нови Сад: Светови. Hamel, Y. (2007). <i>La bataille des mémoires: La Seconde Guerre mondiale et le roman français</i> . Montréal: Presse Université de Montréal. Lamberti, E. (Editor), Fortunati V. (Editor) (2009). <i>Memories and Representations of War: The Case of World War I and World War II</i> (Texts et Studies in Comparative Literature). Amsterdam – New York: Rodopi. Lorcin, P. M. E. (Editor), Brewer D. (Editor), (2009). <i>France and Its Spaces of War: Experience, Memory, Image</i> , New York: Palgrave Macmillan. Maticki, M. (1999). <i>Srpski roman i rat: Naučni skup Despotovac, 20-21. 8. 1998</i> . Despotovac: Narodna biblioteka „Resavska škola“. McLoughlin, K. (2011). <i>Authoring War: The Literary Representation of War from the Iliad to Iraq</i> . Cambridge University Press. Muchembled, R. (2008). <i>Histoire de la violence, Du XVIe siècle à nos jours</i> . Paris: Seuil. Suleiman, S. R. (2006). <i>Crises of Memory and the Second World War</i> . Harvard University Press. Todorov, T. (2000). <i>Mémoire du mal, tentation du bien</i> . Paris: Robert Laffont.

Назив предмета: Узајамне везе и прожимања хиспаноамеричке и српске књижевности
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Теоријско и практично упознавање студента са ауторима и делима хиспаноамеричке и српске књижевности код којих постоји међусобни утицај. Мултидисциплинарни приступ сагледавању односа између друштвено-историјских и књижевних околности на нашим просторима и на латиноамеричком континенту. Анализа књижевних дела преведених са шпанског језика на српски. Развој теоријских концепата и методолошких принципа компаративног истраживања књижевности у датом контексту.
Исход предмета Студент познаје паралелне токове у хиспаноамеричкој и српској књижевности и културно-историјске околности које су довеле до међусобних утицаја. Има развијну способност тумачења теоријских појмова и влада методама анализе књижевног дела. Влада теоријским знањима и компаративно сагледава хиспаноамеричку и српску књижевност, проучава постојеће и истражује нове везе између овдашњих и тамошњих аутора.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Друштвено-политичке и економске околности у Латинској Америци у XX веку које су довеле до настанка и развоја новог романа на том континенту; однос романа према традицији. Приповедачке технике значајних хиспаноамеричких аутора. Порекло интересовања српских писаца за хиспаноамеричке ауторе. Дела настала међусобним утицајем. <i>Практична настава</i> Компаративно проучавање дела хиспаноамеричких и српских аутора која имају додирних тачака: Борхес / Васко Попа; Габријела Мистрал / Десанка Максимовић; Октавио Пас / Исидора Секулић; Серхио Питол / Иво Андрић; Карлос Фуентес / Горан Петровић; Хулио Кортасар / Милорад Павић; Гиљермо Мартинес / Владимир Тасић; Роберто Болањо / Јовица Аћин... Истраживање нових узајамних веза између српских и хиспаноамеричких књижевника.
Препоручена литература <i>Pregledni rečnik komparatističke terminologije u književnosti i kulturi</i> (grupa autora). Novi Sad: Akademska knjiga, 2011. Pavlović Samurović, Ljiljana. <i>Leksikon hispanoameričke književnost</i> . Beograd: Savremena administracija, 1993. Soldatić, Dalibor. <i>Prilozi za teoriju novog hispanoameričkog romana</i> . Beograd: Filološki fakultet, 2002. Литература по договору.

Назив предмета: ПАВИЋ
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Испуњеност услова наведених у рубрици <i>Стандард 01</i> акредитованог програма
Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким и стилским одликама стваралаштва Милорада Павића. Дијахронијско и синхронијско проучавање његових репрезентативних остварења, на основу чега би требало да се стекне релевантан увид у примарна тематска и жанровска обележја ауторовог богатог опуса.
Исход предмета: Познавање (ауто)поетике, жанрова, као и доминантних тематско-мотивских карактеристика ауторовог опуса. Развијање способности за сагледавање статуса једног од најзначајнијих стваралаца у савременој српској књижевности, посебно на прелазу из 20. у 21. век. Стицање представа о ширем књижевном и културном контексту, у чијим су оквирима настајале књижевноисторијске студије, есеји, поезија и проза Милорада Павића.
Садржај предмета: Теоријска настава - 1. <i>Историја књижевности као синтеза и као грађа:</i> а) Језичко памћење и мреже интертекста: од Пушкина до В.Илића. Венцловић и „Бразде“. б) Барок као лавиринт, огледало и симбол. в) Класицизам и предромантизам: европски контекст српске књижевности и културе. 2. <i>Поетски и приповедачки дискурс:</i> а) Византијски цивилизацијски као тема и као надахнуће. б) Фантастика као (литерарна) судбина. в) Трансжанровска и међужанровска текстуалност као слутња постомодернизма. 3. <i>Романи:</i> а) Од нових (интерактивних) форми до хипертекста. б) <i>Ars combinatoria-Ars semiosis.</i> в) „Роман као држава“: Роман као Велики Код. Студијски истраживачки рад – рад на текстовима: <i>Палимпсести: песме, Војислав Илић и европско песништво, Историја, сталеж и стил: језичко памћење и песнички облик, Рађање нове српске књижевности: историја српске књижевности барока, класицизма и предромантизма</i> , <i>Антологија српске прозе постмодерног доба</i> (приредио Александар Јерков); <i>Нова (постмодерна) српска фантастика</i> (приредио Сава Дамјанов). <i>Роман као држава и други огледи</i> (Београд, 2005), <i>Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига</i> (Београд, 1996).
Препоручена литература Делић, Јован, <i>Хазарска призма</i> , Просвета:Београд, 1991. Михајловић, Јасмина, <i>Био-библиографија Милорада Павића</i> (у књизи: Милорад Павић, <i>Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига; књига 1. - Анахорет у Њујорку</i>), Драганић:Земун, 1996, стр. 165-416. Пијановић, Петар, Павић, Филип Вишњић: Београд, 1998. Бабић, Сава, <i>Милорад Павић мора причати приче</i> , Тардис: Београд, 2010. <i>Павићеве палимпсести</i> (тематски зборник, приредио Сава Дамјанов), Фондација Рачанска баштина: Бајина Башта, 2010. Дамјанов, Сава <i>Вртови нестварног: огледи о српској фантастици</i> , Службени гласник: Београд, 2011. Дамјанов, Сава, <i>Нова читања традиције 1-3</i> , Службени гласник: Београд, 2012. Дамјанов, Сава, <i>Шта то беше српска постмодерна?</i> , Службени гласник: Београд, 2012. Интернет извори: http://www.khazars.com/recepcija/tekstovi-o-pavicu/

Назив предмета: Поетика Иве Андрића
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Да се студенти упознају са делом Иве Андрића и поетичким особеностима његовог опуса (стил, теме, мотиви, развој, континуитет).
Исход предмета Студенти стичу увид у целокупност опуса Иве Андрића, и упознати су са особеностима стила, тема и мотива, идеја и осећајности појединачних Андрићевих дела.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Писац као објективни посматрач – Андрићев рационализам – Појединачно и опште – од привидности, површности и таштине до суштине - Легенде и митови у књижевности као универзални обрасци у историјском току – Између реалистичких типова и цикличног схватања историје.- Мостови – тема и један од основних симбола Андрићевог дела: естетски, етички и метафизички — пролазност и трајност.- Страх код Андрића Страсти и инстинктивни живот на путу ка анимализација човека – Превладавање страха кроз очовечење. – Речи – О причи и причању – Страх од речи – Страх од прекомерности и зла – Речи које се отимају свом првобитном смислу. - Андрић као "ангажовани писац". - Фантастика код Андрића. - Проблеми људске утамничености. - Андрићеви писци. - <i>Практична настава</i> Интерпретација текстова: Приповетке, "Разговор с Гојом", <i>На Дрини ћуприја</i> , <i>Госпођица</i> , <i>Травничка хроника</i> , <i>Проклета авлија</i> , <i>Омерпаша Латас</i> , Есеји (избор). Студије интертекстуалних веза, истраживање односа историјског контекста и књижевних дела И. Андрића
Препоручена литература <i>Зборник о Андрићу</i> (прир. Р. Вучковић), Бг. 1999 (избор); Радован Вучковић, <i>Велика синтеза</i> , Сарајево 1974 (избор); Иво Тартаља, <i>Приповедачева естетика</i> , Београд 1979 (избор); Драган Стојановић, <i>Лепа бића Иве Андрића</i> , Нови Сад 2003 (избор); <i>Зборник радова о Иви Андрићу</i> , САНУ, Београд 1981 (избор); <i>Дело Иве Андрића у контексту европске књижевности</i> , Београд 1981 (избор); Петар Цацић, <i>Хрстова греда у каменој капији</i> , Београд; Петар Цацић, <i>О проклетој авлији</i> ; Горана Раичевић, <i>Кротитељи судбине: О Црњанском и Андрићу</i> , Београд 2010; Жанета Ђукић Перишић, <i>Писац и прича: стваралачка биографија Иве Андрића</i> , Нови Сад 2012; Горана Раичевић, "Андрићева слика о Аустроугарској монархији на Балкану", <i>Научни састанак слависта у Вукове дане</i> 41/2, <i>Иво Андрић у српској књижевности</i> , МСЦ Београд 2012; Горана Раичевић, "Исклизнуће из стварности: идентитет код Иве Андрића и Пола Остера", <i>Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду</i> , 2013, књ. XXXVIII/1, 183-196; Г. Раичевић: „У ћелији 115: Иво Андрић, Нико Бартуловић, Оскар Тартаља...“, <i>Зборник Матице српске за књижевност и језик</i> , књ. LXIII, 2015/1; Горана Раичевић, „Мостови или острва: Шта је Андрић мислио о дипломатама?“, Горана Раичевић: „Андрићев Омерпаша Латас – проклетство неограниченог“ <i>Зборник Матице српске за књижевност и језик</i> , 2017, књ. 65, св. 2, 359-389; Горана Раичевић, „У потрази за професором Норгесом: Летовање на југу Иве Андрића“, <i>Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду</i> , књ. XLII/1, 411-425; <i>Дело Иве Андрића: зборник радова</i> (ур. Миро Вуксановић); Београд: САНУ 2018.

Назив предмета: Поетика Милоша Црњанског
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Да се студенти упознају са делом Милоша Црњанског и поетичким особеностима његовог опуса (стил, тема, мотиви, развој, континуитет).
Исход предмета Студенти стичу увид у целокупност опуса Милоша Црњанског, и упознати су са особеностима стила, тема и мотива, идеја и осећајности појединачних дела.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Црњански и авангардни агон (рушење традиције, однос према романтизму) – Суматраизам: потрага за личном вером – Стражиловски комплекс – Лирско и историјско у роману М. Црњанског – Мушки и женски принцип: жртва и ерос у делу М. Црњанског – Политика и књижевност: међуратне полемике – Публицистика и есејистика – Платонизам и меланхолија у позним делима. <i>Практична настава</i> - Интерпретација текстова: Поезија; Есеји; Путописи (<i>Љубав у Тоскани, Ирис Берлина...</i>), <i>Дневник о Чарнојевићу; Сеобе; Друга књига Сеоба; Код Хиперборејаца; Роман о Лондону, Књига о Микеланђелу;</i> Контекстуално и компаративно проучавање дела М. Црњанског
Препоручена литература: Александар Петров, <i>Поезија Црњанског и српско песништво</i>, Београд 1971; Никола Милошевић, <i>Роман Милоша Црњанског</i>, Београд 1970; <i>Књига о Црњанском</i> (прир. М. Ломпар), Београд 2004 (избор); <i>Књижевно дело Милоша Црњанског</i> (зборник), Београд 1972; Петар Цацић, <i>Повлашћени простори Милоша Црњанског</i>, Београд 1992 (избор); <i>Милош Црњански</i> (зборник) 1996; Мило Ломпар, <i>Аполонови путокази</i>, Београд 2004; Горана Раичевић, <i>Есеји Милоша Црњанског</i>, Нови Сад 2005; Горана Раичевић, <i>Кротитељи судбине: о Црњанском и Андрићу</i>, Београд 2010; Горана Раичевић, <i>Коментари “Дневника о Чарнојевићу”</i>, Нови Сад 2010; Слободан Владушић, <i>Црњански, Мегалополис</i>, Београд 2011; <i>Поезија и коментари</i> (зборник), 2014; Г. Раичевић, „Славна прошлост је лаж: Милутин Бојић и Милош Црњански“, <i>Научни састанак слависта у Вукове дане</i>“, 45/2, Београд 2016, 299-309; Г. Раичевић, „Карневализација у делима <i>Код Хиперборејаца</i> и <i>Ембахаде</i> Милоша Црњанског“, <i>Научни састанак слависта у Вукове дане</i>, 47/2, МСЦ Београд 2018, 256-264; Г. Раичевић, „Црњански у очима критике – књижевно дело између лирике и филозофије“, <i>Како је тумачен Милош Црњански</i> (Београд: Универзитетска библиотека Светозар Марковић, 2018; Г. Раичевић, „Ангажовани Црњански – писац између политике и књижевности“, <i>Дело Милоша Црњанског</i> (ур. М. Вуксановић), Нови Сад: САНУ – Огранак у Н. Саду, 2018, 15-33.

Назив предмета: ПОЕТИКА СРПСКОГ ПРЕДРОМАНТИЗМА
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким одликама књижевности српског предромантизма. Оспособљавање за самостално дијахронијско и синхронијско проучавање предромантичарског песништва, фикционалне и нефикционалне прозе, како би се након успешног завршетка курса стекла научно релевантна знања о примарним поетичким, жанровским и тематским одликама литерарног стваралаштва српских предромантичара.
Исход предмета: По успешном завршетку овог курса, докторанди ће бити оспособљени за самостално проучавање истраживачке грађе, односно критичко преиспитивање досадашњег статуса предромантичарских аутора у српској књижевној историографији.
Садржај предмета: <i>Теоријска настава</i> Поред детаљне анализе књижевноисторијског значаја и уметничке вредности предромантичарске поезије и прозе, посебна пажња посвећена је тумачењу поетичких карактеристика репрезентативних жанрова српског предромантизма. Како би стекли неопходна знања која ће им олакшати израду студијског рада, докторантима ће бити пружена могућност да упознају с проблемским аспектима који оправдавају поступак савременог превредновања стваралаштва српских предромантичара, попут (ауто)поетичких исказа у предговорима, реалистичних путописних елемената у нефкционалној прози, односа писца и читаоца, уверљиве психолошке карактеризације главних ликова, као и иновативне обраде традиционалних тематских предлога (библијска и средњовековна књижевност, усмена традиција и др.), чије је присуство уочљиво у поезији и прози српских предромантичара. Рад на књижевноисторијски релевантним текстовима следећих аутора: А. Стојковић, М. Видаковић, К. Маринковић, В. Ракић, Г. Ковачевић, П. Соларић, Ј. Дошенић, Ј. Пачић, А. Пишчевић, С. Текелија, Ј. Хаџић, Н. Грујић, Ј. Суботић.
Препоручена литература Бал, М. <i>Наратологија</i> , Алфа: Бг, 2000. Бахтин, М. <i>О роману</i> , Нолит: Бг, 1989. Дамјанов, С. <i>Вртови нестварног</i> , Службени гласник: Бг, 2011. Вовел, М. (прир.). <i>Човек доба просвећености</i> . Clio: Бг, 2006. Дамјанов, С. <i>Нова читања традиције 1-3</i> , Службени гласник: Бг, 2012. Деретић, Ј. <i>Видаковић и рани српски роман</i> , МС:НС, 1980. Дрејн, Ц. <i>Увођење у Стари завет</i> , Клио: Бг, 2003. Дрејн, Ц. <i>Увођење у Нови завет</i> , Клио: Бг, 2004. Ераковић, Р. <i>Епско песништво српског предромантизма</i> , МС: НС, 2008. Ераковић, Р. <i>Скице рубних простора књижевног наслеђа</i> , Службени гласник: Бг, 2009. Ераковић, Р. <i>Apokrifna istorija epskog pesništva srpskog predromantizma</i> , Slavistična revija, 58/2010, 2, Ljubljana, 2010, 233-240. Ераковић, Р. <i>Скице за породични портрет арадских Текелија</i> , ЗМС за КиЈ, LVIII, 2/2010, 303-311. Ераковић, Р. Милован Видаковић: први српски бестселер писац (у: „Милован Видаковић“), ИЦ МС: Нови Сад, 2011, 7-22. Ераковић, Р. <i>Лик Сатане у Његошевој „Лучи микрокозма“ и религиозним еповима српских предромантичара</i> (у: „Његош у свом и нашем добу: 1813-2013“) МС: НС, 2/2014, 235-243. Ераковић, Р. <i>Дипломата, деспот, његова жена и њихов законодавац</i> (у: „За и против Вука 2“), Службени гласник, Бг, 2016, 233-256. Ераковић, Р. <i>Дневник читалачких искушења</i> , Матица српска: Нови Сад, 2019; Јаус, Х. Р. <i>Естетика рецепције</i> , Нолит: Бг, 1978. Лесковац, М. <i>Из српске књижевности</i> , МС: НС, 1968. Милошевић, Н. <i>Негативни јунак</i> . Београд, 1990. Николић, Н. <i>Кастриране јуноше</i> , МС: НС, 2004. Павић, М. <i>Предромантизам</i> , Научна књига: Бг, 1991. Пејгелс, Е. <i>Откровења</i> , Службени гласник: Бг, 2013. Прац, М. <i>Агонија романтизма</i> , Нолит: Бг, 1974. Расел, Ц. <i>Принц таме</i> , Понт: Бг, 1995. Тодоров, Ц. <i>Ми и други</i> , Библиотека XX век: Бг, 1994.

Назив предмета: Усмени/фолклорни драмски облици
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Оспособљавање студената за усвајање знања, везаних за основне елементе фолклорних драмских форми, њихове класификације, развоја и значаја у оквиру народног усменог стваралаштва.
Исход предмета По успешном завршетку курса, студенти су оспособљени да: - уоче и објасне проблеме приликом класификације драмских игара; - идентификују основне елементе фолклорних/усмених драмских форми; - оцене њихову важност и значај као недовољно истражених форми фолклорног стваралаштва.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Проблеми класификације драмских игара; уочавање њихових кључних елемената (драмски заплет, подела улога, импровизација, костимирање, маскирање и сл.); контекст извођења (народна смеховна култура као првобитни извор поменутих облика и веза с календарским ритуалима и култом плодности). Драмски елементи у појединим обредима календарског циклуса (коледарски, вертеп, лазарички, краљички итд.). Народне игре које су се изводиле на тзв. зимским <i>сијелима</i> (од Божића до ускршњих поклада) као кључни вид рудиментарних драмских облика народног стваралаштва, односно сценско-драмске игре с развијеном театролошком основом. Важност и значај њиховог изучавања као недовољно истраженог облика фолклорног стваралаштва. <i>Практична настава</i> Рад на одабраним текстовима из збирки различитих сакупљача (В. Врчевић, Т. Братић и С. Делић, Т. Ђорђевић и др.) у којима су публиковане народне игре ове врсте.
Препоручена литература Л. Костић, Народно глумовање, <i>Гласник Земаљског музеја у Босни и Херцеговини</i> , V, 1893: 357-388; Ј. Јокић, Лаза Костић као зачетник проучавања фолклорних драмских форми (народног глумовања), <i>У спомен на Лазу Костића (Зборник радова)</i> , Филозофски факултет, НС, 2011: 219-230; <i>Фолклорни театар у балканским и подунавским земљама</i> , ур. Д. Антонијевић, Бг, 1997; Д. Антонијевић, <i>Дромена</i> , Бг, 1997; В. Марјановић, Структура играка и народно глумовање у обредној пракси у Србији, <i>Гласник Етнографског музеја у Београду</i> , 72, 2008: 73-92. Ј. Јокић, <i>Врчевићеве збирке Српских народних игара као извор за проучавање народне драме</i> , Годишњак катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, VI, Филолошки факултет, Бг, 2011: 85-97.

Назив предмета: Стих
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Образовни циљ: Упознавање са општом теоријом стиха, стиховним репертоаром, историјским развојем; стицање основних знања о сталним облицима песме и строфе и начинима њиховог тумачења
Исход предмета Овладавање методом статистичког описа стиха и оспособљавање за тумачење резултата у равни језичкој и књижевноисторијској
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Типологија стиха; развој стиха и стиховног репертоара од средњег века до слободног стиха; стални облици песме и строфе. 2. Опис стиха; тумачење резултата описа у равни поетичкој, стилистичкој и језичкој. <i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> Анализа стиха на изабраним примерима.
Препоручена литература 1. Петровић, Светозар, „Стих”, у: <i>Увод у књижевност</i>. Ур. З. Шкроб, А. Стамаћ. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983, 365–428. 2. Петровић, Светозар. <i>Облик и смисао</i>. Београд: Фабрика књига, 2003. 3. Грдинић, Никола. <i>Стални облици строфе и песме</i>. Београд: Народна књига / Алфа, 2007. 4. Грдинић, Никола. <i>Нерегуларни метрички облици</i>. Сомбор: Градска библиотека „Карло Бијелицки”, 1995. 5. Ружић, Жарко. <i>Српски јамб и народна метрика</i>. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1975. 6. Ружић, Жарко. <i>Над загонетком стиха</i>. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1986. 7. Зборници: <i>Змајев стих, Стих друге половине 19. века., Стих у песми, Стих и жанр</i>. Нови Сад: ВАНУ, 1985, 1987, 1988, 1991. 8. Стефановић, Мирјана Д. <i>Српска грађанска поезија</i>. Ваљево: „Милић Ракић”, 1992. 9. Матић, Светозар. <i>Принципи српске версификације</i>. Београд: Службени гласник, 2011. 10. Тарановски, Кирил. <i>О српском стиху</i>. Београд: Службени гласник, 2010. 11. Париповић, Сања, „Метрички регистар песама Јована Илића”, у: <i>Породица Јована Илића у српској књижевности и култури</i>, зборник радова. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2003, 165-180. 12. <i>Сонет у европском песништву</i>, зборник радова. Београд: Задужбина Илије М. Коларца, 2001. 13. Париповић Крчмар, Сања. <i>Стални песнички облици српског неосимболизма</i>. Београд: Службени гласник, 2017.

Назив предмета: Време и простор – конструктивни елементи поетског света српске усмене епике
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета: Оспособити студенте да уоче, идентификују и интерпретирају елементе везане за време и простор српске усмене епике, односно темпорални и локациони код (догађаје, локусе, ликове као носиоце хронотопичности, анахронизам и анатопизам као обликотворна начела и др). Проценити, објаснити и категоризовати функционалност елемената темпоралног и локационог кода у садејству са осталим кодовима и знацима (митолошки, етнолошки и др) у оквиру поетског система епске песме
Исход предмета. По успешном завршетку курса, студенти су оспособљени да: - мапирају и интерпретирају три преломне тачке јуначке биографије; - уоче и структуришу темпорални код временске маркере епске песме; - процене однос претхришћанских и хришћанских елемената у фаталистичком концепту времена и есхатолошкој слици историје; - објасне како јунак обједињује просторне и временске маркере песме; - реконструишу систем елемената митског модела света; - процене како се у бинарним опозицијама отвореног и затвореног простора (ре)актуелизује опозиција природе и културе; - оцене оправданост појма „хронотоп“ када се он примени на епску песму
Садржај предмета Временски код. Биографско време лика: необично рођење, иницијација (прва борба, женидба), смрт; Наративно време: однос према историји; свети дани и профано време; дневно и ноћно време; „отворено“ и „затворено“ време; фаталистички концепт; есхатолошке представе; однос „извођачког“ и сижејног времена; анахроно поље лика Просторни код. Митски модел света: дуални (<i>овај</i> свет: <i>онај</i> свет) и трипартитни; отворени (гора, поље, небо, вода...) и затворени простори (пећина, двор, град) епске песме; културни и дивљи простор; лиминални простор (друм, бедем града, обала реке и сл.); Ка конституисању епских хронотопа. Хронотопичност епских јунака.
Препоручена литература Г. Башлар. Поетика простора. Београд 1969; Д. С. Лихачов. Поетика старе руске књижевности. Београд 1972; С. Ю Неклюдов. „Заметки об эпической временной системе“, <i>Труды по знаковым системам</i> . VI. (1973): 150–165; Ј. М. Лотман. Структура уметничког текста. Београд 1976; М. Клеут. Иван Сењанин. Нови Сад 1987; М. Детелић. Митски простор и епика. Београд 1992; Љ. Пешикан-Љуштановић. Змај Огњени Вук – мит, историја, песма. Нови Сад 2002; А. Лома. Пракосово. Београд 2002; М. Детелић. Бели град. Београд 2006; С. Самарџија. Биографије епских јунака. Београд 2008; Време, вакат земан: аспекти времена у фолклору. Л. Делић (ур.). Београд 2013; D. Perić. <i>Temporal Formulas in Serbian Epic Songs</i> , Balkanica , knj. XLIV (2013), 43–64.

Назив предмета: Књижевност егзила
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Упознавање са поетичким карактеристикама књижевности егзила, могућностима промењене рецепције књижевности пре и током трајања егзила као и могућим променама које настају са напуштањем матичне културе.
Исход предмета Оспособљеност за самостално препознавање поетичких карактеристика књижевности егзила, формалних и садржинских разлика насталих променом перспективе из које се пише и односа према Другом.
Садржај предмета Теоријска настава: Одређење појма књижевности егзила и његово разликовање од књижевности дијаспоре, исељеничке књижевности и књижевности „унутрашњег егзила“. Књижевност егзила као одговор на друштвене, политичке и друге врсте условљености културе из које се пише и културе за коју се пише. Преглед књижевности егзила од Овидија преко Дантеа до данас. Језик егзила. Сећање и егзил. Поетика пре, током и после егзила. Разликовање садржинских и формалних промена насталих услед дислоцирања. Идентитет писца и идентитет књижевности егзила. Књижевност егзила у 20. веку (Т. Ман, Ј. Бродски, В. Гомбрович, В. Набоков, Ч. Милош...). Студијски истраживачки рад: избор из дела М. Црњанског, В. Стевановића, Д. Албахарија, М. Ковача, Д. Угрешић, С. Ваљаревића, Ч. Симића и аутора по избору студената.
Препоручена литература 1. Ladányi, I. (2008). Mapiranje egzila u Muzeju bezuvjetne predaje Dubravke Ugrešić. <i>Fluminensia</i>, 20/1, str. 119-138. 2. Bertolini, P. (2008). <i>On the Cultures of Exile, Translation and Writing</i>. West Lafayette: <u>Purdue University Press</u>. 3. McClennen, A. S. (2004). <i>Dialectics of Exile: Nation, Time, Language, and Space in Hispanic Literatures</i>. West Lafayette: <u>Purdue University Press</u>. 4. Ugrešić, D. (2000). Pisati u egzilu“. <i>Reč</i>, 60/5, str. 97-109. 5. Said, E. (2005). Razmišljanja o egzilu. <i>Zarez</i>, VII/149, str. 24-26.

Назив предмета: Техника научног рада
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Упознавање са техником научног истраживања и трагања за документацијом, са радом у научним установама, прикупљањем грађе и израдом научног рада.
Исход предмета Савладавање поступака и вештина који доприносе сврсисходнијем и економичнијем истраживању, а затим и одређеном стандардизованом облику научног рада.
Садржај предмета Предавања: Овладавање техником научноистраживачког рада: сврха, циљ, однос метода и технике. Избор и формулисање теме научног рада. Прикупљање грађе и трагање за документацијом. Рад у библиотекама и архивима. Врсте библиографија. Библиотечки каталози. Електронске базе података. Општи и посебни приручници. Извори: рукописна и штампана грађа. Избор и коришћење литературе и грађе. Текст научног дела. Организација и распоред прикупљене грађе. План и концепт рада, коначан текст. Документарна подлога рукописа: цитати, фусноте, апстракти, резимеи, кључне речи, регистри и друге врсте прилога. Техничка обрада рукописа. Транскрипција и траслитерација текста. Лекторисање и коректура рукописа. Студијски истраживачки рад: Формулисање теме, израда апстракта, резимеа и кључних речи.
Препоручена литература Шамић, М. (1984). <i>Како настаје научно дјело</i> . Сарајево: Свјетлост. Поповић, З. В. <i>Како написати и публиковати научно дело</i> . Академска мисао: Београд. Ebest, S.B. et al. (2004). <i>Writing from A to Z. The Easy-to-Use Reference Handbook</i> . Boston: Mc Graw Hill.

Назив предмета: Румунска проза
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписан на докторским студијама, студијски програм: Језик и књижевност
Циљ предмета: студентима се пружа прилика додатне наставе из румунске књижевности, прозу румунских класика, крај XIX и почетак XX века, међуратну и послератну румунску прозу, румунске романсијере – савремену румунску књижевност у Румунији и дијаспори, румунску филозофију и критику, која се мери у светским оквирима и румунску књижевност у Војводини.
Исход предмета: усвајање знања; студенти су у стању да разумеју промене које се одвијају у румунској прози у Румунији и у Војводини. Критички износе своје мишљење о развоју румунске прозе, о правцима и о страним утицајима на румунска прозна дела. Упознали су румунске романсијере – савремену румунску књижевност у Румунији и дијаспори, румунску филозофију и критику, која се мери у светским оквирима и румунску књижевност у Војводини.
Теоријска настава: најпознатији румунски прозни писци, часописи и правци с краја XIX и почетка XX века. Покрет <i>Омладина</i> (<i>Junimea</i>). Часописи <i>Convorbiri literare</i> , <i>Contemporanul</i> , <i>Familia</i> , <i>Viața românească</i> и покрет <i>попоранизам</i> , <i>Șeșăntoșul</i> и покрет <i>семанаторизам</i> ; <i>Viața nouă</i> и нова естетска оријентација, <i>Gândirea</i> и <i>традиционализам</i> . Утицај европске књижевности на румунску прозу. Утицај немачке филозофије на румунску прозу. Период транзиције у румунској књижевности, анализа прозних дела и позоришних комада овог периода као и литература која је релевантна овом периоду. Међуратна румунска књижевност: традиционализам, модернизам и реализам као основни правац. Развој румунске драматургије. Представници. Интерпретација најзначајнијих дела писаца експресионизма. Велики романсијери и реалисти – савремена румунска књижевност у Румунији и дијаспори. Модернизам: часопис <i>Zburătorul</i> . авангардни часописи. Румунска филозофија и критика. Скептична и антикласична критика. Меморијалисти. Нови, урбани роман, значајна филозофска дела Н. Јорге, Василеа Парвана; Лучијана Благе; Нае Јонескуа; М. Елијадеа; Емила Ђорана; прозно дело; Михајил Себастијан, прозно дело; часописи „нове генерације“ писаца. Постмодернисти. Анализа позоришних дела и дела писаца из румунске дијаспоре у контексту европске књижевности. Типологија савременог румунског романа. Књижевност у Војводини: публикације и књижевни покрет око часописа <i>Лумина</i> .
Практична настава: проучавање књижевне критике и литературе румунских класика, крај XIX и почетак XX века; међуратне и послератне румунске прозе; проучавање румунских романсијера – савремену румунску књижевност у Румунији и дијаспори, румунске филозофије и критике, која се мери у светским оквирима; проучавање румунске књижевности у Војводини;
Литература Agache, C. (2010). <i>Literatura română din Voivodina</i> . Panciova: Editura Libertatea. Alexandrescu, S. (2000). <i>Identitate în ruptură</i> . Mentalități românești postbelice. București: Univers. Călinescu, G. (1998). <i>Istoria literaturii române de la origini până în prezent</i> . Onești: Editura Aristarc. Glodeanu, Gh. (2007). <i>Poetica romanului interbelic: o tipologie posibilă</i> . București: Ideea Europeană. Goldiș, A. (2013). <i>Sincronizarea criticii românești postbelice în deceniile opt și nouă</i> . Teorii, metode, critici. București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Flora, R. (1971). <i>Literatura română din Voivodina</i> . Pančevo: Libertatea. Manolescu, N. (2008). <i>Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură</i> . Pitești: Ed. Paralela 45. Mazilu, D. H. (2004). <i>Recitind literatura română veche: compendiu</i> . București: Ager. Piru, A. (1981). <i>Istoria literaturii române de la început până azi</i> . București: Editura Univers. Popa, M. (2009). <i>Istoria literaturii de azi pe mâine</i> . București: Editura Semne. Popa, N. Șt. (1997). <i>O istorie a literaturii române din Voivodina</i> . Pančevo: Editura Libertatea. Popović, V, Darabuș, C. (2012). <i>Literatura de limba română din Serbia și antropologia culturală</i> . Cluj: Editura Risoprint& Novi Sad: Fond Europa. Puia-Bădescu, M. (1998). <i>I. L. Caragiale și B. Nușić - comediografi</i> . Panciova: Editura Libertatea. Simion, E. (1976). <i>Scriitorii români de azi</i> . București: Editura Cartea Românească. Streinu, V. (2006). <i>Pagini de critică literară</i> . București: Academia Română. Ștefănescu, A. (2005). <i>Istoria literaturii române contemporane: 1941-2000</i> . București: Mașina de Scris.

Назив предмета: РУМУНСКА КЊИЖЕВНОСТ У ЕВРОПСКОМ КОНТЕКСТУ
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписан на докторским студијама Језика и књижевности
Циљ предмета Стицање знања о румунској књижевности у европском контексту.
Исход предмета Студенти разумеју румунску књижевност у европском контексту.
Садржај предмета Теоријска настава Европски контекст румунске књижевности. Димитрије Кантемир и европски хуманизам. Еминеску и европски романтизам. Народна књижевност и европски дух румунске књижевности. Традиција, експеримент и иновација у румунској међуратној књижевности. Књижевне парадигме послератне књижевности. Савремена румунска књижевност и културни трансфер. Румунски писци у европским књижевностима. Румунски модернизам: симболизам, експресионизам. Мирфа Елијаде и обнова румунске прозе. Румунска поезија између модернизма и постмодернизма. Историја румунског романа. Критички дискурс о егзилу и фигура егзила у савременој румунској књижевности. Румунска критика. Румунски есеј. Румунска књижевност из Војводине у европском/балканском контексту. Канонски писци. Компаратистички аспект румунске књижевности. Практична настава Интерпретација дела румунске књижевности и проналажење додирних тачака са европским књижевностима. Употреба стручне литературе за објашњење и тумачење нових ситуација, у ширим контекстима. Самостално извршење комплекснијих стручних задатака.
Препоручена литература Alexandrescu, S. (2000). <i>Identitate în ruptură</i> . Mentalități românești postbelice. București: Univers. Bud, C. (2013). <i>Literatura română în Franța: configurări critice în context european</i> . București: Muzeul Național al Literaturii Române Călinescu, M. (2005). <i>Cinci fețe ale modernității</i> . Iași: Polirom, Iași, cap. I „Ideea de modernitate”. Dobrescu, C. (2013), <i>Plăcerea de a gândi. Moștenirea intelectuală a criticii literare românești (1960-1989)</i> . București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Harold, B. (1998). <i>Canonul occidental. Cărțile și Școala Epocilor</i> . București: Univers. Goldiș, A. (2013). <i>Sincronizarea criticii românești postbelice în deceniile opt și nouă</i> . Teorii, metode, critici. București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Ilie, Rodica (2013). <i>Revoluția codurilor cultural. Identitate și spirit european în literatura română a secolului XX</i> . București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Manolescu, N. (2008). <i>Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură</i> . Pitești: Ed. Paralela 45. Mazilu, D. H. (2004). <i>Recitind literatura română veche: compendiu</i> . București : Ager. Mihăilă, G. (1979). <i>Cultură și literatură română veche în context european: studii și texte</i> . București: Editura științifică și enciclopedică. Mihăilescu, D. C. (2004). <i>Literatura română în postceaușism. I, Memorialistica sau trecutul ca re-umanizare</i> . Iași: Polirom. Muthu, M. (1976). <i>Literatura română și spiritul sud-est european</i> . București: Minerva. Negrici, E. (2002). <i>Literatura română sub comunism: proza</i> . București: Fundației PRO. Patraș A. (2013). <i>Eugen Lovinescu și modelele românești și europene ale criticii literare interbelice</i> . București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Popović, V.& Janjić, I. (2015). <i>Cultura (a)română din Serbia în context european</i> . Arad: Gutenberg Univers. Simuț, Ion, <i>Incursiuni în literatura actuală</i> , Oradea, Cogito, 1994 Spiridon, M., Lefter, I. B., Crăciun, G. (1998). <i>Experimentul literar românesc postbelic</i> . Pitești: Editura Paralela 45, Colecția 80. Seria Eseuri.

Назив предмета: Феномени интеркултурности у мађарској књижевној култури у Војводини
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Оспособљавање за проучавање књижевног текста у контексту историје културе, постизање висок степена разумевања и примене видова интертекстуалних веза у анализи текстова са области историје Мађарске културе и књижевности у Војводини.
Исход предмета На основу анализе књижевних и културно-историјских текстова, студент треба да покаже висок степен способности за интегрални приступ поучавању текстова Мађарске књижевности у Војводини.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Настанак, периоди, токови, појаве, институције историјата мађарске културе и књижевности у Војводини. Ствараоци. Узајамне везе културе и књижевности. Историја културе као извор, збир елемената у процесу стварања структуре књижевног текста, као и текста Мађарске књижевности у Војводини. <i>Практична настава</i> Критички приказ литературе, анализа књижевног текста, студијски истраживачки рад.
Препоручена литература 1. „Afelett sokszor harcolást töttek”. Források a Délvidék történetéhez I. Szerk. Csorba Béla. Budapest, Hatodik Síp Alapítvány, 1997. 2. Árnyéka eltűnő nevemnek... Források a Délvidék történetéhez II. Szerk. Csorba Béla, Pál Tibor. Budapest, Hatodik Síp Alapítvány. 1998. 3. S nem törődtek vele, a holnap mit öröl... Források a Délvidék történetéhez III. Szerk. Csorba Béla. Budapest, Hatodik Síp Alapítvány, 1999. 4. Bori Imre: Ezredéve itt. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2004. http://www.forumliber.rs/pdf/books/Bori%20Imre%20EZREDEVE%20ITT.pdf 5. Vajda Gábor: Remény a megfélemlítettségben. A délvidéki magyarság eszme- és irodalomtörténete. Szabadka, MTT, 2006. 6. Vajda Gábor: Az autonómia illúziója. A délvidéki magyarság eszme- és irodalomtörténete. 1972–1989. Szabadka, MTT, 2007. https://mtt.org.rs/wp-content/uploads/Vajda-Gabor-2-kotet-2007.pdf 7. Bori Imre: A jugoszláviai magyar irodalom története. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2007. 8. Mák Ferenc: A délvidéki magyarság válogatott történeti és honismereti bibliográfiája. Újvidék, Zenta, Forum Könyvkiadó, VMML, 2008. 9. Hózsa Éva: A novella Vajdaságban. Újvidék, VMFK, 2009. 10. Grendel Lajos: A modern magyar irodalom története. Budapest, Pesti Kalligram, 2010. 11. Ispánovics Csapó Julianna: A bácskai magyar irodalmi kultúra előtörténete a régió magyar könyvkiadása szempontjából. Újvidék, BTK, 2011. 12. Bence Erika: Virtuális irodalomtörténet. Veszprém, Iskolakultúra, 2015. https://mek.oszk.hu/16600/16648/16648.pdf

Назив предмета: Историја војвођанског мађарског романа
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање историје романа војвођанске мађарске књижевности, уочавање специфичних тенденција писаца овог региона у обликовању романеског жанра.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да анализирају мађарске романе у Војводини и да препознају специфичне теме и поетске форме карактеристичне за овај регион.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Проблеми периодизације. Теорије о предисторији и културној историји региона. 2. Тема Бачке у романима на почетку 20. века. 3. Ишчекивање „правог војвођанског“ романа. Ержебет Берчек: Бескрајни зид. 4. Конел Сентелеки и локални колорит. 5. Романи Ервина Шинка, Оптимисти и Роман једног романа. 6. Стваралаштво Јаноша Херцега: од реализма до антиутопије. 7. Обнова жанра 1968. године: конкурс издавачке куће Форум. 8. Геопоетика у роману Пуњена птица Иштвана Домонкоша. 9. Романескни пут Нандора Гиона. 10. Од Макроа до Неопланте – Ласло Вегел. 11. Романи-есеји и лирски тонови прозе: Ото Толнаи. 12. Савремено женско писмо. 13. Романи о одрастању: преплитање тема и мотива. 14. Дечја књижевност. 15. Поетика најмлађе геренација стваралаца. <i>Практична настава</i> Анализа романа
Препоручена литература Bányai János. 1973. Könyv és kritika. Újvidék: Forum. Bence Erika. 2017. Miért sír Szulimán? Budapest: Cédrus Művészeti Alapívány–Napkút Kiadó. Bori Imre. 1999. A jugoszláviai magyar irodalom története. Beograd–Novi Sad: Zavod za udžbenike: Forum. Bori Imre. 1994. Szenteleky Kornél. Novi Sad: Forum. Elek Tibor. 2009. Gion Nándor írói világa. Budapest: Noran. Horváth Futó Hargita. 2012. Lokális kontextus, elbeszélői szerepkörök és a szövegek átjárhatósága Gion Nándor opusában. Újvidék: Bölcsészettudományi Kar. Gerold László. 2001. Jugoszláviai magyar irodalmi lexikon 1918–2000. Novi Sad: Forum. Thomka Beáta. 1988. Esszék, regények. Újvidék: Forum. Toldi Éva. 2010. Egyetlen történeteink. Miskolc: Felsőmagyarország. Toldi Éva. 2015. Portable domovina: Reprezentacije prostora i povrede granica u prozi Nándora Giona. <i>Književna smotra</i> , br. 177 (3), vol. XLVII, 117–124.

Назив предмета: Миграција у контексту мађарске књижевности
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Миграција је друштвени процес који игра значајну улогу и у формирању књижевности. Циљ предмета је да укаже на транскултурална стремљења која одређују крижевне теме, језичке компоненте и поетске концепте пре свега у мађарској књижевности 21. века.
Исход предмета Препознавање транскултуралних појава и начина приповедања у књижевности, стицање вештина у анализи текстова из нових теоријских аспеката.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Сличности и разлике појмова 21. века са посебним освртом на књижевна остварења: миграција, емиграција, гастарбајтерство, путовање, туризам. 2. Миграција као свесни сусрет са другим културама. 3. Рат као сусрет култура и упознавање другости. 4. Стратегије наратора посматрача и сведока. 5. Емигрантско доживљавање домовине. 6. Културни механизми и литерарни примери сећања и заборава. 7. Сопствена култура и култура окружења. 8. Биографске теме, билдунгсроман. 9. Појам Балкана у мађарској књижевности, са нарочитим освртом на војвођанску књижевност. 10. Однос према културном наслеђу. 11. Губљење националног и настајање вишеструког индентитета. 12. Вишеструки идентитет као стваралачка поетика. 13. Гастарбајтери у мађарској књижевности у Војводини. 14. Примери очувања и промене језика и културе. <i>Практична настава</i> Анализа романа Мелинде Нађ Абоњи, Терезије Мора, Аготе Криштоф, Ђерђа Далоша, Арпада Куна, Ђерђа Драгомана, Атиле Бартиша, Атиле Балажа итд.
Препоручена литература Deleuze, Gilles–Guattari, Félix. 2009. <i>Kafka. A kisebbségi irodalomért</i> . Budapest: Qadmon. Hautzinger Zoltán–Hegedüs Judit–Klenner Zoltán. 2014 <i>A migráció elmélete</i> . Budapest: Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Jablonczay Tímea. 2015. Transznacionalizmus a gyakorlatban: migrációs praxisok a könyvek, az írásmódok, a műfajok és a fordítási stratégiák geográfiájában. <i>Helikon</i> 2,137–156. Literatur und Migration. 2009. TEXT+KRITIK Sonderband. Hrsg. Heinz Ludwig Arnold. IX. Seyhan, Azade. 2006. <i>Writing outside the Nation</i> . Princeton UP. Szegedy-Maszák Mihály–Zákány Tóth Péter szerk. 2007. <i>Nemzeti művelődések az egységesülő világban</i> . Budapest: Ráció. Szegedy-Maszák Mihály. 2000. <i>Újraértelmezések</i> . Budapest: Kronika Nova. Thomka Beáta. 2018. <i>Regénytápasztalat</i> . Budapest: Kijárat. Toldi Éva. 2011. Hovatartozás-tudat, nyelvváltás, poétikai tapasztalat. <i>Korunk</i> 22 (11): 86–91 Z. Varga Zoltán. 2014. Komparatistikai kutatások az ezredfordulón. <i>Helikon</i> 4., 503–527.

Назив предмета: Књижевно-историјска монографија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Преглед жанрова историје књижевности. Упознавање са типовима монографија књижевне историје. Упознавање са жанровским карактеристикама монографије. Преглед историје и теорије жанра монографије у области мађарске историје књижевности. Најзначајније књижевно-историјске монографије у мађарској књижевности.
Исход предмета Студенти стичу знање у домену проучавања развоја мађарске књижевности, то јест у домену истраживања историјских епоха, књижевних опуса и жанрова.
Садржај предмета Теоријска настава Жанрови књижевне историје. Жанровске карактеристике књижевно-историјске монографије. Монографија епохе. Биографске монографије и монографије писаца (монографије књижевних опуса). Монографије жанрова. Најзначајније монографије епоха мађарске историје књижевности. Монографије писаца (Бержењи, Петефи, Арањ, Кемењ, Јокаи, Миксат, Костолањи, Месел, Манди, Надаш, Данило Киш, Гион итд.) Монографије жанрова. Канонизација, култ, монографске тенденције. Практична настава Студијски истраживачки рад.
Препоручена литература Ankersmit, Frank. 2004. Atörténelmitapasztatlat.(Prev.Balogh Tamás) Budapest: Tipotex. [A., F.: HistoricalRepresentation. Stanford: S. University Press, 2001]. Assman, Jan. 1999. A kulturális emlékezet. (Prev. Hidas Zoltán) Budapest: Atlantisz. [A., J.: Das kulturelle Gedächtnis. München: C.H. Beck, 1992]. Frye, Northrop. 1998. A kritika anatómiája. (Prev. Szili József) Budapest: Helikon. [F., N.: Anatomy of Criticism. Princeton: P. University Press, 1957]. Imre László. 1996. Műfajok létformája XIX. századi epikánkban. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó. Kerényi Ferenc. 2008. Petőfi Sándor élete és költészete. Budapest: Osiris. Szajbély Mihály. 2010. Jókai Mór. Pozsony: Kalligram. Szilágyi Márton. 2014 A költő mint társadalmi jelenség. Csokonai Vitéz Mihály pályafutásának mikrotörténeti dimenziói. Budapest: Ráció Kiadó. Szegedy-Maszák Mihály: Kosztolányi Dezső. Pozsony: Kalligram, 2010. Szilágyi Márton. 2017. Mi vagyok én? Arany János költészete. Budapest: Kalligram.

Назив предмета: Историја књижевних појмова
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ:10
Услов:
Циљ предмета Студенти се упознавају са процесом настанка најважнијих књижевних појмова (пре свега назива жанрова и назива великих стилских епоха средњег и раног новог доба) у европској и мађарској стручној литератури у 19. и 20-21. веку.
Исход предмета Студенти су стекли увид у токове формирања књижевних категорија и способни су на самосталну интерпретацију процеса настанка књижевних појмова.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам дворске културе и дворске љубави (fin amors, amour courtois) у европској традицији. Расправа о средњовековној мађарској љубавној поезији (virágének-vita). Жанрови кратке прозе у средњовековној књижевности (fabliau, lais, legenda, exemplum, miraculum). Ознаке бокачовске кратке приче: новеле. Интерпретације ренесансе у стручној литератури 19. века, појам ренесансе у уметности 19. века. Појам ренесансног хуманизма. Савремени приступи поезији неолатинских песника (Accessus ad auctores: интерпретативна метода приписана Донату и Елијусу, граматичарима из 4. века; Вергилијев интелектуални пут као песнички узор). Улога медијске револуције у новим схватањима реформаторске књижевности. Плурализација знања као основна епистемолошка одлика раног новог века. Споне између хуманистичке и реформаторске књижевности. Развој појма барока (рехабилитација барока у 19. веку у историји уметности (Burckhardt, Wölfflin). Ничеово схватање барока. Појам књижевног барока, најновији културолошки приступ овом појму. Питање рококоа и галантне књижевности. Допуна реторичко-поетског система са лирском поезијом у периоду раног новог века. Настанак и развој поетике романа.
Препоручена литература Bahtyin, M. 1997. Az eposz és regény. In <i>Az irodalom elméletei III.</i> , Thomka B., szerk. (27–68). Pécs: Kijárat Kiadó. Bán, I. 1976. <i>A barokk</i> . Budapest: Gondolat. Curtius, R. 1948 (1933). <i>Europäische Literatur und lateinisches Mittelalter</i> . Tübingen –Basel: Francke. Elias, N. 2005. Az udvari társadalom: a királyság és udvari arisztokrácia szociológiai jellemzőinek Vizsgálata. Budapest: Napvilág. <i>Europäische Barock-Rezeption I-II</i> . 1991. Hrgs. von Klaus, G., W. Wiesbaden: Otto Harrasowitz. Huszt, J. 1931. Janus Pannonius. Pécs: Janus Pannonius Társaság. Kristeller, P. O. 1979. Szellemi áramlatok a reneszánszban. Budapest: Magvető. Lewis, C.S. 1953. <i>The Allegory of Love. A Study in Medieval Tradition</i> . London: Oxford University Press, Pluralisierungen –Konzepte zur Erfassung der Frühen Neuzeit. 2010. Hrgs. von Müller, Oesterreicher, W., Vollhardt, F. J.D. Berlin – New York, De Gruyter. Szörényi, L. 1993. A Szigeti veszedelem és az európai epikus hagyomány. In. Szörényi, L. 1993. <i>Hunok és jezsuiták</i> . (15-24). Budapest: Amfipress., 1993, Thienemann, T. 1931. Irodalomtörténeti alapfogalmak. Pécs: Danubia. Zemplényi, F. 2002. <i>Műfajok reneszánsz és barokk között</i> . Universitas: Budapest.

Назив предмета: Авангардни покрети и родно кодирање
Статус предмета: Изборни (први)
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање са историјски разноврсним родним трендовима у књижевности светске/европске, јужнословенске и српске авангарде, као и њихова веза са другим медијима: филмом и сликарством.
Исход предмета Овладавање теоријским и методолошким приступима родног приступа овој специфичној проблематици, која је од недавно почела да се примењује и у истраживању културолошких и поетичких премиса књижевне авангарде и њених покрета, у првом реду експресионизма и надреализма.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Проблем родног идентитета у авангардној књижевности. Типови маскулинитета и његова криза (Кафка, Црњански, Крлежа, Растко Петровић). Аспекти материнства, фантазије о (мушком) рођењу. Конфликт са оцем као носиоцем институционалног поретка на различитим нивоима. Конфликт мушког и женског принципа и замена родних улога. Фигура проститутке, инцест (Тракл, Настасијевић). Мизогинија (немачки експресионисти, Црњански, Андрић, Јанко Полић Камов). Лудило, жеља и сексуалност (експресионисти, надреалисти). Сексуална манипулација женом ради социјалне и политичко-финансијске доминације. Манифестације Queer естетике. <i>Практична настава</i> Анализа и контекстуализација ових текстова у светлу теоријских приступа везаних за родне приступе и интердисциплинарне повезаности (филм, сликарство, психологија, филозофија).
Препоручена литература „Expressionism and Gender“, ed. by Frank Krause, Vanderhauck&Ruprecht, 2010; Hal Foster, „Convulsive Identity“ The MIT Press, October, Vol. 57 (Summer, 1991), pp. 18-54; Andrew Webber, „Sexuality and the Sense of Self in the Works of Georg Trakl and Robert Musil“, London 1990; „Прегледни речник компаратистичке терминологије и културе“, ур. Б. Стојановић Пантовић, М. Радовић и В. Гвозден, АК, Нови Сад, 2011; „Бојана Стојановић Пантовић: „Распони модернизма“, АК, Нови Сад, 2011; Магдалена Кох: „Када сазремо као култура“, Службени гласник, Београд, 2012; Џудит Батлер, „Невоља с родом“, Карпос, Лозница, 2012; Бернар Андрије и Жил Боч, „Речник тела“, Службени гласник, 2010; „Увод у родне теорије“, ур. Ивана Милојевић и Слободанка Марков, Центар за родне студије, Нови Сад, 2011. Авангардни покрети и родно кодирање, прир. Б. Стојановић Пантовић, Летопис Матице српске, децембар, 2018.

Назив предмета: Превођење и студије културе
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознавање са модерним теоријама и тумачењима феномена превода и превођења 20. и 21. века, насталих у оквиру такозваног културолошког заокрета у студијама превођења. Усвајање кључних појмова из домена теорије превођења и теорије рецепције у контексту студија културе и компаративног проучавања књижевности.
Исход предмета Студент је оспособљен да проучава превод и процес превођења примењујући одређена теоријска знања на конкретним текстовима са становишта поетичког и културолошког трансфера и рецепције.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теорија превођења као научна дисциплина, темељни текстови 70-их и 80-их година (Џејмс С. Холмс, Џорџ Стајнер, Катарина Рајс, Ханс Вермер, Анри Мешоник, Итамар Евен-Зохар, Гидеон Тури, Антоан Берман). Културолошки заокрет (Сузан Баснет, Андре Лефевр, Лоренс Венути и др), социологија превођења, постколонијално превођење, превођење и родне теорије. Увид у начине представљања <i>другог</i> (текста, аутора, језика, културе, рода...) кроз превођење. <i>Практична настава:</i> Анализа варијанти превода одабраних књижевних текстова.
Препоручена литература Bassnett, Susan, <i>Translation Studies</i> , 1980. Berman, Antoon, <i>Prevođenje i slovo ili konačište za dalekog</i> , прев. А. Манчић, Београд, 2004. Venuti, Lawrence, <i>The Translation Studies Reader</i> , 2000, 2004, 2012. Venuti, Lawrence, <i>The Translator's Invisibility</i> , 1995, 2008. Веселиновић, Соња, <i>Рецепција, канон, циљна култура</i> , Нови Сад, 2018. Јовановић, Ана, <i>Основи теорије превођења</i> , Београд, Загреб, 2015. Simon, Sherry, <i>Gender in Translation</i> , 1996. Snel-Hornbi, Meri, <i>Pravci u studijama prevođenja: nove paradigme ili promjena pogleda?</i> , Podgorica, 2011. Спасић, Ивана, „Елементи једне социологије превођења“, <i>Трећи програм</i> , бр. 155-156, 2012, 9-29; „Огледи из теорије превођења“, <i>Поља</i> , 460 (нов-дец 2009).

Назив предмета: Тропологија Прустовог <i>Трагања за изгубеним временом</i>
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета: Упознавање студената са трополошким устројством вишезначног језика Прустовог <i>Трагања</i> ... и свеколике књижевности уопште; њихово етапно увођење у епистемолошку неизвесност тзв. трополошки свесног читања књижевних означитеља, које функционише као интенционална рецепцијска категорија.
Исход предмета: Сразмерно романескном опусу Марсела Пруста исход овога предмета био би стицање искуства и вештине читања (дешифровања) покретљивости значења модерног романа као унутарјезичког потенцијала тропа и фигура.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет овога курса је реторичко (трополошко) читање романескне космогоније Марсела Пруста (Proust) <i>У потрази за изгубљеним временом</i> . Практикум је ограничен на студентске опсервације и реакције на Прустово <i>Трагање</i> ... са становишта вербалне реалности алегоричког, метонимијског, метафоричног, компаративног, иронијског, хијазамског... читања.
Препоручена литература ЛЕКТИРА: 1. Марсел Пруст: <i>У трагању за изгубљеним временом</i>, књ. 1-7, прев. Ж. Живојиновић, Нови Сад, Матица Српска, Београд, Нолит, Народна књига, 1983. ОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА: 1. Пол де Ман (Paul de Man): <i>Allegories of Reading</i>, New Haven&London, Yale University, Press, 1979, pp. 3-19, pp. 57-78. 2. Пол де Ман: „Опирање теорији”, <i>ЛМС</i>, год. 161, књ. 435, св. 5, мај 1985, стр. 752-771. 3. Пол де Ман: „Појам ироније”, прев. Н. Милић, <i>Реч</i>, Београд, 1996, бр. 27, стр. 87-94. 4. Жерар Женет (Gérard Genette): „Métonymie chez Proust”, <i>Figures III</i>, Paris, Seuil, 1972, pp. 41-63. 5. Жерар Женет (Gérard Genette) : „Proust et le langage indirect”, <i>Figures II</i>, Paris, Seuil, 1969, pp. 223-294. 6. Павле Ботић: „У потрази за поређењем”, <i>Поља</i>, Н. Сад, год. 43, бр. 407/408, 1998, стр. 52-55. 7. Ролан Барт (Roland Barthes) : „Пруст и имена”, прев. С. Дражић, <i>Поља</i>, Н. Сад, бр. 319, септембар 1985, стр. 315-316.

Назив предмета: Књижевни правци у словачкој књижевности прве половине 20. века
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:-
Циљ предмета Изучавање динамике и карактера промена у словачкој књижевности прве половине 20. века, које су резултат њеног модерничког плуралитног развоја.
Исход предмета Способност сагледавања књижевних појава у њиховом пулзирајућем, динамичком стању а уједно и способност теоријско-методолошког уопштавања на овај начин добијених резултата.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Симболизам у словачкој поезији. Неосимболизам. Витализам. Поетизам. Надреализам. Други талас реализма у словачкој прози. Натурализам. Неореализам. Експресионизам. Социјалистички реализам. Лиризована проза. Натуризам. <i>Практична настава</i> Кроз интерпретацију конкретних текстова потврдити теоријско-типолошке поставке.
Препоручена литература Čepan, Oskar: Kontúry naturizmu. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1977. Gáfrik, Michal: Na pomedzí moderny. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 2001. Habaj, Michal: Druhá moderna. Bratislava: Ars poetika, 2005. Hučková, Dana: Hľadanie moderny. Bratislava: Ars poetika, 2009. Hučková, Dana: Kontexty Slovenskej moderny. Bratislava: Kaligram, Ústav slovenskej literatúry, 2014. Kolektív autorov: Dejiny slovenskej literatúry V. Bratislava: Veda, 1984. Šútovec, Milan: Romány a mýty. Bratislava: Tatran, 1982. Števček, Ján: Dejiny slovenského románu. Bratislava: Tatran, 1989. Šmatlák, Stanislav: Dejiny slovenskej literatúry II. Bratislava: Národné literárne centrum, 1997.

Назив предмета: Развој и структура жанрова у словачкој војвођанској књижевности
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:-
Циљ предмета Сагледавање динамике и карактера структурних и жанровских промена словачке војвођанске књижевности у њеној 250 годишњој историји, сагледане из аспекта њеног укључивања у друге књижевне контексте.
Исход предмета Способност синхронијско-дијаконијског изучавања структурних и жанровских промена у књижевности, као и способност компаративног апликовања на овај начин добијеног знања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Словачка војвођанска поезија у 18., 19. и првој половини 20. века. Развој словачке модерне поезије у другој половини 20. века. Постмодерне тенденције у словачкој војвођанској књижевности. Променене нарације у књижевности војвођанских Словака. Роман у словачкој војвођанској књижевности. Драмско стваралаштво војвођанских Словака. <i>Практична настава</i> Практична настава би се реализовала кроз израду семинарских радова.
Препоручена литература Harpáň, Michal: Premeny rozprávania. Nový Sad: Obzor, 1990. Harpáň, Michal: Texty a kontexty. Bratislava: LIC, 2004. Hronec, Vítazoslav: Generácia vo vlastnom tieni. Nový Sad: Obzor, 1990. Marčok, Viliam a kol.: Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislav: LIC, 2006. Svetlík, Adam: Poézia presahu. Báčsky Petrovec: Kultúra, 1997. Svetlík, Adam: Poézia vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia. Báčsky Petrovec: Kultúra, 2007.

Назив предмета: Облици интертекстуалности и словачка књижевност
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Стицање знања о суштини појма интертекстуалност и облицима интертекстуалности у словачкој књижевности.
Исход предмета Студент самостално зна да препозна интертекстуалност и да одреди њену функцију у књижевном делу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам интертекстуалности у синхроној и дијахронијској перспективи. Однос између појмова утицај и интертекстуалност. Интертекстуалност у словачкој науци о књижевности. Облици интертекстуалности у делу словачких аутора. <i>Практична настава</i> Облици интертекстуалности на примерима словачке књижевности по избору студента.
Препоручена литература Roman Mikulas a kol.: Podoby literarnej vedy : teórie, metódy, smery. Bratislava: Veda, 2016. Tibor Žilka: Od intertextuality k intermedialite. Nitra : Univerzita Konštantina Filozofa, Fakulta stredoeurópskych štúdií, 2015. Viliam Marčok: V poschodovom labyrinte : o postmoderne v slovenskej literatúre. Bratislava: Literárne inormáčné centrum, 2010. Marko Juvan : Intertekstualnost. Novi Sad: Akademska knjiga, 2013 Mihal Harpanj: Modeli i diskursi nauke o književnosti. Izbor iz novije slovačke nauke o književnosti. Beograd: Službeni glasnik, 2018. Peter Zajac: Pulsiranje knjizevnosti, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2015. Marína Šimáková Speváková: Podoby intertextuality v tvorbe Vítázoslava Hronca. Novi Sad: Vojvodjanska akademija umetnosti, 2015.

Назив предмета: Култура Словака у Војводини у 20. и 21. веку
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема
Циљ предмета Стицање и проширивање знања о кључним периодима, најзначајнијим чињеницама, догађајима, појавама, процесима, истакнутим личностима у историји словачке културе у Војводини у 20. и 21. веку. Сагледавање културног живота и стваралаштва из више области, пре свега из историје просвете, цркве, културе књиге, новина и часописа, културнопросветних друштава, уметности и науке. Сагледавање веза између појава у сфери културе и ширих политичких збивања. Подстицање на компаративни приступ у проучавању културне историје народа/националних заједница Војводине и њихове узајамне културне сарадње.
Исход предмета Студент је способан да уочи основна обележја и опише кључне периоде, најзначајније чињенице, догађаје, појаве и процесе, истакнуте личности, препозна културне вредности у историји словачке културе у Војводини у контексту развоја војвођанске, словачке, и светске културе у 20. и 21. веку. Студент је способан за самосталан научно-истраживачки и архивски рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Културна историја Словака у Угарској до 1918. године. Црква и школа као фактори очувања језика, културе и националне свести Словака у Угарској; издаваштво, периодика и књиге; рад аматерских позоришта, читаоница и друго. Културни развој Словака у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (Југославији) између два светска рата (1919 - 1941). Оснивање и развој словачке гимназије и штампарије у Петровцу; Матица словачка у Југославији и друго. Свестран развој словачке војвођанске културе и културна политика од 1945. године до данас. Основно, средње и високо образовање и развој науке; Друштво словакиста Војводине; издаваштво, новине и часописи; радио и телевизија; културно-просветна друштва; аматерска и професионално позориште; културне манифестације и друго. Културна сарадња Словака са појединим националним заједницама у Војводини (Срби, Русини, и други) <i>Практична настава</i> Анализа релевантних историјских извора и научне литературе. Семинарски и домаћи радови.
Препоручена литература BARTALSKÁ, Ľ. (ed.): Kultúrne dedičstvo Slovákov žijúcich v zahraničí a databáza informácií o tejto problematike. Bratislava : Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, 2008 BEDNÁRIK, R. – SIRÁCKY, J. – KANTÁR, J.: Slováci v Juhoslávii: materiály k ich hmotnej a duchovnej kultúre. Bratislava: SAV. 1966 ČELOVSKÝ, S. (ed.): 150 rokov slovenských novín a časopisov v Srbsku a 70 rokov Hlasu ľudu: zborník prác: 1864-2014. Nový Sad: Hlas ľudu, 2015. ČELOVSKÝ, S.: Z kultúrnych dejín Slovákov vo Vojvodine. Báčsky Petrovec: MOMS v Srbsku, 2010. FILIP, M.: Štúdie a články. Nový Sad: Obzor, 1990. HODOLIČOVÁ, J. (ed.): 270 rokov dejín, literatúry a jazyka Slovákov vo Vojvodine. Nový Sad: SVS, 2017. MRÁZ, A.: Rozhovory o vojvodinských Slovákoch 1. Báčsky Petrovec: Kultúra, 2004. ORMIS, J.: Kultúrne snahy Slovákov v Juhoslávii. Petrovec 1935. SKLABINSKÁ, M. – MOSNÁKOVÁ, K.: Slováci v Srbsku z aspektu kultúry. Nový Sad 2012. VALIHORA, J.: Aspekty literatúry a kultúry. Báčsky Petrovec: Kultúra, 2001.

Назив предмета: БАЈКА КАО ТРАНС-ЖАНР
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознавање с жанром бајке, сродним жанровима и могућностима проучавања бајке. Упознавање с концептом бајке као транс-жанра. Оспособљавање за интердисциплинарно, интеркултурно и интертекстуално истраживање о бајкама. Примена теоријских знања у истраживачком раду и његовој писменој и усменој презентацији.
Исход предмета Студент познаје жанр бајке и кључне приступе у његовом проучавању, познаје концепт транс-жанра, самостално истражује на тему бајке, примењује теоријска знања у њеној анализи и интерпретацији, спроводи интертекстуална, интеркултурна и/ или интердисциплинарна истраживања и презентује резултате свог истраживања у писменој и усменој форми.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Концепт транс-жанра. Бајка као жанр. Народна и уметничка бајка. Бајка, легенда и мит. Историја бајке. Морфологија и структура бајки. Бајка и интеркултуралност. Бајка и интертекстуалност и интермедијалност. Интердисциплинарно проучавање бајке: антрополошко, психолошко, социолошко... Превођење бајке на српски језик: стратегије, манипулација у превођењу бајки, теоретски приступи (дескриптивни, функционалистички...). Символи у бајкама. Језик бајки. Бајке у настави: активно-продуктивне методе и иновативни модели наставе. <i>Практична настава</i> Формулисање теме и писање истраживачког рада на тему бајке.
Препоручена литература Betelhajm, Bruno: <i>Značenje bajki</i> . Beograd: Nova knjiga, 2015. Franc, Marija Lujza fon: <i>Senka i zlo u bajkama</i> . Beograd: fedon, 2012. Jung, Karl Gustav: <i>Arhetipovi i kolektivno nesvesno</i> . Podgorica: Narodna knjiga, 2015. Lenz, Friedel: <i>Bildsprache der Märchen</i> . Stuttgart: Urachhaus, 2012. Prop, Vladimir: <i>Morfologija bajke</i> . Beograd: Biblioteka XX vek, 2012. Додатна литература по избору.

Назив предмета: Књижевна фигура као елемент нарације
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознавање са наратолошким аспектима анализе књижевних фигура, као и са различитим моделима у оквиру теорије приповедања. Примена стеченог теоријског знања на самосталну анализу одабраних прозних дела немачке књижевности.
Исход предмета Студент познаје најзначајније наратолошке моделе анализе књижевних фигура и самостално их примењује у анализи одабраних прозних дела немачке књижевности.
Садржај предмета Теоријске и практичне разлике при разумевању фигура: миметичко и структуралистичко-семиотичко полазиште. Проблемско поље фигура у наративним текстовима: селекција, концепција (на текстуалном и контрисуаном нивоу) и констелација фигура (квантитативни и квалитативни приступ), њихова карактеризација (карактеризација vs. грађење карактера; директна и индиректна карактеризација) и функција (традиционално посматрање функција фигура; Гремасов модел актаната).
Препоручена литература Bode, Ch. (2005): <i>Der Roman</i> . Tübingen: A. Francke Verlag. Jannidis, F. (2004): <i>Figur und Person : Beitrag zu einer historischen Narratologie</i> . Berlin: Walter de Gruyter. Lahn, S.; Meister, J. Ch. (2008): <i>Einführung in die Erzähltextanalyse</i> . Stuttgart: Metzler. Nünning, V.; Nünning, A. (Hg.) (2010): <i>Methoden der literatur- und kulturwissenschaftlichen Textanalyse : Ansätze – Grundlagen – Modellanalysen</i> . Stuttgart: Metzler. Pasula, M. (2017): <i>Od istorije ka fikciji: roman „Grethen“ autorke Rut Berger</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu. Schneider, J. (2010): <i>Einführung in die Roman-Analyse</i> . Darmstadt: WBG. Vogt, J. (2008): <i>Aspekte erzählender Prosa</i> . München: Wilhelm Finck.

Назив предмета: Популарна култура у англоамеричкој књижевности двадесетог века
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије
Циљ предмета Теоријски и практични увид у најважније видове међусобног прожимања популарне културе и књижевности током двадесетог века
Исход предмета Студент стиче способност самосталног интердисциплинарног истраживања у области савремене књижевности у широком културолошком контексту.
Садржај предмета Одређење популарне културе. Њено место и значај у култури двадесетог века. Преглед теоријских разматрања популарне културе. Најзначајнији појавни облици популарне културе у уметности двадесетог века. Популарна култура као референтно поље књижевности. Значај рефлексија популарне културе у књижевности модернизма: <i>Уликс</i> Џејмса Џојса и <i>Пуста земља</i> Томаса Стернса Елиота. Неки случајеви преласка из популарне у „високу“ културу: Боб Дилан, Ленард Кoen, Џим Морисон. Популарна култура у постмодернистичком оквиру: <i>Лолита</i> Владимира Набокова и <i>Подземље</i> Дона де Лила.
Препоручена литература Cohen, Leonard. <i>Stranger in Music</i> . London: Jonathan Cape, 1993. De Certeau, Michel. <i>The Practice of Everyday Life</i> . Berkeley: University of California Press, 1984. DeLillo, Don. <i>Underworld</i> . New York: Vintage, 1997. Douglas, Mary. <i>Purity and Danger</i> . London: Routledge and Kegan Paul, 1966. Dylan, Bob. <i>Lyrics 1962-1985</i> . London: HarperCollins, 1994. Eco, Umberto. <i>Travels in Hyperreality</i> . London: Picador, 1986. Fiske, John. <i>Reading the Popular</i> . Boston: Unwin Hyman, 1989. Fiske, John. <i>Understanding Popular Culture</i> . London: Routledge, 1991. Hebdige, Dick. <i>Subculture: The Meaning of Style</i> . London: Methuen, 1979. Joyce, James. <i>Ulysses</i> . Oxford: Oxford University Press, 1997. Lakoff, George – Johnson, Mark. <i>Metaphors We Live By</i> . Chicago: University of Chicago Press, 1980. Nabokov, Vladimir. <i>Lolita</i> . Harmondsworth: Penguin Books, 1987. Radway, Janice. <i>Reading the Romance: Feminism and the Representation of Women in Popular Culture</i> . Chapel Hill: University of North Carolina Press. Williamson, Judith. <i>Consuming Passions: The Dynamics of Popular Culture</i> . London: Marion Boyars, 1986. Guins, Raiford (ed.). <i>Popular Culture: A Reader</i> . London. Sage Publications, 2008.

Назив предмета: Књижевност и технологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Студент се ближе упознаје са историјатом (писаног, штампаног и електронског) књижевног текста и са структурним, тематским и значењским везама књижевности и технологије.
Исход предмета Студент стиче релевантна знања о односу књижевног стварања према медијуму који посредује књижевну поруку, и о утицају технолошких достигнућа на концепцију и рецепцију књижевног дела.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Технологије записивања – свитак, кодекс, штампа, компјутер. Перцепција књижевног текста: од пергамента до хипертекста. Однос уметничке књижевности према технологији. Технологија као литерарна тема у англофаној и светској књижевности (Д. Х. Лоренс, Т. С. Елиот, Т. Пинчон, Д. Копланд). Тело и дигиталне технологије у књижевности и књижевној теорији (Д. Харавеј, А. Р. Стоун, С. Планта). Технологија и поетика: писање књижевног дела у хипертексту (Ш. Џексон, М. Америка, М. Џојс, М. Данијелевски), нова хипертекстуалност (формални експеримент у књижевном тексту: постмодернизам, авант-поп, киберпанк). Књижевност и паралелни светови. <i>Практична настава</i> Анализа текстова, писање научног приказа монографске студије
Препоручена литература Caplan, Nancy. <i>Literacy Beyond Books</i> . У: Herman, Andrew, Swiss, Thomas (ur) (2000). <i>The World Wide Web and Contemporary Cultural Theory</i> . New York and London: Routledge. Гордић Петковић, Владислава (2004). <i>Virtuelna književnost</i> . Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Eisenstein, Elizabeth (1983). <i>The Printing Revolution in Early Modern Europe</i> . Cambridge: Cambridge University Press. Ensslin, Anne (2007). <i>Canonizing Hypertext: Explorations and Constructions</i> , Continuum, London. Fischer, Steven Roger (2003). <i>A History of Reading</i> . London: Reaktion Books. Keen, Andrew (2012). <i>Digital Vertigo</i> . London: St. Martin's Press. Ong, Walter J. (1982). <i>Orality and Literacy</i> . New York and London: Routledge.

Назив предмета: Гинокритика и књижевни канон
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Циљ предмета јесте да се упознају основне поставке гинокритике, подврсте феминистичке критике која се бави изучавањем историје женске књижевности и женске креативности, и да се осветле историјски, културни и вредносни критеријуми који су утицали на креирање женске књижевне историје.
Исход предмета Студент који изабере овај предмет оспособљава се за изучавање женске књижевне историје у контексту родних теорија и сродних теоријско-методолошких приступа
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријски модели за проучавање женске књижевне традиције (И. Шоволтер, С. Губар, С. Гилберт). Епистемологија и методологија родних студија књижевности (С. Гилберт, С. Губар, А. Колодни, Џ Фетерли). Женско ауторство и књижевни канон (Х. Блум, С. Губар). Женска историја књижевности. Феномен „страха од ауторства“ и потрага за „женским прецима“; женска традиција и маргинализација (Е. Мерс, К. Милет). Реконструисање женске англофоне традиције: три фазе развоја. <i>Практична настава</i> Анализа текстова, писање научног приказа монографске студије
Препоручена литература Гордић Петковић, Владислава (2007). На женском континенту. Нови Сад: ДОО Дневник. Гордић Петковић Владислава (2010). Гинокритичко откривање женске књижевне традиције у оквирима америчког канона, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, XXXV-2, стр. 47-57. Гордић Петковић Владислава (2011). Род и књижевност, Увод у родне теорије, Медитеран Публишинг, Нови Сад, 397-409. Moers, Ellen (1985), Literary Women: The Great Writers. New York:Oxford University Press. Showalter, Elaine (1997). A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing. Showalter, Elaine (2009). A Jury of Her Peers: American Women Writers from Anne Bradstreet to Annie Proulx. New York: Knopf.

Назив предмета: Дистопија у књижевности и на филму
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознавање с феноменом дистопије и његовим појавним облицима у књижевности и на филму.
Исход предмета Студенти стичу сазнања о најзначајнијим дистопијским делима, како у књижевности тако и на филму, и упознају се са особеностима дистопије као глобалног књижевног и филмског феномена.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Састоји се из следећих наставних јединица: жанровска обележја и особености дистопије у књижевности и на филму; филм и дистопијски наратив: <i>Метрополис</i> Фрица Ланга; <i>1984</i> Џорџа Орвела и <i>Бразил</i> Терија Гиљјама: дистопија и сатира; Реј Бредбери/Франсоа Трифо, <i>Фаренхајт 451</i> ; <i>Паклена поморанџа</i> Ентонија Барциса и истоимени филм Стенлија Кјубрика; Бодријар у <i>Матриксу</i> ; <i>В као вендета</i> : од графичког романа до филма; <i>Игре глади</i> Сузан Колинс: омладинска дистопија у књижевности и на филму; феномен <i>Слушкињине приче</i> . <i>Практична настава</i> Провера читања литературе релевантне за предмет, анализа одабраних текстова и филмова, дискусије о одабраним текстовима/ филмовима.
Препоручена литература 1. Suvin, D. (2016). <i>Metamorphoses of Science Fiction: On the Poetics and History of a Literary Genre</i> . Oxford: Peter Lang. 2. Baccolini, R., Moylan, T. (2003). <i>Dark Horizons: Science Fiction and the Dystopian Imagination</i> . New York, London: Routledge. 3. Ђерговић-Јоксимовић, З. (2009). <i>Утопија: Алтернативна историја</i> . Београд: Геопоетика. 4. James, E., Mendlesohn, F. (Eds.). (2003). <i>The Cambridge Companion to Science Fiction</i> . Cambridge University Press. 5. Jameson, F. (2007). <i>Archeologies of the Future: the Desire Called Utopia and Other Science Fictions</i> . London, New York: Verso. 6. Basu, B., et al. (Eds.). (2013). <i>Contemporary Dystopian Fiction for Young Adults: Brave New Teenagers</i> . New York, London: Routledge. 7. Demerjian, L. M. (Ed.). (2016). <i>Age of Dystopia</i> . Cambridge Scholars Publishing.

Назив предмета: Глобални роман
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Курс посматра роман као глобални жанр у контексту светских књижевности. Кроз укрштање компаративних и интернационалних перспектива, предмет промишља начине стварања романа као творевина локалних националних и глобалних заједница.
Исход предмета Теоријски аспекти – усвојеност грађе из области постмодерне светске књижевност и критичких текстова о делима који спадају у категорију глобалног романа. Практични аспекти – самостална активност студената у анализи дела, оспособљивање студента за истраживање, писање студијског истраживачког рада, израда дисертације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Фокус предмета је на анализи форми, жанрова, тема и наративних стратегија које се преносе преко култура. Такво поређење романа који су производ различитих језика и култура даље доводи до питања да ли постоје глобалне теме и наративне стратегије и како глобални роман (као категорија и жанр) зависи не само од садржаја, већ и од геополитичког контекста, као и на који начин он испитује националне моделе књижевности и како се може читати преко различитих мапа/географија културних процеса. <i>Практична настава</i> Анализа наведених дела. Haruki Murakami, <i>Kafka on the Shore</i> ; Aleksandar Hamon, <i>The Lazarus Project</i> ; Jhumpa Lahiri, <i>Unaccustomed Earth</i> ; Chris A. Bani, <i>The Virgin of Flames</i> ; Jeffrey Eugenides, <i>Middlesex</i> ; Barbara Kingsolver, <i>The Lacuna</i> ; Desai Kiren, <i>The Inheritance of Loss</i> .
Препоручена литература Damrosh, David. <i>How to Read World Literature</i> , London: Routledge, 2009. Israel, Nico. "Globalization and Contemporary Literature", <i>Literature Compass</i> 1 (2004) 20C 104, 1–5. Irr, Caren. "Toward the World Novel: Genre Shift in Twenty First Century Expatriate Fiction", <i>American Literary History</i> , Vol. 23, No. 3, 2011, 660-679. Moretti, Franco. "Conjectures on World Literature", <i>New Left Review</i> 1 (2000) 54-68. O'Brien, Susie and Imre Szeman, "The Globalization of Fiction/the Fiction of Globalization", <i>The South Atlantic Quarterly</i> 100:3, Summer (2001) 603-626. Walkowitz, Rebecca. "Why Transnational Modernism Can't Be All in One Language?" <i>English Language Notes</i> , 49.1, Spring/Summer 2011, 157-161. Walkowitz, Rebecca. <i>Immigrant Fictions: Contemporary Literature in an Age of Globalization</i> , University of Wisconsin, 2007.

Назив предмета: Савремена космополитска проза
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Завршене мастер студије
Циљ предмета Упознавање са развојем и одликама савремене космополитске прозе и друштвено-историјским контекстом у ком је настала. Упознавање са релевантним интердисциплинарним теоријама: теорија о космополитизму, геокритика, теорија глобализације.
Исход предмета Стицање знања о неким од најактуелнијих праваца савременог прозног стваралаштва на енглеском, као и савремене теорије. Увид у одлике савремене космополитске прозе и разграничавање савременог космополитизма од његових ранијих видова.
Садржај предмета Космополитизам у књижевности некад и сад у светлу теорије о космополитизму, геокритике и теорије глобализације. Савремени космополитски роман: друштвено-историјски контекст, дефиниције и одлике. Фрагментарне, календоскопске форме. Редифинисање места, простора, времена и заједнице. Миграција и космополитизам: привилеговани и мање привилеговани облици миграције и космополитизма. Космополитизам и глобализација.
Препоручена литература Schoene, B. (2010). <i>The Cosmopolitan Novel</i> . Edinburgh: Edinburgh University Press. Leonard, P. (2014). <i>Literature After Globalization</i> . London: Bloomsbury. Dharwadker, V. (ed.) (2001). <i>Cosmopolitan Geographies. New Locations in Literature and Culture</i> . New York and London: Routledge. Westphal, B. (2011). <i>Geocriticism: Real and Fictional Spaces</i> . New York: Palgrave Macmillan. Connell, L. & Marsh, N. (eds.) (2011). <i>Literature and Globalization: A Reader</i> . New York: Routledge. Boxall, P. (2013). <i>Twenty-First-Century Fiction: A Critical Introduction</i> . Cambridge: Cambridge University Press. David Mitchell, <i>Cloud Atlas</i> ; Jeanette Winterson, <i>The PowerBook</i> ; Salman Rushdie, <i>The Ground Beneath Her Feet</i> ; Hari Kunzru, <i>Transmission</i> ; Caryl Phillips, <i>The Nature of Blood</i> ; Ali Smith, <i>Hotel World</i> ; Shaun Tan, <i>The Arrival</i> .

Назив предмета: Критички приступи проучавању народних прича и бајки
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознавање студената са различитим приступима изучавању народних прича и бајки; развијање вештина анализе при читању прича и критичких текстова, као и способности за продуковање разноликих интерпретација; упознавање са причама из различитих култура широм света.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да продукују оригиналне и аргументоване интерпретације прича у различитим теоријским оквирима, у усменој и писменој форми. Такође, стећи ће разумевање процеса усменог и писменог преношења прича, и развити познавање типова прича и разлика између националних варијанти.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Компаративистички приступ и историјско-географски метод (Крон Ј. и К., Бенфи, Т., Коскин, Е.); класификација, каталогизација и типологија прича и бајки (Арне, А., Томсон, С. и Утер, Х.Ј.) и индексирање и категоризација мотива народних прича (Томсон, С.); теорија моногенезе (Џејкобс, Џ.) и теорија полигенезе (Ланг, А.). Антрополошки приступи: структурализам (Проп, В., Штраус, К.Л.), етнопоетика (Тедлок, Д., Хајмс, Д.Х.), етнографски приступ (Дег, Л.). Друштвено-историјски приступи (Рорих, Л., Канепа, Н.Л., Дарнтон, Р., Татар, М., Зајпс, Џ., Шенда, Р.). Феминистички приступ (Лури, А. Либерман, М.Р., Стоун, К.Ф., Роу, К.Е., Ворнер, М.). Књижевни приступ (Олрик, А., Лути, М.). Лингвистички приступ (Леворато, А., Ботигхајмер, Р.Б.). Постмодернистички приступи (Бахилега, К.). Психолошки приступи: јунговски приступ (фон Франц, М.Л.), фројдовски приступ (Риклин, Ф., Ранк, О., Рохажм, Г.), нео-фројдовски приступ (Бетелхајм, Б.), психо-структуралистички приступ (Дандес, А., Џонс, С.С., Холбек, Б.). <i>Практична настава</i> Критичка анализа одабраних типова прича и њихових варијанти, као и садржаја одабраних антологија. Упоредна анализа путем различитих приступа.
Препоручена литература Green, T.A. (ed.). 2008. <i>The Greenwood library of world folktales: Stories from the great collections. Vol. 1 (Africa, The Middle East, Australia, and Oceania), Vol. 2 (Asia), Vol.3 (Europe), Vol. 4 (North and South America)</i> . Westport, Connecticut, London: Greenwood Press. Haase, D. (ed.) 2008. <i>The Greenwood encyclopaedia of folktales and fairy tales, Vols 1-3</i> . USA: Greenwood Publishing Group. Prošić-Santovac, D. (2019). <i>The Magical Art: Appropriation, Reception and Interpretation of Fairy Tale</i> . Novi Sad: Faculty of Philosophy. Prošić-Santovac, Danijela. (2011). Critical Approaches to Fairy Tales from the Eighteenth Century to the Present. <i>English Language and Anglophone Literatures Today</i> . Ivana Đurić-Paunović and Maja Marković (eds). Novi Sad: Faculty of Philosophy, 555-567. Thompson, S. 1955–58. <i>Motif-Index of folk-literature: A classification of narrative elements in folktales, ballads, myths, fables, mediaeval romances, exempla, fabliaux, jest-books, and local legends. Vols 1-6</i> . Bloomington: Indiana University Press. Uther, H. J. 2004. <i>The types of international folktales. A classification and bibliography. Part I: Animal tales, tales of magic, religious tales, and realistic tales, with an introduction. Part II: Tales of the stupid ogre, anecdotes and jokes, and formula tales</i> . FF Communications 284/285. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica. Zipes, J. (ed.), 2000. <i>The Oxford companion to fairy tales</i> . New York: Oxford University Press.

Назив предмета: Рефлекси усмене књижевности у српској писаној књижевности 19. и .20.
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов: –
Циљ предмета Уочавање и тумачење заступљености, значења и типа рефлекса усмене књижевности и традиционалне културеу делима српске писане књижевности 19. и 20. века.
Исход предмета Развијена способност за уочавање рефлекса усмене књижевности на нивоу садржине, стила, композиције и значења. Оспособљеност за анализу конкретних дела у којима се сустичу одлике писане и усмене књижевности. Уочавање типа рефлектовања усмене књижевности у различитим стилским формацијама и различитим жанровима.
Садржај предмета Садржај предмета: Теоријска настава: Садржала би сажет увид у помене о постојању усмене књижевности и у бележења усмене књижевности, као увид у дијахронијску перспективу односа писане и усмене књижевности. Указивало би се на дистинктивна својства усмене књижевности у односу на писану. Разматрала би се историјска перспектива овог односа, од дела српског романтизма до постмодерне. Указивало би се на типологију рефлекса с обзиром на природу жанрова у којима се рефлектују дела усмене књижевности. Студијски истраживачки рад: На конкретним делима (<i>Горски вијенац</i> П.П. Његоша; <i>Поп Тира и поп Спира</i> С. Сремца; <i>Госпођа министарка</i> Б. Нушића; <i>Божји људи</i> и <i>Нечиста крв</i> Б. Станковића; <i>Бановић Страхиња</i> Б. Михајловића-Михиза; ране фарсе А. Поповића; <i>Ничија земља</i> Д. Максимовић; <i>Хасанагиница</i> и <i>Чудо у Шаргану</i> Љ. Симовића; <i>Ружење народа</i> у два дела С. Селенића; <i>Професионалац</i> Д. Ковачевића; <i>Је ли било кнежевe вечеpе?</i> и <i>Мај нејм из Митар</i> Виде Огњеновић и <i>Страх и његов слуга</i> М.Новаковић) испитивала би се заступљеност, функција и значење рефлекса усмене књижевности.
Препоручена литература: Ерор, Гвозден. Генетички видови (интер)текстуалности Бг. 2002; Мелетински, Е. М. Поетика мита. Бг. 1983; Чајкановић, Веселин. Мит и религија у Срба. Бг. 1973; Клеут, Марија. Српска народна књижевност. НС, 2000; Милошевић-Ђорђевић, Нада. Од бајке до изреке. Бг. 2000; Пешикан-Љуштановић, Љиљана. Усмено у писаном. Бг., 2009, <i>Кад је била кнежева вечера? Усмена књижевност и традиционална култура у српској драми 20. века</i> . НС 2009, „Ђаво ироније, љубитељ приче. Нечастиви у роману Мирјане Новаковић „Страх и његов слуга“. <i>Књижевна историја. Часопис за науку о књижевности</i> , год. XLVII, 2015, бр. 157, 123–142.

Назив предмета: Национално питање у социјалистичкој Југославији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Упознавање кандидата са основним карактеристикама међунационалних односа у Југославији после Другог светског рата. Циљ је да се тако стечена знања употребе за даља истраживања везана за историју социјалистичке Југославије, која би се спроводила у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета: Кандидати се морају оспособити за самостално научно-истраживачко деловање, те критичку анализу релевантне архивске документације, која је често политичко-пропагандног карактера.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Настава би се базирала на објашњавању националног питања као феномена који је карактерисао како прву, тако и другу југословенску државу. У том смислу, подробно ће се анализирати национални програми политичких странака, а нарочито Комунистичке партије Југославије, као водеће политичке снаге у послератном периоду. Богата историографска литература о ставовима комуниста према националном питању ће бити и научно и методолошки анализирана. <i>Практична настава:</i> Обилазак архивских установа и изучавање релевантне документације (превасходно партијског карактера) која се односи на међунационалне односе у периоду од 1945. до 1990. године. Преглед периодике из тог времена, посебно оне на мањинским језицима.
Препоручена литература: Душан Биланцић, <i>Хисторија СФРЈ – главни процеси</i> , Загреб, 1979. Слободан Бјелица, <i>Спорови око аутономије Војводине</i> , Београд, 2015. Љубодраг Димић, <i>Историја српске државности. Србија у Југославији</i> , Нови Сад – Београд 2001. Дејан Јовић, <i>Југославија – држава која је одумрла</i> , Београд, 2003. Бранко Петрановић, <i>Историја Југославије 1918-1988</i> , Београд, 1990.

Студијски програм : ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ ИСТОРИЈЕ
Назив предмета: Културна историја Хабзбуршке монархије
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске студије
Циљ предмета: циљ предмета је да се код студената на основу проверених научних сазнања, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Хабзбуршке монархије, као изразито специфичног оквира развитку културе – како на нивоу Царевине у целини, тако и унутар појединих националних заједница. Подстицање на компаративни приступ у проучавању културне историје народа Хабзбуршке монархије и оспособљавање за сагледавање веза између појава у сфери културе и ширих политичких збивања. Оспособљавање студената, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, заузму рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.
Исход предмета: продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области културне историје Хабзбуршке монархије. Стицање способности препознавања веза између политичких и друштвених појава, догађаја и процеса са променама у идејним кретањима и културној сфери. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима културне историје Средње Европе. Стицање знања које ће дипломираним студентима олакшати запошљавање у школству, научним и културним установама, у делатности електронских и штампаних медија као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.
Садржај предмета Ренесанса у хабзбуршким земљама, култура доба царева Максимилијана II и Рудолфа II. Утицај реформације и противреформације на уметничко изражавање, књижевност, науку, архитектуру. ‘Победоносна црква’ и развој културе; Барок у Хабзбуршкој монархији; развој школства, <i>Allgemeine Schulordnung</i> и <i>Ratio Educationis</i>. Развој научних области; здравство и хигијенски услови, свакодневни живот. Појава просветитељства и њене последице у култури. Романтика, појава либералне и националне идеологије у Хабзбуршкој монархији. Национална књижевност и историографија, књижевни језици; националне установе културе; развој журналистике, позоришта, касина. Култура доба дуализма, <i>Belle Epoque</i>. <i>Вежбе:</i> анализа релевантних историјских извора и уметничких дела. Семинарски и домаћи радови у вези са културном историјом Средње Европе.
Препоручена литература 1. Пери, М. (2000) <i>Интелектуална историја Европе</i>, Београд: Clío. 2. Evans, R. J. W. (1972) <i>Rudolf II and his world. A study in Intellectual History 1576-1612</i>, Oxford: Oxford University Press. 3. Hugh, T.-R. (1976) <i>Princes and Artists: Patronage and Ideology at Four Habsburg Courts, 1517–1633</i>, London: Thames and Hudson. 4. Kann, R. A. (1973) <i>A Study in Austrian Intellectual History: From Late Baroque To Romanticism</i>, New York: Octagon Books. 5. Johnston, W.M. (1972) <i>The Austrian Mind. An Intellectual and social History 1848-1938</i>, Berkeley: University of California Press. 6. Nyíri, K. (1980) <i>A Monarchia szellemi életéről. Filozófiai történeti tanulmányok</i>, Budapest: Gondolat. 7. Szabó, M. (1978) <i>Politikai gondolkodás és kultúra Magyarországon a dualizmus utolsó negyedszázadában</i>, Budapest: Akadémiai. 8. Benesch, O. (1972) <i>German and Austrian Art of Fifteenth and Sixteenth Centuries</i>, London: Phaidon. 9. Ingrao, Ch. (1994) <i>State and Society in Early Modern Austria</i>, West Lafayette: Purdue University Press. 10. Mark, F. (1985) <i>The Viennese Enlightenment</i>, New York: Palgrave Macmillan. 11. Györe, Z. (2008) <i>Mađarski i srpski nacionalni preporod</i>, Novi Sad: VANU.

Назив предмета: ИСТОРИЈА КРАЉЕВИНЕ МАЂАРСКЕ 1790-1849.г.
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске студије историје
Циљ предмета: циљ предмета је да се код студената, на основу проверених научних достигнућа, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Краљевине Мађарске у периоду 1790-1849. Циљ наставе је да подстакне студенте на компаративину и објективну анализу историје Краљевине Мађарске и да их оспособи за сагледавање сложених и слојевитих веза између појава у сфери економије, политике и културе. Циљ наставе је такође, да се студенти оспособе, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, формулишу рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.
Исход предмета: продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области историје Краљевине Мађарске 1790-1849. године. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима историје Краљевине Мађарске 1790-1849. Сстицање способности препознавања узрочних веза између политичких, економских и друштвених појава историје Мађарске, као и повезаности њене историје са историјским збивањима у ширем средњеевропском и западноевропском простору, односно са регионом Балкана. Сстицање знања и вештина које ће дипломираним докторандима олакшати запошљавање у научним и културним установама, као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> курс се бави најмаркантнијим догађајима и личностима из историје Краљевине Мађарске: сталешки покрет 1790-1794; период апсолутизма 1795-1825; ширење либералних и националних идеја; корените промене у привредним и социјалним односима; развој у сфери културе код Мађара и немађарских народа; односи Мађара са бечким двором; односи Мађара са народностима; појава и деловање мађарске либералне опозиције (1830-1848); револуционарна збивања 1848-1849. године; постреволуционарне године. <i>Практична настава:</i> анализа релевантних историјских извора и културне баштине. Семинарски и домаћи радови у вези са историјом Краљевине Мађарске 1790-1849.
Литература: одабрана поглавља из доле наведених књига. 1. Рокаи, П., Бере З., Пал, Т., Касаш, А., <i>Историја Мађара</i>, Београд 2002. 2. Ђере, З., <i>Mađarski i srpski nacionalni preporod</i>, Novi Sad 2009. 3. Krestić, V. Ђ., <i>Srbi u Ugarskoj 1790-1918</i>, Matica srpska, 2013. 4. Babić, S., <i>Mađarska civilizacija</i>, Geopoetika, 1996. 5. Palić, M., <i>Srbi u Mađarskoj do 1918</i>, Novi Sad, 1995. 6. Cartledge, B., <i>A Will to Survive. A History of Hungary</i>, Timewell Press, 2007. 7. Molnár, M., <i>A Concise History of Hungary</i>, Cambridge, 2001. 8. Varga, J., <i>A Hungarian Quo Vadis: Political Trends and Theories in the Early 1840s</i>, Budapest, 1994. 9. Bona, G., <i>The Hungarian Revolution and War of Independence, 1848-1849</i>, New York, 1999. 10. Mérei, Gy., (glavni urednik), <i>Magyarország története 1790-1848, Magyarország története tíz kötetben, V/1-2</i>, Budapest, 1983. 11. Szentpéteri, J. (urednik), <i>Magyar Kódex 4. Reformkor és kiegyezés művelődéstörténete</i>, Budapest, 2000. 12. Arató, E., <i>A magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája</i>, Budapest, 1983.

Назив предмета: Модернизацијски процеси у Југоисточној Европи у XIX веку
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историјске науке о структурама и процесима историје модерног доба, са посебним фокусом на простор југоисточне Европе у „дугом 19. веку“, односно раздобљу од почетака Индустијске револуције у Западној Европи и Француске револуције до Првог светског рата. Упознавање студената са основним концептима теорије модернизације и различитим приступима, као и указивање на неопходност њихове критичке примене приликом проучавања историје модерног доба. Подстицање ширег разумевања процеса модернизације указујући на његову економску, социјалну, политичку и културну димензију, као и на њихову међусобну повезаност. Развијање критичког мишљења, односно интердисциплинарног и мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја историје модерног доба
Исход предмета Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје југоисточне Европе у 19. веку могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на основне процесе европске и светске историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Излагања о историјским предусловима, просторном и хронолошком контексту, субјектима, чиниоцима, главним одликама, значају, као и о интердисциплинарним методама релеватним за проучавање историје Европе у 19. веку, са посебним нагласком на простор југоисточне Европе; осврт на основна методолошка питања и анализа различитих идеја о односу „центра“ и „периферије“ од доба Просветитељства до 20. века; указивање на разноврсност и вишеслојност дискурса о „заосталости“, „периферији“, „модерности“ итд; излагања о технолошкој и индустријској модернизацији, урбанизацији, индустријализацији, процесу изградње нација и етничкој хомогенизацији итд. <i>Практична настава</i> Читање литературе и разговор о прочитаном са циљем уочавања историјских процеса и разумевања њихове трансформације у конкретном историјском контексту.
Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе) 1. Alberto Martineli, Modernizam: proces modernizacije, Podgorica 2010. 2. Anthony D. Smith, Nacionalizam i modernizam: kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma, Zagreb 2003. 3. Piter Berk, Istorija i društvena teorija, Beograd 2002. 4. Imanuel Volerstin, Moderni svetski sistem, 1-2, Podgorica 2012. 5. М. Паларе, Балканске привреде око 1800. до 1914. године: еволуција без развоја, Београд 2010. 6. John R. Lampe, Marvin R. Jackson, Balkan Economic History 1550-1950: From Imperial Borderlands to Developing Nations, Bloomington 1982. 7. Мари-Жанин Чалић, Социјална историја Србије 1815–1941: успорени напредак у индустријализацији, Београд 2004. 8. Iván T. Berend, György Ránki, Evropska periferija i industrijalizacija 1780–1914, Zagreb 1996. 9. Ivan Z. Denes (ed.), Liberty and the Search for Identity. Liberal Nationalisms and the Legacy of Empires, Budapest 2006. 10. Daniel Chirot, Social Change in a Peripheral Society: The Creation of a Balkan Colony, New York/San Francisco-London 1976. 11. D. Chirot (ed.), The Origins of Backwardness in Eastern Europe: Economics and Politics from the Middle Ages Until the Early Twentieth Century, Berkeley – Los Angeles 1989. 12. Horst Haselsteiner, Ogledi o modernizaciji u Srednjoj Europi, Zagreb 1997.

Назив предмета: Историја српског народа у Хабзбуршкој монархији од XVI до XVIII века
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са миграционим процесима код српског народа, историјом Срба у Провинцијалу, слободним краљевским градовима. Тако примењена знања докторанди би употребили за даља истраживања везана за историју српског народа, која би спроводили у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета Оспособљавање студента за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад.
Садржај предмета Теоријска настава. Обухвата предавања о најзначајнијим моментима из српске прошлости у Хабзбуршкој монархији од Мохачке битке (1526) до Кочине крајине (1788). У оквиру ње ће се обрадити миграције српског народа, настанак и положај Војне границе, специфичности живота у Хрватској и Славонији у рано модерно доба, затим аустро-турски ратови. Посебна пажња би била посвећена развоју Срба у Провинцијалу и слободном краљевским градовима, као и правним актима којима је дефинисан српски правно-политички положај у доба просвећеног апсолутизма. Практична настава Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју Срба у Хабзбуршкој монархији.
Препоручена литература 1. Микавица, Д., Лемајић, Н., Васин, Г., Нинковић, Н. (2016). Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет 2. Гавриловић, В. (2005). Темишварски сабор и Илирска дворска канцеларија 1790-1792. Нови Сад: Платонеум. 3. Ивић, А. (1996). Историја Срба у Војводини. Нови Сад: Матица српска. 4. Грбић, М. (1990). Карловачко владичанство. књ. 1-3. Топуско: Сава Мркаљ. 5. Савковић, Ј. (1964). Преглед постанак, развитка и развојачења Војне границе. Нови Сад: Матица српска. 6. Дабић, В. (1984). Банска крајина. Београд: Историјски институт. 7. Милекер, Ф. (2004). Историја банатске војничке границе. Панчево: Историјски архив. 8. Форишковић, А. (2011). Текелије. Нови Сад: Матица српска. 9. Историја српског народа. (1994). књ. III-V. Београд: СКЗ. 10. Поповић, Д. (1990). Историја Срба у Војводини. књ. 1-3. Нови Сад: Матица српска. 11. Гавриловић, С. (2010). О Србима Хабзбуршке монархије. Београд: СКЗ. 12. Швикер, Ј. (1995). Историја унијаћења Срба у Војној крајини. Нови Сад: Архив Војводине. 13. Швикер, Ј. (1998). Политичка историја Срба у Угарској. Нови Сад: Матица српска. 14. Михалцић, С. (1937). Барања од најстаријих времена до данас. Нови Сад: Штампарија Дунавске бановине. 15. Грујић, Р. (1992). Апологија српског народа у Хрватској и Славонији. Крагујевац: Catena mundi 16. Скерлић, Ј. (1966). Српска књижевност у XVIII веку. Београд: СКЗ. 17. Нинковић, Н. (2017). Митрополит Павле Ненадовић. Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Борба српског народа за политичка и национална права у Хабзбуршкој монархији (1788-1918)
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са друштвеном и политичком историјом српског народа на тлу Хабзбуршке монархије са циљем упознавања националних тежњи српског народа, његовим првим плановима о аутономној територији, историјату политичких партија и њиховој улози.
Исход предмета Оспособљавање студента за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Настава се базира на објашњењима правно-политичког положаја српског народа у Хабзбуршкој монархији и тежњама српског народа за стварањем аутономне области. Такође би се указивало на развој политичких партија, њихове програме и идеје. Треба напоменути да је већи део историје српског народа у Монархији од краја XVIII до почетка XX века везан за делатност српских културних и просветних установа и рад Народно-црквених сабора, као једне специфичне установе код Срба, на којој се преламају различите како националне, тако и политичке опције. Ово са друге стране докторанду као будућем научном и истраживачком раднику отвара многе досад мало истражене или недовољно истражене историографске теме. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју Срба у Хабзбуршкој монархији од 1788. до 1918.
Препоручена литература 1. Микавица, Д., Лемајић, Н., Васин, Г., Нинковић, Н. (2016). <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет 2. Гавриловић, В. (2005). <i>Темнишварски сабор и Илирска дворска канцеларија 1790-1792</i>. Нови Сад: Платонеум. 3. Чубриловић, В. (1982). <i>Историја политичке мисли у Србији XIX века</i>. Београд: Народна књига. 4. Бакотић, Ј. (1938). <i>Срби у Далмацији</i>. Београд: Геца Кон. 5. Божић, С. (2001). <i>Политичка мисао Срба у Далмацији</i>, Београд: Институт за новију историју Србије. 6. Васин, Г. (2015). <i>Сабори раскола: српски црквено-народни сабори у Хабзбуршкој монархији 1861-1914</i>. Београд: Службени гласник 7. Кириловић, Д. (2006). <i>Помађаривање у бившој Угарској</i>. Нови Сад: Добрица књига. 8. Крестић, В., Љушић, Р. (1983). <i>Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856-1878</i>. Београд: САНУ. 9. Гавриловић, С. (2000). <i>Срби у Хабзбуршкој монархији 1792-1849</i>. Сремски Карловци: Карловачка уметничка радионица. 10. Ђорђевић, Ј. (1861). <i>Радња Благовештенског сабора народа србског у Сремским Карловцима 1861</i>. Нови Сад: Брзотиском епископске књигопечатње. 11. Крестић, В., Љушић, Р. (1991). <i>Програми и статуту српских политичких странака до 1918</i>. Београд: Књижевне новине. 12. Микавица, Д. (2005). <i>Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920</i>. Нови Сад: Stylos. 13. Краљачић, Т. (2017). <i>Калајев режим у Босни</i>. Београд: Catena mundi. 14. Микавица, Д. (2007). <i>Михаило Полит Десанчић</i>. Нови Сад: Stylos . 15. Ракић, Л. (1985). <i>Радикална странка у Војводини</i>. књ. I-II, Нови Сад: Филозофски факултет. 16. Микавица, Д. (2011). <i>Српско питање на Угарском сабору 1690-1918</i>. Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Историја српске државности (1788-1918)
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са плановима и тежњама за стварање српске државе. Пажња би се посветила законодавној власти у периоду Првог и другог српског устанка, првом Уставу из 1835, Турском уставу из 1838. године. У политичком и правном смислу, обрађивала би се питања националног и социјалног карактера у новоформираној Кнежевини и Краљевини Србији. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета Кандидати се морају оспособити за самостално научноистраживачко деловање и архивски рад. Овакав један курс омогућава докторанду, као будућем научном и истраживачком раднику, да се применом стечених знања упусти у компаративна историјско-правна питања, чиме би се отворила многа досад мало истражена или уопште неистражена поља историографске науке.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Настава би се базирала на објашњавању правно-политичког положаја српског народа у Монархији и Отоманској империји, тежњама српског народа за стварање аутономне области у Монархији и независне државе у Отоманској империји. Посебна пажња била би усмерена на нацрте српског устава и законодавне власти у време Првог српског устанка и његовом остварењу кроз Хатишерифе од периода Другог српског устанка. Обрађивали би се и објашњавали уставни настали у периоду Кнежевине и Краљевине Србије, као и њима прописани законодавни органи власти. <i>Практична настава</i> Насава би се одвијала кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације. Посебна пажња би се посветила читању извора који су важни за овај период.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет 2. Гавриловић, В. (2005) <i>Темнишварски сабор и Илирска дворска канцеларија 1790-1792</i>. Нови Сад: Платонеум. 3. Бакотић, Л. (1938) <i>Срби у Далмацији</i>. Београд: Геца Кон. 4. Божић, С. (2001) <i>Политичка мисао Срба у Далмацији</i>, Београд: Институт за новију историју Србије. 5. Крестић, В. Љушић, Р. (1983) <i>Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856-1878</i>. Београд: САНУ. 6. Гавриловић, С. (2000) <i>Срби у Хабзбуршкој монархији 1792-1849</i>. Сремски Карловци: Карловачка уметничка радионица. 7. Крестић, В. Љушић, Р. (1991) <i>Програми и статуту српских политичких странака до 1918</i>. Београд: Књижевне новине. 8. Микавица, Д. (2005) <i>Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920</i>. Нови Сад: Stylos. 9. Микавица, Д. (2011) <i>Српско питање на Угарском сабору 1690-1918</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. 10. Љушић, Р. (2003) <i>Вожд Карађорђе. Биографија</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 11. Гавриловић, М. (1908) <i>Милош Обреновић, књ I-III</i>, Београд: Задужбина И. М. Коларца. 12. Љушић, Р. (2004) <i>Кнежевина Србија</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 13. Новаковић, С. (1914) <i>Васкрс државе српске</i>, Београд: Издање књижарнице С. Б. Цвијановића.

Назив предмета: Урбана историја Србије у двадесетом веку
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Продубљивање знања о развоју урбаних насеља у Србији у XX веку, од Првог светског рата до времена распада Југославије. Анализирање урбанистичких, демографских, економских и политичких преображаја које су градови Србије доживели у XX веку, односно у југословенском државном оквиру. Поређење „урбане историје“ Србије у XX веку са европским и светским кретањима у погледу раста и развоја урбаних центара у поменутом временском периоду.
Исход предмета: Способност да се препознају, проуче и опишу историјски процеси „дугог трајања“ у сфери развоја градова Србије у XX веку, те да се ставе у контекст ширег географског окружења – Балкана и Средње Европе.
Садржај предмета Теоријска настава: Упознавање са обимним резултатима светске историографије на пољу „урбане историје“ и усвајање одговарајућих методолошких концепата. Преглед достигнућа српске историографије у погледу историје градских насеља у XX веку – политичка, друштвена и економска историја. Практична настава: Истраживачки рад у локалним архивима и библиотекама – преглед архивских фондова локалних самоуправа (градска поглаварства, народни одбори и сл.), те анализа локалне периодике из истраживаног историјског периода.
Препоручена литература Леонардо Беневоло, Град у историји Европе, Београд, 2004. Слободан Бјелица, Политички развој Новог Сада 1918-1941, Нови Сад, 2008. Љубодраг Димић, Историја српске државности. Србија у Југославији, Нови Сад – Београд 2001. Луис Мамфорд, Град у историји, Београд, 2005. Бранко Петрановић, Историја Југославије 1918-1988, Београд, 1990.
*максимална дужна 1 страница А4 формата

Назив предмета: : НАСТАВА ИСТОРИЈЕ У XIX И XX ВЕКУ У СРБИЈИ
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање знања о друштвеној улози образовања, и у њему посебно наставе историје у модернизацијским процесима током 19. и 20.века у Србији као основе за привредни, културни и политички развитак.
Исход предмета Знања о начину испуњавања друштвене функције наставе историје и промена које су се десиле у 19. и 20.веку у преношењу историјских садржаја и критеријуму одабира историјских чињеница у настави историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Преглед развитака образовања у 19. и 20. веку на територији данашње Србије у коме се прати настава историје као друштвени феномен. Због свог значаја настава историје је укључена у програме сваког модерног образовања јер је нераскидиво повезана са питањем личног и колективног идентитета, као и са идентификовањем простора на којем се живи. Прати се како је схватање улоге историје као школског предмета пролазило кроз одређене фазе и било повезано са основним историјским токовима и на територији Србије. Уџбеници, наставни планови и програми, као и методика наставе историје су елементи преко којих се сагледава историјски развитак наставе историје од одснивања модерне српске државе 1804. до деведесетих година двадесетог века.
Препоручена литература 1.Образовање Срба кроз векове. Зборник.(2003). Београд :Завод за уџбенике и наставна средства. 2. Просвета, образовање и васпитање у Србији. Зборник.(1971). Београд:Завод за издавање уџбеника. 3.Ћунковић,С. (1971). <i>Школство и просвета у Србији у XIX веку</i>.Београд: Педагошки музеј. 4.Ђуровић,А.(2004). <i>Модернизација образовања у Краљевини Србији 1905-1914</i>.Београд:Историјски институт. 5.Ивановић,Д. (2006). <i>Српски учитељи из Хабзбуршке монархије у Србији (1804-1858)</i>.Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 6.Илић,А.(2010).<i>Уџбеници и национално васпитање у Србији (1878-1918)</i>. Београд: Филозофски факултет у Београду. 7.Ћелстали,К.(2004). <i>Прошлост није више што је некад била..</i> Београд:Геопостика. 8.Екмечић,М.(2007). <i>Дуго кретање између клања и орања. Историја Срба у Новом веку 1492-1992</i>. Београд: Завод за уџбенике. 9.Богавац, Т.(1980). <i>Школство у Србији на путу до реформи (развој школа 1945-1975)</i>.Београд: Институт друштвених наука. 10.Кољанин, Д. (2014). <i>Изграђивање идентитета: историја Југославије у уџбеницима за основне школе у Србији 1929-1952</i>. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за историју

Назив предмета: Политичка историја Србије и Црне Горе 1804-1918.
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Стицање знања и вредносних судова о политичком развоју две нововековне српске државе.
Исход предмета Продубљивање стеченог знања о догађајима из политичке историје Краљевина Србије и Црне горе у времену од Српске револуције до стварања Краљевине СХС. Развијање способности за препознавање узрочно-последичних веза, као и посебног сазнања о српско-црногорским односима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријска настава обухвата све области политичког развоја Србије и Црне Горе, од почетка Српске револуције до краја Првог светског рата. Сама Револуција и њен значај за даљи развој државности, управа кнеза Милоша Обреновића, Уставобранитељи, владавина кнеза Михаила, краља Милана и Александра Обреновића, те краља Петра Карађорђевића. Појава странака и њихов утицај на политички живот, Велика источна криза, Српско-бугарски рат, Царински рат, Балкански ратови, Први светски рат. Затим, развој политичких институција у Црној Гори, питање државности Црне Горе у периоду дугог трајања 1784-1920, духовне вође – Петар I и Петар II, световни владари – књаз Данило и краљ Никола Петровић Његош. Развој уставности и политичких странака. Специфичност односа између Србије и Црне Горе. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју српских држава.
Препоручена литература 1. Микавица, Д., Васин, Г., Нинковић, Н. (2017). <i>Срби у Црној Гори 1496-1918</i>. Никшић: Институт за српску културу. 2. Љушић, Р. (2005). <i>Вожд Карађорђе</i>. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 3. Љушић, Р. (2004). <i>Кнежевина Србија (1830-1838)</i>. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 4. Љушић, Р. (2008). <i>Српска државност 19. века</i>, Београд 2008: СКЗ. 5. Рајић, С. (2011). <i>Александар Обреновић владар на прелому векова, сукобљени светови</i>. Београд: СКЗ. 6. Павићевић, Б. (1997). <i>Петар I Петровић Његош</i>. Подгорица: Пергамена. 7. Поповић, П. (1987). <i>Односи Србије и Црне Горе у XIX веку: 1804-1903</i>. Београд: САНУ. 8. Ђорђевић, Д. (2017). <i>Историја модерне Србије</i>. Београд: Завод за уџбенике.

Назив предмета: Глобални урбани процеси
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Циљ предмета је а) упознавање студената са новијим теоријским и методолошким приступима за анализу веза између глобализације, простора и градова и б) оспособљавање студената да самостално и критички промишљају наведене приступе и користе их у циљу прикупљања, систематизације и евалуације одговарајућих података.
Исход предмета На крају курса, студенти ће бити оспособљени да: 1) Користећи основне теоријске и методолошке приступе глобалних урбаних студија, описују, анализирају и објашњавају различите урбане процесе у савременом глобалном друштву; 2) Проналазе и критички евалуирају податке о глобалним урбаним процесима; 3) Спровode емпиријска истраживања у наведеној области;
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Поред дубинског упознавања са новијим теоријским приступима (глобалних градова, мреже глобалних градова и градова-региона) и одговарајућим методама и истраживачким техникама (визуализација просторних појава; релациони подаци; социо-просторне технике, мапирање и слично) разматрају се следећи урбани процеси: урбанизација (подурбанизација, хиперурбанизација и контраурбанизација); глобализација/локализација/глокализација; економско, социјално и просторно реструктурирање; гентрификација, фавелизација, урбана обнова и ревитализација; прекомпозиција друштвене структуре; мобилност/статичност; трансформације душтвености у урбаним срединама, неолибералне стратегије урбаног развоја; урбани развој заснован на култури; „брзе и мобилне“ урбане политике; глобално умрежавање и транснационализација нових урбаних покрета (право на град). У посебном сегменту курса, с обзиром на оријентацију студената, постоји могућност детаљнијег обрађивања социо-еколошких урбаних процеса односно трансформације урбаних еко-система и адаптације на климатске промене. У склупу тога разматрају се концепти „одрживих градова“, „отпорних градова“, „одрживе урбане мобилности“, „интегралног урбаног планирања“ и слично. <i>Практична настава</i> Појединачна и групна интерпретација и дискусија на основу упред припремљених текстова. Анализа карактеристичних студија случаја. Претрага одговарајућих база података (GaWC база, Урбан Аудит, Урбан Атлас и слично).
Препоручена литература Ana Pajvančić – Cizelj (2017). <i>Globalni urbani procesi</i>. Novi Sad:Mediterran Publishing. Mina Petrović (2009). <i>Transformacija gradova: ka depolitizaciji urbanog pitanja</i>. Beograd: ISI. Petrović Jelisaveta, Backović Vera (prir) (2019) <i>Experiencing postsocialist capitalism: Urban changes and challenges in Serbia</i>, Belgrade: Faculty of Philosophy in Belgrade. Ljubinko Pušić (2001). <i>Održivi grad: Ka jednoj sociologiji okruženja</i>. Beograd: Nezavisna izdanja Slobodana Mašića.

Назив предмета: Репродуктивне политике
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема претходних услова
Циљ предмета Упознавање са основним појмовима и савременим теоријским приступима у области репродуктивне политике. Критичко преиспитивање репродуктивних права и слобода и етике контроле рађања. Критичка евалуација узрока, типова и карактеристика различитих државних интервенционистичких политика и програма у области репродукције, са нагласком на социокултурна и идеолошка схватања о улози државе и јавне политике у приватној сфери, која се очитава кроз различите видове надзирања и контроле интимности, сексуалности и телесне/репродуктивне аутономије. У том контексту посебна пажња посвећена је анализи варијетета мера пронаталних и антинаталних политика у интернационалној перспективи.
Исход предмета Овладавање научно-категоријалним апаратом из области репродуктивне политике; Познавање, разумевање, вредновање и упоређивање савремених теоријских приступа и трендова у области репродуктивне политике; Оспособљеност за социолошку анализу и социолошку синтезу посебних проблема у области репродукције; Уочавање и формулисање теоријски заснованих и релевантних истраживачких проблема у области репродуктивне политике, као и способност самосталног спровођења, тумачења и презентовања резултата теоријско-емпиријског рада из ове области.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремене теоријске концепције у области репродуктивне политике; репродуктивна права и слободе; критичка евалуација биолошке и социјалне репродукције; род, репродукција и идеологија; етика контроле рађања; пронаталне и антинаталне политике; савремени стандарди у области репродуктивног здравља; методе асистирање репродукције. <i>Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)</i> Проучавање основне и шире литературе из области репродуктивне политике. Активно укључивање студената у наставу кроз самостале интерпретације и групне дискусије на тему актуелних трендова у области репродуктивне политике и репродуктивног здравља и њиховом значају и друштвеним последица. Анализа релевантних студија случаја из области репродуктивне политике.
Препоручена литература Ginsburg, F. D. and R. Rapp (eds.) (1995). <i>Conceiving the New World Order: The Global Politics of Reproduction</i> . Berkeley: University of California Press. Solinger, R. (2013). <i>Reproductive Politics: What Everyone Need to Know</i> . New York: Oxford University Press. Hartmann, B. (1995). <i>Reproductive Rights and Wrongs: The Global Politics of Population Control</i> . Boston: South End Press. Bilinović Rajačić, A. (2016). <i>Uticaj asistiranе reprodukcije na redefinisаnje socioloških pojmova porodice i roditeljstva</i> . Novi Sad: UNS, Filozofski fakultet (doktorska disertacija) Petchesky, R. P. (1990). <i>Abortion and Woman's Choice: The State, Sexuality, and Reproductive Freedom</i> . Boston: Northeastern University Press. Kričковић Pele, K. (2014). <i>Vantelesna oplodnja: rodne i društvene kontroverze</i> . Novi Sad: Zavod za ravnopravnost polova i ACIMSI Centar za rodne studije Univerziteta u Novom Sadu. Milanović, N. (2015). <i>Reproduktivne politike u Srbiji na početku XXI veka</i> . Beograd: Zadužbina Andrejević.

Назив предмета: БРАК И ПОРОДИЦА У САВРЕМЕНИМ ДРУШТВИМА
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета: Продубљивање сазнања студената о: а) релевантним појмовима и феноменима, као и теоријским приступима у истраживању брака и породице у савременим друштвима, б) методолошким захтевима и специфичностима у истраживању брака и породице у савременим друштвима. Поред тога, циљ је и да се додатно развије сензибилитет студената за критичко промишљање релевантних проблема у сфери савремених брачних и породичних односа и функционалности, као и способност за њихово самостално проучавање.
Исход предмета: Оспособљавање студента за самостално: а) идентификовање релевантних феномена и проблема у вези са трансформацијом брака и породице у савременим друштвима, б) промишљање друштвеног детерминизма трансформације облика, функционалности и интегрисаности брака и породице у савременим друштвима, ц) анализирање релевантних теоријских концепција о савременом браку и породици, д) компаративну анализу појава у вези са браком и породицом у савременим друштвима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Обележја постмодерне трансформације брака (одлагање брачности, развод брака, партнерство, типови савремених бракова, карактеристике савремених брачних/партнерских улога), 2. Обележја постмодерне трансформације породице (састав и структура, типови породица, породична функционалност, породична интегрисаност), 3. Интер/интрагенерацијски односи у савременим породицама, 4. Савремена теоријска схватања о трансформацији брака и породице, 5. Друштвени фактори преобликовања брака и породице у савременим друштвима (опште карактеристике савремених друштава, трансформација рада, трансформација родних режима, породица и ризици), 6. Савремена породица и брак у компаративној перспективи, 7. Државна интервенција у савремене породичне/брачне/партнерске односе <i>Практична настава:</i> самостална анализа текстова, израда и презентација писаних радова, дискусија о релевантним темама, могућност самосталног емпиријског истраживања.
Препоручена литература 1. Ammons, S., E. Kelly. (eds) 2015. <i>Work and family in the new economy</i>. UK: Emerald Group Publishing Limited. 2. Beck, U., E. Beck-Gernsheim. 1995. <i>The normal chaos of love</i>. UK: Blackwell Publishing. 3. Beck-Gernsheim, E. 2002. <i>Reinventing the family - in search of new lifestyles</i>. UK: Blackwell Publishing. 4. Giddens, A. 1993. <i>The transformation of intimacy: sexuality, love and eroticism in modern societies</i>. London: Blackwell. 5. Stanojević, D. 2018. <i>Novo očinstvo u Srbiji: sociološka studija o praksama i identitetima očeva</i>. Beograd: ISI FF. 6. Tomanović, S., D. Stanojević, M. Ljubičić. 2016. <i>Postajanje roditeljem u Srbiji – sociološko istraživanje tranzicije u roditeljstvo</i>. Beograd: ISI FF. 7. Tomanović, S., M. Ljubičić, D. Stanojević. <i>Jednoroditeljske porodice u Srbiji: sociološka studija</i>. Beograd: ISI FF. 8. Одабрани текстови публиковани у релевантним домаћим и иностраним научним часописима 9. Шира литература према потребама студијско-истраживачког рада студената

Назив предмета: Теорије људске интеракције
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Циљ предмета је усвајање напредних знања о класичним и савременим теоријама људске интеракције, односно о (микро)социолошким теоријама које друштвену интеракцију (за разлику од нпр. акције, понашања или друштвене структуре) сматрају за основну јединицу анализе у друштвеним наукама. У том смислу, циљ је и разумевање и критичко сагледавање различитих теорија о људској интеракцији лицем-у лице, анализи конверзације, друштвеној размени, вербалној и невербалној комуникацији, ритуалној интеракцији и томе слично. Међу циљевима предмета налази се и усвајање интердисциплинарне перспективе у изучавању људске интеракције, укључујући ту и знања из антропологије, когнитивне и социјалне психологије, и сродних научних дисциплина.
Исход предмета Студент ће бити у могућности да: - анализира водеће теоријске претпоставке у проучавању људске (друштвене) интеракције, као и да разуме њихово место у савременом корпусу социолошких теорија; - истражује структурне, културне и ситуационе околности које детерминишу људску интеракцију, али и еволуционе и когнитивне основе људске интеракције; - промишља и процењује карактеристике, структуру и/или правила интеракције лицем-у-лице, (не)вербалне комуникације, друштвене размене и ритуалне интеракције; - анализира и дискутује о улози емоција (нпр. страха, гађења, стида и посрамљености итд.) у људској интеракцији; - критички разматра и проблематизује расправе о људској интеракцији као основној јединици анализе у друштвеним наукама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> Историјат теорија о људској интеракцији у социологији; Микросоциологија и социолошка социјална психологија; Феноменолошке теорије интеракције; Симболички интеракционизам; Етнометодологија; Анализа конверзације; Драматуршке теорије интеракције; Теорије ритуалне интеракције; Друштвено сопство и групни феномени; Разговор као друштвени процес; Вербална и невербална комуникација; Људска интеракција у јавности; Људска интеракција, колективно понашање и друштвени покрети; Људска интеракција и емоције. <i>Практична настава.</i> Семинарски радови и критичка дискусија о претпоставкама, тврдњама, сазнањима и увидима (као и снагама и слабостима) теорија људске интеракције.
Литература 1. Nash, J. E. and J. M. Calonic (1996). <i>The Meanings of Social Interaction</i>. London: General Hall. 2. Turner, J. H. (2010). <i>Theoretical Principles of Sociology, Vol. 2: Microdynamics</i>. New York: Springer. 3. Turner, J. H. (2002). <i>Face to Face: Toward a Sociological Theory of Interpersonal Behavior</i>. Stanford: Stanford University Press. 4. Collins, R. (2004). <i>Interaction Ritual Chains</i>. Princeton: Princeton University Press. 5. Reynolds, L. T. and N. J. Herman-Kinney (eds) (2003). <i>Handbook of Symbolic Interactionism</i>. Lanham: Altamira Press.

Назив предмета: Дигитална социологија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема услова
Циљ предмета: Упознавање са најважнијим савременим социолошким приступима у истраживању дигиталних технологија, дигиталних медија и дигиталне културе. Циљ курса је да представи увиде у везе друштва, културе и информационо-комуникационих дигиталних технологија. усвајање знања и овладавање научно-категоријалним апаратом за изучавање социолошких аспеката производње, дисеминације, потрошње и контроле дигиталних садржаја, посебно на нивоу вредновања и процене значаја, у контексту свакодневног живота и у вези са различитим групама, заједницама и институцијама; разумевање друштвене условљености дигитализације; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање процеса дигитализације, развоја дигиталних технологија и дигиталног садржаја различитог нивоа.
Исход предмета: Студент зна и на концептуалном и практичном нивоу разуме најважније социолошке приступе у изучавању дигитализације, односно друштвене аспекте дигиталних технологија; студент влада научно-категоријалним апаратом за изучавање социолошких аспеката дигиталне културе, посебно кључним методолошким, сазнајним и нормативним питањима; студент разуме дигитализацију као друштвени процес; студент је оспособљен за аналитичко и критичко сагледавање дигитализације и начина на који дигиталне технологије утичу на промене односа у друштву, као и на статус друштвених наука.
Садржај предмета: <i>Теоријска настава</i> – проблеми одређења дигиталне социологије; друштвена, културна и техничка условљеност дигитализације; социолошко-историјски аспекти дигитализације; нормативна питања и проблеми у истраживању дигитализације; савремени приступи у истраживању дигиталних медија и дигиталне културе; социолошки и културолошки аспекти података, информација и дигиталних садржаја: интернет ствари, алгоритми, датафикација, велике базе података и друштвени софтвери; друштвени медији и нове технике истраживања у социологији.
Литература Petrović, Dalibor (2013) Društvenost u doba interneta. Novi Sad: Akademska knjiga. Širki, Klej (2015) Evo stižu svi – moć organizovanja bez organizacija. Beograd: Krug Commerce. Hendriks, Vinsent F. i Hansen, Pele G. (2017) Bura informacija. Beograd: Centar za promociju nauke. Čejko, Meri (2019) Superpovezani. Beograd: Clio. Lupton, Deborah (2013) Digital Sociology. London and New York: Routledge.

Назив предмета: Социолошке теорије људских емоција
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета Циљ предмета је усвајање знања о класичним и савременим социолошким теоријама људских емоција, односно о теоријама социоисторијске динамике људске емоционалности. Такође, циљ предмета је и разумевање основних теоријских дебата у социологији емоција, са нагласком на дистинкцији између микросоциолошких и макросоциолошких приступа, односно између биолошких (неуронаучних и еволуционистичких), социјално психолошких и социјално конструктивистичких теорија људских емоција.
Исход предмета Студент ће бити у могућности да: - идентификује основне теоријске традиције у социолошком проучавању емоција, као и да разуме њихово место у савременом корпусу социолошких теорија; - објасни карактеристичне структурне, културне и ситуационе околности које производе људске емоције; - разуме друштвену природу емоција, осећања и афеката; - анализира и дискутује о јазу између микроинтеракционистичког и макроструктурног разумевања људских емоција; - критички разматра и проблематизује расправе о томе да ли су (и колико) људске емоције биолошки детерминисане, (социјално) психолошки условљене и/или друштвено и историјски конструисане.
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> Историјат теорија о емоцијама у социологији; Социологија емоција и социолошка метатеорија; Класификација емоција у социолошкој теорији; Теорије статуса, моћи и емоција; Културне теорије емоција; Теорије емоција и друштвених ритуала; Интеракционистичке теорије емоција; Теорије о контроли афеката; Теорије емоција и идентитета; Психоаналитичке теорије емоција; Теорије емоција и сопства; Теорије емоција и друштвене размене; Еволуционистичке и неуросоциолошке теорије емоција. <i>Практична настава</i> Семинарски радови и критичка дискусија о претпоставкама, тврдњама, сазнањима и увидима (као и снагама и слабостима) социолошких теорија људских емоција.
Литература 1. Turner, J. H. i J. E. Stets (2011). <i>Sociologija emocija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. 2. Turner, J. H. and J. E. Stets (2006). Sociological theories of human emotions. <i>Annual Review of Sociology</i> 32: 25-52. 3. Stets, J. and J. H. Turner (eds.) (2006). <i>Handbook of the Sociology of Emotions</i>. New York: Springer. 4. Ekman, P. (2011). <i>Razotkrivene emocije</i>. Beograd: Zavod za udžbenike. 5. Kišjuhas, A. (2015). <i>Telesne, individualne i društvene dimenzije emocija: ka razvoju integrisane sociološke teorije</i>. Doktorska disertacija. Novi Sad: Filozofski fakultet.

Назив предмета: Организацијска радна етика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Упознати студенте са знањима о различитим етичким системима својственим организацијском човеку као и са најсавременијим истраживањима феномена у областима као што су етичност у руковођењу и у процесу одлучивања, социјално одговорно пословање, корупција радне етике и радних односа као и са факторима успеха у увођењу и примени етичког програма у организацији.
Исход предмета Студент ће бити оспособљен да препознаје манифестације радне етике у организацијском понашању запослених и у укупном пословању организације, као и да креира етички програм за организацију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> филозофске основе људске моралности; концепти мета етике и радне етике у најчешћим савременим етичким системима у организацији (етика врлина, деонтолошка етика, консеквенционализам, етика права човека); модели етичког одлучивања у организацији; етичке теме, дилеме и дисонанца; етично руковођење; феномени коруптивног мишљења и понашања; етички програм; душтвено одговорно пословање; етика у различитим доменима пословања организације. <i>Практична настава:</i> Квантитативне и квалитативне методе и технике истраживања у области радне етике; израда и презентација нацрта истраживања теме из области организацијске етике.
Препоручена литература Lefkowitz, J. (2003). <i>Ethics and values in industrial-organizational psychology</i> . Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. ISBN 0-8058-3354-4 Мајсторовић, Н. (2012). Корупција: узроци, експанзија и интервенција. Академска књига. Нови Сад. ISBN: 978-86-6263-006-3. Ferrell, O. C., Fraedrich, J. & Ferrell, L. (2010). <i>Business ethics: Ethical decision making & cases</i> . South Western Educational Publishing. ISBN-13: 978-1-4390-4223-6 Krkač, K. (2007). Uvod u poslovnu etiku i korporacijsku društvenu odgovornost. MATE d.o.o./ZŠEM, Zagreb, Hrvatska. ISBN: 978-953-246-036-0

Назив предмета: Одабране теме из психологије образовања
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студената: - са различитим истраживачким подрчијима у психологији образовања, са теорисјким моделима и истраживачким парадигмама; Оспособљавање студента: - за упоређивање и вредновање различитих теорија и модела, уз адекватан одабир актуелне и релевантне литературе - за самостално спровођење истраживања различитих образовно-психолошких проблема, за самосталну обраду, тумачење и презентацију резултата истраживања
Исход предмета Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: - упоређује и вреднује различите теоријске моделе и врши адекватан одабир литературе - самостално формулише теоријски засноване и релевантне истраживачке проблеме и изабере адекватне истраживачке нацрте - самостално спроведе истраживање, тумачи и презентује истраживачке резултате - покаже продубљено познавање теоријских модела и корпуса емпиријских налаза у различитим областима истраживања у оквиру психологије образовања
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Фактори школског успеха и подбацивања; Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; Саморегулисано учење; Проблеми даровитости у школском контексту; Детерминанте развоја академских вештина (читања, писања, математичких операција); Метакогниција у образовној теорији и пракси; Развој егзекутивних функција и њихова веза са школским успехом и тешкоћама у учењу; Уверења и ставови наставника, родитеља и ученика о образовању; Инклузија у образовању; Проблеми евалуације у васпитно-образовном раду; Импликације резултата емпиријских истраживања у образовању на образовну политику и друге теме.
Препоручена литература - Alexander, P.A., Winne, P.H. (Eds.) (2006). Handbook of Educational Psychology, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers - Gage, N.L., Berliner, D.C. (1998): Educational Psychology, Houghton Mifflin Company, Boston, New York - Hacker, D.J., Dunlosky, J., Greasser, A.C. (1998). <i>Metacognition in Educational Theory and Practice</i>. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. - Heller, K.A., Mönks, F.J., Sternberg, R. J. & Subotnik, R.F. (Eds.) (2000). International Handbook of Giftedness and Talent. Oxford: Elsevier science. - Peacock, G.G, Ervin, R.A., Daly, E.J. & Merrell, K.W. (2010). Practical handbook of school psychology: effective practices for 21st century. New York: The Guilford Press. - Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (2009). Handbook of motivation at School. Routledge, New York, London: Routledge, Tylor & Francis Group. - Sternberg, R. & Davidson, J.E. (Eds.) (2005). Conceptions of Giftedness. Cambridge: Cambridge University Press. - Harris, K.R., Graham, S., & Urdan, T. (Eds.). (2012). <i>APA Educational psychology handbook</i>, Vol. 1, 2, 3. Washington, DC: American Psychological Association.

Назив предмета: Методи и модели у психологији личности
Статус предмета: (обавезни/изборни)
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета а) Упознавање студената: - са проблемима истраживачких поступака у психологији личности - са сложеним истраживачким нацртима у психологији личности - са актуелним моделима и истраживачким парадигмама у психологији личности б) Оспособљавање студената: - за проблемски приступ савременим моделима личности - за самосталну примену истраживачких метода у оквиру психологије личности - за адекватну примену различитих мултиваријатних поступака - за самосталну интеграцију истраживачких резултата са теоријама и истраживањима у одређеном подручју - за самосталну израду истраживачког рада, његову презентацију и одбрану
Исход предмета Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: • покаже свеобухватно разумевање и проблемски приступ теоријама и моделима личности • покаже разумевање и проблемски приступ различитим истраживачким парадигмама у оквиру психологије личности • самостално уочава проблеме истраживања • самостално спроведе истраживање у складу са ученим проблемом • самостално интерпретира резултате истраживања • интегрише резултате истраживања са теоријама и истраживањима у одређеном подручју • самостално напише и аргументовано брани истраживачки рад
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> I Методолошки проблеми у оквиру психологије личности: преглед различитих мултиваријатних нацрта; експериментални нацрти у психологији личности; корелациони нацрти у психологији личности; лонгитудинална истраживања; кроскултурална истраживања; дневнички метод II - Основни истраживачки проблеми психологије личности: репрезентативност узорка варијабли личности, општи проблеми у вези са упитничким мерењем особина и главни методолошки приступи, посебни проблеми у вези са употребом мултиваријатних метода у домену корелационих и експерименталних нацрта у психологији личности; III - Мета-анализа у домену личности IV - Савремени теоријски модели у психологији личности: Психобиолошки приступи личности: неуронаука и личност; темперамент; физиолошки концептуални модели; Емоције и емоционална регулација: индивидуалне разлике у физиолошком реаговању; Психопатологија и личност: стрес; coping стратегије; патопластични односи личности и психопатологије; V - Спровођење истраживања: постављање нацрта, припрема за истраживање, прикупљање података; обрада података; прикази научних радова из домаће или стране периодике, претраживање интернета; Писање извештаја о спроведеном истраживању: писање извештаја у складу са вежећим стандардима за писање научно истраживачких радова <i>Практична настава</i> R. W. Robins, R. C. Fraley & R. F. Krueger (Eds.), <i>Handbook of research methods in personality psychology</i> . New York: The Guilford Press.

Назив предмета: Методи и модели у психологији личности
Статус предмета: (обавезни/изборни)
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета а) Упознавање студената: - са проблемима истраживачких поступака у психологији личности - са сложеним истраживачким нацртима у психологији личности - са актуелним моделима и истраживачким парадигмама у психологији личности б) Оспособљавање студената: - за проблемски приступ савременим моделима личности - за самосталну примену истраживачких метода у оквиру психологије личности - за адекватну примену различитих мултиваријатних поступака - за самосталну интеграцију истраживачких резултата са теоријама и истраживањима у одређеном подручју - за самосталну израду истраживачког рада, његову презентацију и одбрану
Исход предмета Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: • покаже свеобухватно разумевање и проблемски приступ теоријама и моделима личности • покаже разумевање и проблемски приступ различитим истраживачким парадигмама у оквиру психологије личности • самостално уочава проблеме истраживања • самостално спроведе истраживање у складу са ученим проблемом • самостално интерпретира резултате истраживања • интегрише резултате истраживања са теоријама и истраживањима у одређеном подручју • самостално напише и аргументовано брани истраживачки рад
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> I Методолошки проблеми у оквиру психологије личности: преглед различитих мултиваријатних нацрта; експериментални нацрти у психологији личности; корелациони нацрти у психологији личности; лонгитудинална истраживања; кроскултурална истраживања; дневнички метод II - Основни истраживачки проблеми психологије личности: репрезентативност узорка варијабли личности, општи проблеми у вези са упитничким мерењем особина и главни методолошки приступи, посебни проблеми у вези са употребом мултиваријатних метода у домену корелационих и експерименталних нацрта у психологији личности; III - Мета-анализа у домену личности IV - Савремени теоријски модели у психологији личности: Психобиолошки приступи личности: неуронаука и личност; темперамент; физиолошки концептуални модели; Емоције и емоционална регулација: индивидуалне разлике у физиолошком реаговању; Психопатологија и личност: стрес; coping стратегије; патопластични односи личности и психопатологије; V - Спровођење истраживања: постављање нацрта, припрема за истраживање, прикупљање података; обрада података; прикази научних радова из домаће или стране периодике, претраживање интернета; Писање извештаја о спроведеном истраживању: писање извештаја у складу са вежећим стандардима за писање научно истраживачких радова <i>Практична настава</i> R. W. Robins, R. C. Fraley & R. F. Krueger (Eds.), <i>Handbook of research methods in personality psychology</i> . New York: The Guilford Press.

Назив предмета: Докторска дисертација - избор и образложење теме са прегледом литературе
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Одабир методичког поља, односно методике наставе одређеног наставног предмета или васпитно-образовне области, припрема тематског оквира за израду докторске дисертације и спецификација тематског подручја и конкретних истраживачких задатака на докторској дисертацији. Одабир актуелне литературе, референтног оквира, потребне за писање докторске дисертације.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требали да буду способни да: - самостално претражују релевантну литературу са сврхом прикупљања теоријске и емпиријске грађе за израду докторске дисертације; - демонстрирају способност дискутовања о теми дисертације у теоријском и практичном контексту; - конкретизују тематско поље истраживања и истраживачке задатаке у концепту припреме за израду докторске дисертације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студент заједно са ментором формулише тему истраживања своје докторске дисертације. <i>Студијски истраживачки рад:</i> Садржај предмета је одређен методичким подручјем којем предвиђена тема докторске дисертације припада, као и конкретним парадигматским могућностима које се отварају у истраживачком пољу теме дисертације.
Препоручена литература Докторанд у сарадњи са ментором врши избор литературе која је предвиђена за саму профилацију концепта теме за докторску дисертацију, из одговарајуће методичке области, као и литературе која непосредно покрива одабрану тему.

Назив предмета: Методички практикум из језика и књижевности
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студената са облицима и принципима наставе, истраживачким поступцима и начинима њихове примене у наставној пракси, са фокусом на област језика и књижевности. Оспособљавање студената за самосталну примену истраживачких метода у оквиру науке о језику и књижевности, затим за самостално препознавање и трагање за адекватним теоријским оквирима у контексту истраживања, што подразумева одабир и упознавање са актуелном литературом; за самосталну интеграцију теоријских оквира и адекватних метода приликом спровођења истраживања; за самостално писање и презентацију резултата истраживачког рада. Оспособљавање студената за самостално припремање и извођење наставе.
Исход предмета Студент треба да буде способан да самостално припрема и изводи наставу; самостално уочава могуће проблеме истраживања; спроведе истраживање у складу са уоченим проблемом; покаже самосталност приликом обраде података; самостално трага за релеватном литературом неопходном за истраживање; самостално интерпретира и презентује добијене резултате.
Садржај предмета Студент у сарадњи са наставником креира обавезе на недељном нивоу, које обухватају припрему и учешће у настави и/или ангажовање на неком од пројеката који се из области језика и књижевности реализују на Факултету. Обавезе кандидата могу обухватити обе врсте активности, у зависности од приоритета који доминирају у плану израде докторске дисертације кандидата.
Препоручена литература Литература је специфична за сваког студента у зависности од области истраживања и бира се у договору са наставником.

Назив предмета: Методички практикум из друштвених наука
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање студената са облицима и принципима наставе, истраживачким поступцима и начинима њихове примене у наставној пракси, са фокусом на област друштвених наука – психологију, историју, социологију или филозофију. Оспособљавање студената за самосталну примену истраживачких метода, затим за самостално препознавање и трагање за адекватним теоријским оквирима у контексту истраживања, што подразумева одабир и упознавање са актуелном литературом; за самосталну интеграцију теоријских оквира и адекватних метода приликом спровођења истраживања; за самостално писање и презентацију резултата истраживачког рада. Оспособљавање студената за самостално припремање и извођење наставе.
Исход предмета Студент треба да буде способан да самостално припрема и изводи наставу; самостално уочава могуће проблеме истраживања; спроведе истраживање у складу са ученим проблемом; покаже самосталност приликом обраде података; самостално трага за релевантном литературом неопходном за истраживање; самостално интерпретира и презентује добијене резултате.
Садржај предмета Студент у сарадњи са наставником креира обавезе на недељном нивоу, које обухватају припрему и учешће у настави и/или ангажовање на неком од пројеката који се из области друштвених наука – психологије, историје, социологије или филозофије – реализују на Факултету. Обавезе кандидата могу обухватати обе врсте активности, у зависности од приоритета који доминирају у плану израде докторске дисертације кандидата.
Препоручена литература Литература је специфична за сваког студента у зависности од области истраживања и бира се у договору са наставником.

Назив предмета: Учешће на научном скупу са рефератом
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Испуњавање обавезе која је предвиђена Законом о високом образовању и актима Факултета. Оспособљавање за самостални научноистраживачки и ауторски рад и презентовање рада на научном скупу. Овладавање компетенцијама за презентовање рада на научном скупу при чему је акценат на излагању смисла и суштине рада уз позиционирање властитог критичког мишљења или односа према представљеној теми.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требали да буду способни да: - презентују израђен и прихваћен научни рад за објављивање на научном скупу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студијски истраживачки рад. Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање релевантне литературе и израда научног чланка који ће бити прихваћен за објављивање и презентован на научном скупу.
Препоручена литература У сагласности са утврђеном темом рада врши се селекција литературе.

Назив предмета: Израда и објављивање приказа
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Припрема за самосталан научно-истраживачки и ауторски рад, критички осврт на научни допринос других аутора.
Исход предмета Презентовање резултата критичког промишљања о научном доприносу других аутора.
Садржај предмета Студијски истраживачки рад. Овладавање компетенцијама за критичко вредновање научног доприноса других аутора, усвајање техника за обликовање критичких ставова у писаној форми, изграђивање властитог односа према анализираној теми и историји проблема.
Препоручена литература Литература предвиђена концепцијом докторске дисертације.

Назив предмета: Израда и објављивање првог научног или стручног рада
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Оспособљавање студената за самостално препознавање и трагање за референтним оквирима истраживања. У то спада: одабир актуелне литературе повезане са проблемом истраживања; самостална интеграција теоријских референтних оквира и примена адекватних метода у спровођењу истраживања; самостално писање и презентација резултата истраживачког рада. Испуњавање законске обавезе која је предвиђена Законом о високом образовању. Оспособљавање за самостални научно-истраживачки и ауторски рад.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требали да буду способни да: - самостално уочавају проблем истраживања; - постављају циљ, задатке и хипотезе истраживања; - самостално трагају за релевантном литературом неопходном за истраживање; - спроводе истраживање у складу са постављеном методологијом; - самостално напишу научни чланак; - публикују израђен научни рад у публикацијама или часописима одговарајућег научног ранга који захтевају рецензиран рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студијско истраживачки рад. Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање релевантне литературе и израда научног чланка који ће бити објављен или прихваћен за објављивање у часопису са листе Министарства просвете, науке и технолошког развоја.
Препоручена литература Не постоји листа препоручене литературе.

Назив предмета: Докторска дисертација - израда плана и пријава теме докторске дисертације
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Израда истраживачког нацрта докторске дисертације на дефинисану тему у зависности од метатеоријске концепције и парадигме истраживања. Креирање детаљног нацрта истраживања у складу са постављеним референтним оквиром.
Исход предмета Од студената се очекује да на крају курса буду способни да: - самостално претражују литературу у сврху прикупљања теоријске и емпиријске грађе за израду нацрта истраживања; - конципирају нацрт истраживања у складу са методолошким принципима; - направе инструмент адекватан за методичко истраживање које ће спровести у оквиру своје докторске дисертације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> <i>Студијски истраживачки рад:</i> Сагледавање и утврђивање истраживачке теме путем елемената нацрта истраживања као и конципирање инструмената за истраживање дефинисане теме дисертације. Утврђивање структуре нацрта истраживања и инструмента за истраживање на дефинисану тему докторске дисертације.
Препоручена литература У сагласности са општим списком литературе која је утврђена за целину докторске дисертације врши се одабир литературе према конкретних методолошких захтевима за израду нацрта истраживања.

Назив предмета: Писање докторске дисертације 1
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 20
Услов:
Циљ предмета Спровођење истраживања и израда прелиминарног текста докторске дисертације под вођством ментора.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требали да буду способни да: - Спроведу истраживање и напишу прелиминарни текст докторске дисертације који треба да је вођен стандардима квалитета дефинисаним Правилником о докторским студијама Универзитета у Новом Саду.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студијски истраживачки рад који обухвата спровођење истраживања и писање прелиминарног текста докторске дисертације.
Препоручена литература Докторанд у сарадњи са ментором врши избор литературе која је предвиђена за саму профилацију концепта теме за докторску дисертацију, из одговарајућег методичког подручја, као и литературе која непосредно покрива одабрану тему.

Назив предмета: Израда и објављивање другог научног или стручног рада
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Оспособљавање студената за самостално препознавање и трагање за референтним оквирима истраживања. У то спада: одабир актуелне литературе повезане са проблемом истраживања; самостална интеграција теоријских референтних оквира и примена адекватних метода у спровођењу истраживања; самостално писање и презентација резултата истраживачког рада. Оспособљавање за самостални научно- истраживачки и ауторски рад.
Исход предмета Од студената се очекује да на крају курса буду способни да: - самостално уочавају проблем истраживања; - поставе циљ, задатке и хипотезе истраживања; - самостално трагају за релевантном литературом неопходном за истраживање; - спроводе истраживање у складу са постављеном методологијом; - самостално напишу научни чланак; - публикују израђен научни рада у публикацијама или часописима одговарајућег научног ранга који захтевају рецензиран рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студијски истраживачки рад. Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање релевантне литературе и израда научног чланка из области теме докторске дисертације који ће бити објављен или прихваћен за објављивање у часопису са листе Министарства просвете, науке и технолошког развоја.
Препоручена литература Не постоји листа препоручене литературе.

Назив предмета: Писање докторске дисертације 2
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 20
Услов:
Циљ предмета Израда интегралног текста докторске дисертације.
Исход предмета По завршетку овог курса студенти би требали да буду способни да: - напишу интегрални текст докторске дисертације према стандардима квалитета дефинисаним Правилником о докторским студијама Универзитета у Новом Саду, а који квалитетом садржаја одговара стандардима Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студијски истраживачки рад који подразумева израду интегралног текста докторске дисертације. Интегрални текст докторске дисертације треба да садржи: Увод, Разраду основних тематских теоријских задатака (подељену на поглавља дисертације) Истраживачку (методолошку) оријентацију, Закључак и списак коришћене литературе.
Препоручена литература Не постоји листа препоручене литературе.

Назив предмета: Одбрана докторске дисертације
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Јавно усмено, односно мултимедијално представљање докторандовог познавања и систематског разумевања одабране и писмено обрађене теме докторске дисертације; способност самосталног и аргументованог образлагања примењене методологије и резултата оригиналног научног истраживања у области методике наставе друштвено-хуманистичких предмета, уз неопходан степен академског интегритета; давање концизних, јасних и аргументованих одговора на сва питања која постављају чланови комисије за одбрану докторске дисертације.
Исход предмета Од студената се очекује да буду способни да: - оригиналним истраживањем постигну научно-истраживачки резултати којима се проширују границе досадашњих знања у области методике наставе друштвено-хуманистичких предмета; - да јавно потврде познавање и систематско разумевање одабране теме докторске дисертације; - да научној јавности самостално и аргументовано образлажу примењену методологију и резултате оригиналног научног истраживања у области методике наставе друштвено-хуманистичких предмета.
Садржај предмета Јавна одбрана докторске дисертације у складу је са Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Пошто је завршио писање докторске дисертације, и у договору с ментором, докторанд предаје најмање 8 примерака дисертације Наставно-научном већу Факултета, које формира Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације од најмање 3 члана. Комисија (позитиван) извештај о оцени доставља Наставно-научном већу Факултета које тај извештај разматра и прослеђује Сенату Универзитета на усвајање. Позитиван, а од стране Сената Универзитета усвојен, извештај о оцени докторске дисертације доставља се Факултету и Комисији која, заједно са деканом и кандидатом, заказује термин усмене одбране докторске дисертације. На усменој одбрани докторске дисертације докторанд најпре излаже кратак експозе о својој тези, резултатима својих истраживања и доприносу своје дисертације области из које је теза писана, а затим одговара на питања која му постављају чланови Комисије. Одбрана се сматра завршеном кад сви чланови Комисије исцрпе предвиђена питања и докторанд на њих да задовољавајуће одговоре. После повлачења Комисије и састављања записника са одбране, Комисија докторанду саопштава резултат одбране. Записник са одбране прослеђује се администрацији Факултета и Универзитета. Позитиван исход одбране докторске дисертације води ка свечаном промовисању докторанда у доктора наука, што се уприличује за све нове докторе наука на Универзитету у Новом Саду.
Препоручена литература У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.